

NA PULZE

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove

Ročník X, číslo 3, september 2017

VÁŽENÉ KOLEGYNE A KOLEGOVIA, MILÍ ŠTUDENTI,

verím, že sme viacerí, ktorým sa zdá, že toto leto pominulo príliš rýchlo. Iste sme si mnohí na dva letné mesiace veľa naplánovali a málo čo z toho aj stihli uskutočniť. Okrem práce a rôznych restov, odkladaných počas semestra, určite aj taký nevyhnutný odpočinok. Aj tá dovolenka prešla akosi príliš skoro a nejednému chýba ešte aspoň jeden týždeň leta. Príjemné slnečné počasie, iba občas prerušované ešte stále viac-menej letným dažďom, tiež nepripomína, že by sa mal začať nový akademický rok. Pohľad do kalendára je však neúprosný a obráti našu pozornosť k realite. Včera sa začala výučba v letnom semestri a dnes slávnostne otvárame nový akademický rok. Príjemné horúce letné dni nám tak pripomenú iba spomienky, snímky v telefóne a verím, že aj prelistovanie nového čísla nášho časopisu, kde nájdeme mnohé informácie o tom, čo sa dialo na našej univerzite v prázdninovom období. Dnešným dňom tak slávnostne a definitívne vstupuje naša univerzita do nového, už dvadsiateho prvého akademického roka. Iste, teraz ešte nevieme, čo všetko nám prinesie, môžeme iba dúfať, že bude viac toho dobrého ako zlého, pozitívneho, než negatívneho. Samozrejme, v nemalej alebo práve tej rozhodujúcej miere, to závisí aj od nás samých. V tejto súvislosti mi prichádza na myseľ aj známe príslovie o cvrčkovi a mravcovi. Som presvedčený, že väčšina z nás (podoba ako mravec z príslovia) aj v lete usilovne pracovala. Nasvedčujú tomu i niektoré dosiahnuté výsledky. Spomeňme iba mäta „Kristínku“, zrekonštruovanú aulu či prvý univerzitný časopis, zaradený práve v uplynulých dňoch do databázy Scopus. V závere svojho krátkeho úvodu si dovoľm vysloviť presvedčenie, že nový akademický rok prinesie našim kolegom ďalšie významné výsledky vedeckovýskumnej činnosti, našim študentom úspešné absolvovanie štúdia či ďalšieho stupňa k jeho ukončeniu a celej univerzite nové úspechy. K tomu nám všetkým prajem pevné zdravie a poriadnu dávku pozitívnej energie.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor univerzity

OBSAH

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA ZÍSKALA HNEĎ NIEKOĽKO PRVENSTIEV	1
PRIATEĽSKÉ STRETNIUTIE PRI PRÍLEŽITOSTI ODCHODU DO DÔCHODKU.....	3
POĎAKOVANIE ZA DLHOROČNÚ SPOLUPRÁCU	4
MAGNA CHARTA UNIVERSITATUM OSLOVOVALA SPOLU S UNIVERZITOU V PÉCSI 650. VÝROČIE JEJ ZALOŽENIA.....	5
UNIVERZITA VSTUPUJE DO NOVÉHO AKADEMICKÉHO ROKA OPĽ O ČOSI KRAJŠIA.....	6
PREŠOVSKÁ DETSKÁ UNIVERZITA OSLÁVILA JUBILEJNÝ 10. ROČNÍK.....	8
SEMINÁRE A TVORIVÉ DIELNE 10. ROČNÍKA PDU	10
SENIORI SA VZDELÁVALI V OBLASTI FINANCIÍ	12
RIADITEĽA CVT OCENILI MEDAILOU	13
KNIŽNÝ DAR PRE PREŠOVSKÚ RUSISTIKU	14
NOVÉ VÍZIE ROZVOJA ATRAKTÍVNEJ SPOLUPRÁCE FAKULTY MANAŽMENTU	15
ANDRAGOGIKA PONÚKLA KURZ LEKTOR.....	16
STAROSŤ O SEBA V ÉRE GLOBALIZÁCIE.....	17
MOBILITY A PROJEKT NA KATEDRE MEDICÍNSKO-TECHNICKÝCH ODBOROV FZO.....	18
NOVÉ SKÚSENOSTI Z ÚČASTI NA UČITEĽSKEJ MOBILITE ERASMUS+	19
ZBOR NOSTRO CANTO SIEVAL PUCCINIHO OPERU	20
LETNÁ ŠKOLA KRITICKEJ TEÓRIE V BERLÍNE.....	20
PREŠOVSKÍ GEOGRAFI NA POTULKÁCH V SLOVENSKOM RAJI	21
JUBILEUM PROF. RENÉ MATLOVIČA.....	22
CESTOVNÝ RUCH V REGIONÁLNEJ PRAXI	24
NOVÝ DOKTORANDSKÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM NA FAKULTE MANAŽMENTU	25
AMBASÁDOR DIGITÁLNEJ GARÁŽE OD GOOGLU NA UNIPO.....	26
NA LITERÁRNOH MAJÁLESE VYSTÚPILI AJ HOSTIA Z FF	27
ROZHÝBALI SME VEREJNOSŤ	28
FINÁLOVÝ DEŇ FUTBALOVEJ MINILIGY.....	29
VÝSKUM A ŠĽACHTENIE RASTLÍN NA KATEDRE EKOLÓGIE A ĎALŠÍ PATENT PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY	30
VYŠĽACHTENIE NOVEJ ODRODY MÁTY PIEPORNEJ „KRISTÍNKA“	31
FAKULTA MANAŽMENTU SKÚMALA KVALITU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	32
POMENOVALI SME NOVÝ DRUH ŽIVOČÍCHA.....	33
NAŠLI SME NOVÉ DRUHY HMYZU PRE UKRAJINU	34
PEDAGOGICKÁ FAKULTA SPOLUPRACUJE SO SEVERNÝM ÍRSKOM.....	36
NEZABÚDAME PREŠOV	37
PREZENTÁCIA PUBLIKÁCIE ŠTUDENTI VYŠŠÍCH TRIED PREŠOVSKÉHO KOLÉGIA.....	38
DOKTORANDSKÉ ŠTÚDIUM – SÚČASNOSŤ A PERSPEKTÍVY	39
VÝSTAVY SÚ PENTIMENTÁ	40
ANNA ELIAŠOVÁ.....	42
ÚSPEŠNÍ ABSOLVENTI PU	46
ŠTUDENTI RUSISTIKY SA ZÚČASTNILI OLYMPIÁDY V KALININGRADE	50
KONFERENCIA PLNÁ BAREV	52
ERASMUS V PRAHE	53
POLITIKA Z PRVEJ RUKY OPTIKOU ŠTUDENTA.....	54
ŠTUDENTI MANAŽMENTU NA JARNOM STRETNIUTÍ HOTELIEROV A HORECA KONFERENCII.....	55
KLUB ŠTUDENTOV MANAŽMENTU.....	55
Z ESTETIKY DO DIVADLA HUSA NA PROVÁZKU.....	56
ŠTUDENTI GTF NA PÚTI VO VELEHRADE.....	57
CESTA DO STAROVEKEJ OLYMPIE.....	58

NA PULZE – Ročník X, číslo 3, september 2017 – Periodicita vydávania: štyrikrát ročne

Evidenčné číslo: EV 2836/08, ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie), ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove, Ul. 17. novembra 15 – IČO 17 070775 – email: redakcia@unipo.sk
Redakcia: Anna Polačková (šéfredaktorka) – Peter Haľko (zástupca šéfredaktorky)
Redakčná rada: Richard Fedorík, František Franko, Emília Halagová, Peter Kónya, Katarína Mayer, Iveta Ondriová, Radoslav Rusňák, Peter Sasák, Ladislav Suhányi, Maroš Šip, Lenka Tlučáková
Jazyková korekcia: Veronika Drábová
Obálka a sadzba: Marek Sedlák
Foto na obálke: Marcel Mravec, AV Štúdio CCKV PU v Prešove
Tlač: GRAFOTLAC Prešov, s.r.o.

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

PRIATEĽSKÉ STRETNUTIE PRI PRÍLEŽITOSTI ODCHODU DO DÔCHODKU

Po nástupe do čela vedenia Prešovskej univerzity zaviedol rektor prof. Peter Kónya tradíciu stretávania sa s jubilantami, zamestnancami odchádzajúcimi do dôchodku a rovnako aj so študentskými zástupcami akademických senátov. Jedným z posledných stretnutí, ktoré sa uskutočnilo koncom augusta, bolo priateľské posedenie s doc. PhDr. Ľubou Končekovou, PhD., a PhDr. Annou Ritlyovou, PhD., pri príležitosti ich odchodu do dôchodku. „Dovoľte mi, aby som sa Vám poďakoval za roky, desaťročia strávené na našej univerzite, za Vašu dlhoročnú svedomitú prácu, aj vďaka ktorej mohla univerzita prosperovať a posúvať sa vpred,“ zneli slová rektora, ktorý pri odovzdaní ďakovného listu zaželel obom dámam predovšetkým pevné zdravie a zaslúžený oddych.

„Pochádzam z učiteľskej rodiny (starý otec, obaja rodičia, dvaja súrodenci i mnoho ďalších príbuzných). Aj mňa na univerzite najviac zaujímala a naplňovala pedagogická činnosť a s ňou súvisiace publikovanie učebníc a monografií (Vývinová psychológia, Patopsychológia, Drogová problematika učňovskej mládeže),“ priblížila dôvod rozhodnutia ísť pracovať na univerzitu doc. Končeková, z Katedry psychológie Fakulty humanitných a prírodných vied PU. Ako uviedla, na univerzitu nastúpila pred vyše 40 rokmi v decembri 1976 po krátkom pôsobení v pedagogicko-psychologickej poradni. Po odchode do dôchodku si plánuje dať do poriadku bolestivé koleno a venovať sa najmladším členom širšej rodiny.

Na svoje pôsobenie na univerzite si zaspomínala aj dr. Ritlyová z In-

štitútu anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty PU. „Najradšej spomínam na úplné začiatky môjho pôsobenia na Katedre anglického jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty UPJŠ a neskôr FHPV PU. Keďže predtým som učila 14 rokov v Jazykovej škole v Prešove, práca vysokoškolského pedagóga bola pre mňa veľkou výzvou. I my sme, podobne ako študenti, išli po revolúcii do niečoho nového. Museli sme vytvárať programy, sylaby, plány práce. Bolo to obdobie plné entuziazmu, kedy sme chodili v podstate celá katedra spoločne na semináre a konferencie po celej ČSFR. Mali sme veľmi družné vzťahy s našimi študentmi. Chodili sme na spoločné výlety a nikdy nezabudnem na spoločnú exkurziu v Británii. Ja som bola so svojou skupinou v prímorskom meste Brighton na tamojšej univerzite. Potom sme sa všetky skupiny stretli v Londýne. Máme nezabudnuteľné zážitky,“ prezradila dr. Ritlyová, ktorá začala pracovať

„Pre koho je práca
radosťou, pre toho
je život šťastím.“

Maxim Gorkij

na Prešovskej univerzite 1. septembra 1990. „Nezabudnuteľné spomienky mám i na zahraničné pobyty. Bola som niekoľkokrát v Británii, raz v Írskej republike, USA, Turecku, Rakúsku, Poľsku a na Ukrajine. Všetky tieto študijné cesty ma veľmi obohatili nielen po odbornej, ale i po ľudskej stránke. Môžem teda povedať, že moje rozhodnutie prísť na Prešovskú univerzitu, vtedy ešte UPJŠ v Prešove, bolo jedným z najlepších krokov v mojom živote,“ doplnila dr. Ritlyová, ktorá sa od počiatku jej pôsobenia na Prešovskej univerzite aktívne zapájala do práce odborovej organizácie, najprv ako vedúca úseku a po rozdelení pedagogickej fakulty a vzniku FHPV ako predsedníčka ZO OZ. Tú istú funkciu potom vykonávala aj na filozofickej fakulte. „Bola som účastníčkou a spoluorganizátorkou niekoľkých protestných akcií a často mi bolo ľúto, že sa zamestnanci našej univerzity do týchto akcií tak neochotne zapájali,“ poznamenala. Podľa jej slov zrejme bude trvať kým si zvykne na odchod do dôchodku. „V školstve som strávila 42 rokov, so študentmi som doslova i dýchala, takže to bude asi veľká zmena. Teším na to, že si konečne prečítam tú hromadu kníh, ktoré mám ešte nerozbalené doma. Už to nebude Shakespeare, ale detektívky a kriminálky. A okrem toho mám vnúčatá, ktoré morím s angličtinou a najnovšie i s ruštinou, ktorú som tiež vyštudovala, takže sa nudiť určite nebudem,“ uzavrela dr. Ritlyová.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA ZÍSKALA HNEĎ NIEKOĽKO PRVENSTIEV

Naša univerzita žne jeden úspech za druhým. Darí sa jej nielen na vedecko-výskumnom poli, kde sa radí medzi najlepšie univerzity na Slovensku, ale získava ocenenia aj vďaka šikovným študentom. Tí sa stretli s rektorom univerzity prof. Petrom Kónym.

Počas svojej dvadsaťročnej existencie Prešovská univerzita dokazuje, že je stabilným pilierom vzdelávania na Slovensku. Jej pevné postavenie dlhodobo umocňujú i úspechy. Medzi posledné ocenenia, ktoré sa univerzite

podarilo získať, patrí prvenstvo pre študentskú televíziu, univerzitný elektronický časopis, univerzitné rádio, ale aj zisk druhého miesta v prestížnom rankingovom rebríčku Scimago Institutions Rankings.

Úspechy prešovských vysokoškolákov ocenil aj rektor PU prof. Peter Kónya, ktorý im na priateľskom stretnutí poďakoval za dosiahnuté ocenenia a šírenie dobrého mena univerzity. „*Študentské médiá majú silné a stabilné postavenie na našej univerzite. Je dôležité, aby študenti boli informovaní nielen o možnostiach štúdia, ale aj o dianí na univerzite. Teším sa z každého ocenenia, ktoré je prejavom toho, že máme šikovných a kvalitných študentov,*“ uviedol rektor na stretnutí so študentmi. Zároveň vyjadril presvedčenie, že aj vďaka ich snahe sa univerzita nestratí v tvrdej konkurencii vysokých škôl. „*Som rada, že pán rektor si našiel čas a pozval nás na stretnutie, na ktorom ocenil našu prácu, ktorú robíme mnohokrát aj mimo školy, no o to s väčším zánietením. Takéto ocenenia majú pre nás veľký význam a posúvajú nás dopredu,*“ vyzdvihla prínos stretnutia Lea Kútniková, programová riaditeľka univerzitnej televízie.

TV Mediálka – najlepšia študentská televízia na Slovensku

Študentky mediálnych štúdií PU, ako reprezentantky univerzitnej televízie TV Mediálka, sa zúčastnili celoslovenskej súťaže študentských televízií INSTELCOM 2017, ktorú organizoval minuloročný víťaz – žilinská študentská televízia iT-éčko. Prešovskej Mediálke sa podarilo uspieť v konkurencii študentských televízií a odniesť si celkové prvenstvo, pričom bodovala aj v ďalších kategóriách. V kategórii PUBLICISTIKA získala 1. miesto za *Slovenský pohár mládeže a dospelých v Boulderingu* a 3. miesto za príspevok *Made by student*. V kategórii DOKUMENTÁRNA TVORBA obsadila 1. miesto za príspevok *Dokument o Tovarnom*. V kategórii KRÁTKY FILM získala 2. miesto za film s názvom *Charlie's temptation*. V kategórii TV RELÁCIA, DISKUSNÁ RELÁCIA získala 3. miesto za reláciu *Pýtame sa odveci* a 2. miesto za *Interview so Spokom*. V kategórii GRAFIKA obsadila 3. miesto za *záverečné titulky*. V kategórii PRODUKCIA V TERÉNE, pri ktorej na zadanú tému museli študenti spracovať reportáž priamo na mieste, si odniesla 1. miesto.

Unipo Press – najlepší online študentský magazín na Slovensku

Úspešné obdobie majú za sebou aj zástupcovia redakcie univerzitného online magazínu PU Unipo Press, ktorí sa zúčastnili 23. ročníka celoslovenskej novinárskej súťaže stredoškôľakov a vysokoškôľakov Štúrovo pero v Krajskej knižnici Ľudovíta Štúra vo Zvolene. Poprední slovenskí novinári a profesori žurnalistiky hodnotili novinárske príspevky stredoškôľakov a vysokoškôľakov, stredoškolské a vysokoškolské časopisy a elektronické študentské magazíny. Unipo Press súťažil v poslednej menovanej kategórii a podarilo sa mu obsadiť prvé miesto. Stal sa tak najlepším online študentským magazínom na Slovensku. „Pre nás ako mladé univerzitné médium, znamená ocenenie v celoslovenskej súťaži veľký

úspech. Na jednej strane to vnímame ako istú formu pochvaly, na strane druhej ako záväzok do budúcnosti, aby sme sa neustále zlepšovali,“ zhodnotil Pavol Kušnír, šéfredaktor Unipo Press.

Rádio Paf – najlepší jingel univerzitných rádii

Medzi univerzitnými médiami má svoje nezastupiteľné miesto aj internátne rádio Rádio Paf, ktoré prináša študentom aktuálne informácie z prostredia univerzity, vytvára pútavý obsah relácií, organizuje pravidelné súťaže a vychováva mediálne osobnosti. O kvalite tohto univerzitného média hovoria aj mnohé úspechy, akým je aj posledné ocenenie, ktoré rádio získalo na celoslovenskej súťaži internátnych rozhlasových štúdií Radio Rallye 2017. Zástupcovia rádia si celkovo odniesli päť ocenení, a to 1. miesto za najlepší univerzitný jingel – *Znieme podvedome*, 3. miesto v rozhlasovej hre – *Nekonečný príbeh prešovských ciest*, 2. a 3. miesto obsadili s nahrávkou *Čardáš for Paf* a podarilo sa im získať aj špeciálnu cenu Rádia Expres za reportáž *UkrainUnipo*.

Druhá priečka v prestížnom rankingovom rebríčku

Výsledky dlhoročnej vedecko-výskumnej práce PU sa zúročili aj v podobe umiestnenia v celosvetovom rebríčku vysokých škôl a vedeckých inštitúcií Scimago Institutions Rankings (SIR). Prešovská univerzita bola do tohto rebríčka zaradená po prvýkrát a za hodnotiaci rok 2016 sa umiestnila hneď na druhom mieste v rámci všetkých hodnotených slovenských univerzít. Pred ňou skončila iba Technická univerzita Košice a podľa tohto hodnotenia predstihla aj Univerzitu Komenského v Bratislave. SIR je celosvetový klasifikačný systém, ktorého úlohou je tvorba rankingov univerzít a vedecko-výskumných inštitúcií. SCIMAGO Lab spoločne so SCOPUSOM každoročne celosvetovo hodnotia aktivity vzdelávacích inštitúcií v oblasti vedy a výskumu na základe 12 kritérií v troch oblastiach: výskum, inovácie a celospoločenský dosah.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

POĎAKOVANIE ZA DLHOROČNÚ SPOLUPRÁCU

Rektor Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. Peter Kónya, PhD., odovzdal striebornú medailu Dr. h. c. prof. Dr. Barnovi Mezeymu, DSc., rektorovi Univerzity Eötvösa Loránd v Budapešti pri príležitosti ukončenia jeho funkčného obdobia.

Na osobnom stretnutí sa prof. Kónya poďakoval odchádzajúcemu rektorovi za dlhoročnú prínosnú spoluprácu medzi oboma univerzitami, pričom mu vyjadril uznanie za rozvoj v oblasti vedy a vzdelávania. „Prof. Mezey spolupracoval s Prešovskou univerzitou vo viacerých oblastiach viac ako celé desaťročie. Bol pravidelným účastníkom každoročne organizovaných prešovských medzinárodných vedeckých konferencií s tematikou raného novoveku. Publikoval niekoľko štúdií vo vedeckých časopisoch a zborníkoch vydávaných našou univerzi-

tu,“ uviedol rektor Kónya. Zároveň doplnil, že za jeho pôsobenia bola podpísaná zmluva o spolupráci medzi obidvoma univerzitami, ktorá je naplnená konkrétnym obsahom. Profesor z Univerzity Eötvösa Loránd sa podieľali a podieľajú na garantovaní študijných programov na Prešovskej univerzite a študenti z Prešova sa bezplatne zúčastňujú na letnej škole na ELTE v Budapešti či využívajú zmluvy programu Erasmus.

Mgr. Anna POLÁČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

Prof. Dr. Barna Mezey, DSc. je významnou osobnosťou právnej aj historickej vedy a univerzitného vzdelávania v Maďarsku. Za zásluhy o rozvoj spolupráce vo vede a vzdelávaní získal na návrh Vedeckej rady Prešovskej univerzity v Prešove dňa 20. októbra 2016 titulu „doctor honoris causa“ v odbore história. Ako vedúci katedry maďarských dejín štátu a práva sa zaslúžil o obnovu vyučovania histórie práva, je autorom a redaktorom učebníc a edícií textov histórie práva. V rámci internacionalizácie histórie práva pestuje úzke odborné kontakty s viacerými európskymi vedcami práva, historikmi a vedeckými spoločnosťami. Odchádzajúci rektor má taktiež rozhodujúce postavenie v rozvoji výskumu dejín väzenia v Maďarsku, na medzinárodných fórach a v odbornej literatúre. Jeho organizačná, vedecká a odborná činnosť vo veľkom rozsahu prispela k znovunadobudnutiu reputácie vedy o výkone trestu. Ďalšou oblasťou vedeckého záujmu prof. Mezeyho je výskum právneho systému Uhorska v ranom novoveku, najmä v období povstania Františka II. Rákócziho.

V dňoch 30. augusta až 3. septembra 2017 sa v maďarskom meste Pécs konali významné podujatia pri príležitosti rozšírenia signatárov dokumentu Magna Charta Universitatum a pri príležitosti 650. výročia založenia prvej univerzity v Maďarsku práve v meste Pécs. Slávnostného podujatia sa v zastúpení Prešovskej univerzity zúčastnili rektor Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. a prorektor pre vonkajšie vzťahy a marketing doc. Ing. Ladislav Suhányi, PhD. MBA.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
JUBILEUM 650
 UNIVERSITY OF PÉCS JUBILEE

Magna Charta Universitatum je základný dokument, ktorý bol dňa 18. septembra 1988 pri príležitosti 900. výročia založenia Bolonskej univerzity – prvej európskej univerzity – podpísaný 388 rektormi z celej Európy, ale aj ďalších krajín. Cieľom je pozdvihnúť najhlbšie hodnoty univerzitnej tradície a podporiť silné prepojenia medzi európskymi univerzitami. Dokument obsahuje zásady akademických slobôd a inštitucionálnej autonómie univerzít, ktoré sú vodítkom pre správne smerovanie a sebareflexiu univerzít v budúcnosti. V súčasnosti má Magna Charta Universitatum už 805 signatárov z 85 krajín a patrí k nim aj naša univerzita.

Pri príležitosti podpisu charty novými členmi sa konalo slávnostné zavedenie signatárov na podpisovú listinu Magna Charta Universitatum, v rámci ktorého predniesli svoje slávnostné príhovory aj dvaja rektori z novoprijatých univerzít: rektor Duru Pamfil (Univerzita v Cluj-Napoca) a rektor Daniel Hernandez Ruiperez (Univerzita v meste Salamanca). Slávnostná ceremónia bola súčasťou XXIX. výročnej konferencie, ktorá bola zameraná na univerzity v Strednej Európe, s názvom „University values for today: Central European perspectives and challenges“. Táto konferencia bola zvláštna aj z toho dôvodu, že po prvýkrát sa konala v inom európskom štáte, než

MAGNA CHARTA UNIVERSITATUM OSLAVOVALA SPOLU S UNIVERZITOU V PÉCSI 650. VÝROČIE JEJ ZALOŽENIA

v Talianku (doteraz 27 krát v Bologni, minulý rok v São Paulo). Podujatie bolo zavŕšené galavečerom.

Vyššie uvedená XXIX. výročná konferencia charty sa konala v meste Pécs v rámci osláv 650. výročia založenia prvej univerzity v Maďarsku dňa 1. septembra 1367. Tento deň sa Univerzita v Pécsi rozhodla patrične osláviť a pripravila podujatie, na ktoré pozvala množstvo významných hostí. Medzi pozvanými nechýbali okrem rektorov významných európskych univerzít a signatárov Magny Charty ani významný predstavitelia cirkví, samosprávy, ale aj vlády. Jeden z gratulačných príhovorov mal aj samotný premiér Maďarska, ktorý okrem historického zhodnotenia

hovoril aj o budúcej úlohe a význame univerzít v európskom priestore. Zástupcovia PU, rektor prof. Kónya a prorektor doc. Suhányi, patrili medzi čestných hostí významného podujatia európskeho významu. Podujatie sa od prvých okamihov nieslo v slávnostnom duchu v priestoroch veľkolepého kultúrneho Centra Kodály. Bolo sprevádzané bohatým kultúrnym programom, ako aj udelením dvoch titulov doctor honoris causa a viacerých čestných uznaní a cien súvisiacich s historickým vývojom univerzity a jej úspešným fungovaním v uplynulých 650-tich rokoch.

doc. Ing. Ladislav Suhányi, PhD. MBA.
 prorektor pre vonkajšie vzťahy a marketing PU

UNIVERZITA VSTUPUJE DO NOVÉHO AKADEMICKÉHO ROKA OPĚT O ČOSI KRAJŠIA

Tak ako každý rok, aj tieto letné prázdniny využila Prešovská univerzita na rozsiahlu rekonštrukciu svojich objektov. Značnou obnovou prešli študentské domovy, aula, viaceré učebné miestnosti, plánuje sa taktiež s rekonštrukciou viacúčelového športového areálu, športovej haly či s výstavbou parkovacieho pásu.

Vzhľadom na rušné obdobie počas akademického roka, kedy sa v areáli univerzity pohybujú tisícky študentov, sú najvhodnejším časom na rekonštrukčné práce letné prázdniny.

Modernizácia auly

Od júna prebiehali rekonštrukčné práce v aule č. 103 v priestoroch Vysokoškolského areálu (VŠA) na Ul. 17. novembra 1, ktorá je v prevádzke 35 rokov. Objekt bol postavený v 80-tych rokoch minulého storočia, ako súčasť celého komplexu univerzity, a za obdobie troch dekád sa techniky opotreboval. „Materiály, ktoré sa používali pred 35 rokmi už nezodpovedali dnešným nárokom na technické a estetické využitie. V priestore sa nachádzal rozvod VZT, ktorý už neplnil svoju funkciu a v letných mesiacoch dochádzalo k prehrievaniu priestoru, vzhľadom na to, že nebol klimatizovaný“, uviedla Ing. Darina Gajdárová, investičný technika z Oddelenia investícií a energetiky PU. V priestoroch auly sa tak inštalovala nová vzduchotechnika, menilo sa osvetlenie, osadili sa nové čalúne-

né sedadlá s novým členením, ktoré vytvorili dve uličky pre pohodlnejší a bezpečnejší pohyb. Vstup do auly je riešený novými dvojkrídlovými dverami s farebnou úpravou. „Rekonštrukciou auly sa zvýšia úžitkové hodnoty daného priestoru z hľadiska tepelno-technického, energetického a estetického s novým výtvarným riešením daného priestoru,“ doplnila kvestorka PU Ing. Mária Nováková. Celková cena vyčlenená na komplexnú rekonštrukciu auly predstavuje sumu takmer 360-tisíc eur, pričom šlo o združenú investíciu. MŠVVaŠ

SR poskytlo na tento účel zo štátneho rozpočtu dotáciu vo výške 150 tis. eur, zvyšných 110 tis. eur dofinancovala univerzita z vlastných zdrojov.

Rekonštrukcia študentských ubytovacích priestorov

Ubytovatelia študenti, ale i hostia študentských domov PU sa aj tento rok môžu tešiť z vynovených izieb. Už v prvom prázdninovom mesiaci sa začalo s kompletnou rekonštrukciou 9. poschodia na tzv. novom internáte

na Ul. 17. novembra č. 11. „Počas dvoch mesiacov prešlo celkovou obnovou šesťnásť dvoj a trojlôžkových buniek. Rekonštruovali sa sociálne zariadenia, kúpeľne, menili sa vstavané skrine a podlahy. Samozrejme, celé poschodie je nanovo vymaľované,“ priblížil riaditeľ študentských domovov PU Mgr. František Martinka. Finančné prostriedky vo výške 180-tisíc eur boli na tento účel vyčlenené z vlastných zdrojov univerzity. V priebehu leta došlo taktiež v Študentskom domove a jedálni PU (tzv. starý internát) k výmene 262 postelí s odkladacím priestorom a policami. Práve tzv. starého internátu sa má v najbližšom období dotknúť aj zásadná rekonštrukcia, plánuje sa obnova fasády, výmena okien a oprava strechy bloku C. „V predmetnej veci prebieha verejné obstarávanie, pevne ale veríme, že s rekonštrukčnými prácami začneme čo najskôr,“ doplnila kvestorka PU.

Menšie opravné práce v rámci údržby prebiehali vo všetkých ubytovacích priestoroch. Študentské domovy PU totiž tvorí komplex štyroch internátov s celkovou kapacitou 1918 študentov.

Menšie opravy vybraných objektov

Nový šat v podobe omietok a náteru dostali aj steny v 21 miestnostiach a chodba na 4. poschodí na Pedagogickej fakulte, ako i viaceré učebne v budove VŠA. V danom objekte (VŠA) sa v súčasnosti rozbehla aj rekonštrukcia sociálnych zariadení v bloku C na 2. poschodí s vyčleneným finančným nákladom 20-tisíc eur, čím sa ukončí rekonštrukčný proces sociálnych zariadení v celom objekte. Začalo sa taktiež s opravou strechy v časti nad univerzitným bazénom. V dôsledku nedostatku financií sa strecha rekonštruuje po častiach, na prvú etapu je vyčlenených 33-tisíc eur z vlastných zdrojov.

Začiatok rekonštrukcie Športovej haly PU

Rozsiahla obnova sa dotkne aj účelového zariadenia Športovej haly PU so zameraním na zníženie energie-

tickej náročnosti objektu. Návrh projektu rieši aj osadenie nových osvetľovacích telies v celej budove. „Verejné obstarávanie dopadlo úspešne a završené bolo podpisom zmluvy. Vysúťažená cena predstavuje výšku takmer 840-tis. eur, pričom ide o finančné zdroje zo štrukturálnych fondov s 5% podielom univerzity,“ ozrejmil doc. Peter Adamišin, prorektor pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality PU, ktorý dodal, že s rekonštrukčnými prácami sa začne už v najbližších dňoch.

Plánované rekonštrukcie

Okrem vyššie zmienených investícií plánuje univerzita revitalizovať aj verejné priestranstvo pred budovou VŠA v podobe nového krytu z betónovej dlažby, osadenia prvkov drobnej architektúry, lavičiek, košov, prístrešku pre bicykle. Projekt rieši zníženie hluku v urbanizovanom prostredí. Naplánovaná je aj úprava obslužnej komunikácie v areáli PU a spevnenie plochy pred budovou rektorátu. „Vytvorením parkovacích kapacít s jednoznačným definovaným spôsobom parkovania a výstavbou chodníkov pre bezpečný pohyb chodcov vznikajú predpoklady pre bezkolízny pohyb všetkých účastníkov dopravy,“ bližšie vysvetlila Ing. Nováková.

Výraznou modernizáciou má prejsť i viacúčelový športový areál, ktorý má slúžiť aj širokej verejnosti na zvýšenie aktívneho zdravia a vytvárania pozitívneho vzťahu k pohybovej aktivite nielen medzi dospelými, ale aj u detí a mládeže. Podľa predbežného zámeru projektu sa plánuje zrenovovať atletická dráha, vytvoriť tenisový kurt, multifunkčné a plážové volejbalové ihrisko. V súčasnosti v predmetnej veci prebieha verejné obstarávanie, investícia ráta so sumou 985-tisíc eur.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

PREŠOVSKÁ DETSKÁ UNIVERZITA OSLÁVILA JUBILEJNÝ 10. ROČNÍK

Malí vysokoškoláci zasadli do univerzitných lavíc už po desiatykrát. Počas týždňa od 10. do 14. júla si mohli užiť výber najlepších prednášok, seminárov a tvorivých dielní, ktoré sa uskutočnili v predošlých ročníkoch. Jubilejný 10. ročník prázdninového vzdelávania sa totiž niesol v duchu PDU Retro.

Marcel Mravec

Vladimír Pliskura, AVS CCKV PU

Prešovská univerzita aj tento rok ponúkla takmer 200 deťom vo veku od 7 do 15 rokov jedinečnú príležitosť pre plnohodnotné trávenie prázdninového týždňa v podobe netradičného vzdelávania. Tohtoročný desiaty ročník Prešovskej detskej univerzity (PDU) sa niesol v znamení bilancovania, teda výberu z toho najlepšieho a najúspešnejšieho, čo ponúкло predchádzajúcich deväť ročníkov. „Boli to opäť zaujímavé prednášky, semináre, tvorivé dielne či exkurzie, v rámci ktorých sa deti stretli s témami, ako sú *VÝLET do poznania, Premeny umenia, Poklady prírody, In MEDIAs res, Vykopávky, V zdravom tele dobrod(r)uh, Kolobeh, obeh, beh... Túlali sa nočnou oblohou, priblížili sa k hviezdám, vykopali pravekú keramiku alebo ryžovali zlato*,“ priblížila prof. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc., garantka projektu PDU. Zároveň doplnila, že malí vysokoškoláci zažili aj množstvo dobrodružných poznávacích aktivít, dozvedeli sa, ako sa varila soľ, vyskúšali si vyrobiť solivarskú čipku, maľované medovníčky, uplietli si košíky či sa zoznámili s nepoznanou stránkou štvornohých priateľov. Spoločenskovedne a prírodovedne orientované prednášky zamerané na poznávanie špecifik a osobitostí Prešova a jeho okolia (z oblasti histórie, architektúry a výtvarného umenia, ľudových tradícií a prírodných špecifik

Šariša, literatúry, multikultúrnosti regiónu a pod.) viedli vysokoškolskí pedagógovia, ako aj známe osobnosti z vedy, kultúry a médií, pochádzajúci z Prešova a šarišského regiónu. „Špecifikom študijného programu PDU je aj to, že na prednášky vždy nadväzujú semináre – tvorivé dielne. Prednášky malí vysokoškoláci absolvovali spoločne, pracovné dielne prebiehali v študijných skupinách, ktoré organizačne zabezpečovali študenti Pedagogickej fakulty PU,“ doplnila Mgr. Andrea Mitrová, PhD., hlavná koordinátorka PDU.

Aj počas tohtoročnej detskej univerzity deti študovali v dvoch študijných stupňoch: „bakalárček“ (žiaci 1. – 4. ročníka ZŠ) a „magisterček“ (žiaci 5. – 9. ročníka ZŠ, resp. zodpovedajúcich tried 8-ročných gymnázií). PDU sa tradične začalo slávnostnou imatrikuláciou, na ktorej boli študentom odovzdané šiltovky, tričká s logom univerzity a špeciálne indexy, do ktorých si zapísali ponúknutý študijný program, rovnomerne rozvrhnutý na každý deň od 8.00 do 16.00 h. Na záver svojho pobytu deti vypracovali absolventskú prácu a na slávnostnej promócii za účasti rodičov obdržali diplom s udelením titulu „bakalárček“, resp. „magisterček“. Promócia bolo sprevádzaná vernisážou detských umeleckých prác, vytvorených počas celého univerzitného týždňa.

, AVS CCKV PU

Vladimír Piskura, AVS CCKV PU

Marcel Bosnyak, AVS CCKV PU

Marcel Kušnir, AVS CCKV PU v Prešove

Prešovskú detskú univerzitu zabezpečuje Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania PU spolu s Kabinetom výskumu detskej reči a kultúry Pedagogickej fakulty v spolupráci s ostatnými fakultami PU. V priebehu 9 ročníkov absolvovalo PDU celkovo 810 magisterčiek a 840 bakalárčiek – spolu 1650 absolventov. Ak k tomu prirátame tento ročník (t. j. 195 študentov), tak za 10 rokov absolvovalo PDU 1845 študentov. Vráťane 10. ročníka sa o malých vysokoškôľákov staralo vyše 300 študentov a program realizovalo približne 500 lektorov a prednášajúcich.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

Vladimír Piskura, AVS CCKV PU

SEMINÁRE A TVORIVÉ DIELNE 10. ROČNÍKA PDU

1. Aktivity súvisiace s ľudovými tradíciami

Sem patrilo **Medovníkové pokušenie** – maľovanie medovníkov, ktoré deti robia veľmi radi. **Tajomstvo solivarskej čipky** zasa umožnilo deťom nahliadnuť do radostí a ťažkostí vytvárania čipky typickej pre náš región – túto činnosť mali zaradenú mladší aj starší. **Ako sa vyrába košík** – pri tejto aktivite sa deti učili pliesť ozdobné košíčky z prútia. V rámci tvorivej dielne **Praveká keramika** deti vyrábali hlinenú keramiku, pričom mali možnosť skúsiť si prácu na skutočnom tradičnom hrnčiarskom kruhu.

2. Aktivity z oblasti histórie

Boli skutočne mnohotvárne. **Cesta do minulosti za...** bola pripomenutím si najrozličnejších zaujímavostí z histórie ľudstva, jeho poznania a kultúry, a to súťažnou kvízovou formou. V tvorivej dielni **Rýchle šípy** poznávali deti bojovú históriu (historické bojové zbrane, brnenia rytierov a pod.) a vyskúšali si strelbu z kuše. Tvorivá dielňa **Zlatá horúčka na PDU** ich pozvala na pomyselný Klondike ryžovať zlato. Aj keď to bola len veľká debna naplnená pieskom, v ňom ukryté zlaté kúsky boli pravé. História kníhy

a písma od prvopočiatkov priblížila prednáška **Ako vznikla kniha**. Na prednáške **Dejiny pod zemou** a na seminári **Archeológia – to nie sú len vykopávky** sa deti dozvedeli veľa zaujímavého o práci archeológov a na improvizovanom „náleziisku“ si vyskúšali, ako sa robí archeologická sonda. No a históriu i technológiu výroby soli v našom regióne si deti na tému **Ako sa varila soľ** vypočuli priamo v solivarskom múzeu.

3. Aktivity z oblasti zdravotvedy

Po prednáške **Aby chrbátik nebolel**, na ktorej sa deti dozvedeli, prečo je dôležité správne držanie tela a ako treba správne držať chrbát pri sedení, sa mohli na seminároch zoznámiť s poznatkami ľudového liečiteľstva (**Zdravie z bylín**). Dozvedeli sa, ako sa starať o chrup a prečo sa oň máme starať (**Zúbková akadémia**) a ešte všeličo zaujímavé a užitočné o tom, ako naše telo vlastne funguje

Marcel Kušník, AVS CCKV PU v Prešove

(*Záhady lidského tela*). Fakt, že so zdravím neoddeliteľne súvisí pohyb, si potvrdili v rámci športovej aktivity *Pohyb je hra*.

4. Aktivity z oblasti mediálnej kultúry

Prednášky *Rozhlasový moderátor a RETRO médiá* deťom poskytli nielen dôkladné informácie o rozhlase ako médiu, ale umožnili im aj pobudnúť v improvizovanom „retroštúdiu“ a vyskúšať si prácu rozhlasového redaktora. Na tieto prednášky nadväzovala aj tvorivá dielňa *Rozhlasové hviezdčky* (zabezpečilo univerzitné rádio – Rádio Paf) – aj tu deti nahliadli do „rozhlasovej“ atmosféry a profesií, ktoré sa s ňou spájajú. V rámci tvorivej dielne *Krok za krokom k filmu* sa menšie deti dozvedeli, čo to je animovaný film, ako vzniká, ba pokúsili sa ho aj vyrobiť. Tí väčší sa zasa v tvorivej dielni *Veľkí majstri pre malých i väčších* oboznámili s tvorbou animovaných videoklipov. Bokom nezostalo ani divadelné umenie – všeličo o divadle a z divadelníctva sa dozvedeli i vyskúšali si deti v rámci tvorivej dielne *Divadelné úlety*.

5. Aktivity z oblasti literárneho, výtvarného a hudobného umenia

Tieto tvorivé dielne už tradične interaktívne, hravo a zaujímavo ponúkajú deťom svet tónov, farieb a umeleckého slova. Tvorivá dielňa *Aka fuka* ukázala hudobnú výchovu z celkom nekonvenčného a veľmi prítažlivého a vtipného pohľadu. Viaceré tvorivé dielne boli zamerané na výtvarníctvo (*Farebný svet, Farebná krajina, Moje mesto*) a umožňovali deťom vyjadriť svoje videnie okolia rôznymi výtvarnými technikami. Umelecké slovo dostalo priestor v tvorivej dielni *Bola raz jedna láska*, tu deti s použitím zaujímavých metód tvorivej dramatiky interpretovali básne z rovnomennej básnickej zbierky Valentína Šefčíka.

Marcel Kusnir, AVS CCKV PU v Presove

Vladimír Piskura, AVS CCKV PU

6. Aktivity z oblasti fyziky, astronómie a geografie

Tvorivá dielňa *Kúzelná fyzika* dokázala, že aj táto oblasť vedeckého poznania vie byť zaujímavá, ba priam vzrušujúca a vtipná. *Príbehy nočnej oblohy* a *Potulky nočnou oblohou* – to boli zasa stretnutia detí večer na voľnom priestranstve a poznávanie hviezd na oblohe, pri ktorom nechýbali ani historky z antickej mytológie. Veľký úspech mali tvorivé dielne, ktoré súviseli s novo získanými poznatkami z fyziky a astronómie: *Ukážka raketového modelárstva* a *Priblížime sa ku hviezdám*. Deti tu mali možnosť vidieť krásne modely rakiet, ale každé dieťa si zhotovilo

vlastný model a na záver deti tieto modely vystrelili na športovom ihrisku pri univerzite. Seminár s tajomným názvom *Čo ukrýva krajina* bol v rukách geografov, ktorí učili deti čítať z máp, ale aj určovať vzorky pôdy a iné zaujímavosti.

prof. PhDr. Zuzana STANISLAVOVÁ, CSc.
Mgr. Adela MITROVÁ, PhD.
PF PU

SENIORI SA VZDELÁVALI V OBLASTI FINANCIÍ

Univerzita tretieho veku pri Prešovskej univerzite v Prešove (UTV PU) s cieľom rozšíriť poznatky v oblasti finančnictva pripravila pre svojich študentov týždňový kurz finančnej gramotnosti. Zúčastnilo sa ho 14 študentov vo veku od 48 do 78 rokov.

Seniori sa radia k jednej z najviac ohrozených skupín obyvateľstva v súvislosti s ekonomickou a majetkovou trestnou činnosťou a podvodnými aktivitami. „Seniori sú veľmi priateľskí, chcú byť s každým zadobre, mnohokrát nevedia povedať razantné nie. Stávajú sa tak ľahkou korisťou pre podomových obchodníkov, prípadne sa dajú rýchlo zlákať na nevýhodné pôžičky od nebankových subjektov či splácanie rôzneho spotrebného tovaru, ktorý je mnohonásobne predražený,“ poznamenala Monika Mikitová, vedúca kurzu finančnej gramotnosti, podľa ktorej je nesmierne dôležitá osveta. „Je potrebné, aby sa ľudia aspoň primárne orientovali v oblasti finančnictva, aby vedeli klásť správne otázky či už v banke, alebo nebankových inštitúciách, aby sa jednoducho nedali rýchlo zlákať na nevýhodný produkt,“ doplnila Mikitová. Práve s týmto zámerom vznikla na Univerzite tretieho veku iniciatíva zorganizovať kurz finančnej gramotnosti, zameraný na rozšírenie poznat-

kov v oblasti finančného a bankového sektora. „Ide o projekt, ktorý prebieha na základe Grantovej zmluvy č. 05/2017 Podpora rozvoja vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti,“ bližšie uviedla Stanislava Šuščáková, koordinátorka UTV PU. Zároveň doplnila, že finančné prostriedky boli poskytnuté z Asociácie univerzít tretieho veku na Slovensku od Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na realizáciu aktivít súvisiacich s podporou zvyšovania účasti obyvateľov z cieľovej skupiny 45 a viac rokov na ďalšom vzdelávaní v oblasti finančnej gramotnosti. Študenti sa počas týždňového kurzu, ktorý prebiehal od 29. mája do 2. júna, mali možnosť oboznámiť s informáciami týkajúcimi sa činnosti bánk, vedenia účtu, bankových kariet, internetbankingu, ale tiež sporenia či investovania. „Aj napriek tomu, že som v dôchodkovom veku, častokrát sa dostávam do situácie, kedy je potrebné riešiť efektívne nakladanie s finančnými prostriedkami,“ poznamenala

účastníčka kurzu Marta Rokošná, ktorú najviac zaujali informácie o platobných kartách. Jej slová následne doplnil Jozef Bašista. „Vzhľadom na to, že som pracoval v oblasti finančnictva cítim sa dostatočne fundovaný a nemal by som rýchlo naletieť podvodníkom, ale nikdy nehovor nikdy. Finančný trh a finančné produkty sa sústavne vyvíjajú a menia, ak chceme byť v obraze, mali by sme sa obdobných kurzov zúčastňovať,“ zhodnotil Bašista, ktorý študuje na UTV PU už od jej počiatkov, teda 11 rokov. Bohaté skúsenosti so štúdiom má aj Ludmila Gajdošová. „Ja ako učiteľka sa rada neustále vzdeľavam, štúdium na Univerzite tretieho veku vnímam ako možnosť rozšíriť si svoj všeobecný prehľad v rôznych oblastiach, ale taktiež ako príležitosť ísť medzi svojich rovesníkov, nájsť si nových priateľov a vzájomne si vymieňať skúsenosti,“ uzavrela.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

Univerzita tretieho veku pri Prešovskej univerzite v Prešove je záujmovo-vzdelávacia inštitúcia, ktorá v súlade s koncepciou celoživotného vzdelávania v Slovenskej republike vznikla v roku 2006. Počas jedenástročnej existencie študovalo na UTV PU sumárne 1747 študentov, z toho 1409 žien. Z počiatočných odborov ako anglický jazyk, filozofia a etika, psychológia, ochrana zdravia sa jej ponuka rozšírila až na 14 odborov (astronómia, dejiny a súčasnosť hudby, geografia sveta, kognitívny rozvoj, pohyb a zdravie, praktické záhradkárstvo, právo, sekularizácia a globalizácia, slovenčina, sociálne poradenstvo pre seniorov, starostlivosť o zdravie, vedieť vidieť (výtvarné umenie), východné Slovensko v kontexte historického vývoja, práca s PC). Dlhodobo najobľúbenejšími odbormi medzi študentmi sú praktické záhradkárstvo, starostlivosť o zdravie a geografia. V nasledujúcom školskom roku plánuje UTV PU obohatiť svoju ponuku opäť o anglický jazyk a novinkou bude odbor teológia.

RIADITEĽA CVT OCENILI MEDAILOU

Na konferencii venovanej 20. výročiu založenia celoslovenského združenia EUNIS boli ocenení vybraní účastníci zo Slovenska a Čiech. Medailu si prevzal aj riaditeľ Centra výpočtovej techniky (CVT) PU v Prešove Ing. Vladimír Pisarský.

EUNIS Slovensko je celoslovenské združenie, ktorého poslaním je vytvárať slovenským vysokým školám platformu na spoluprácu pri zabezpečení kvalitných informačných technológií. V súčasnosti je jej kolektívnym členom 21 slovenských univerzít a vysokých škôl vrátane Prešovskej univerzity, ktorá je členom EUNIS od jej založenia. Individuálne členstvo majú aj niektoré súkromné a štátne vysoké školy, pričom k podporujúcim členom patrí aj 7 významných svetových a regionálnych komerčných firiem. Pri príležitosti 20. výročia založenia združenia sa 18. mája v Kaštieli Mojmírovce uskutočnila slávnostná konferencia, na ktorej boli ocenené dve desiatky vybraných účastníkov za ich dlhodobý a významný prínos pre rozvoj IKT počas bohatej histórie združenia. Najvyššie ocenenie v podobe pamätnej medaily sa dostalo aj riaditeľovi CVT PU Ing. Vladimírovi Pisarskému, ktorý aktívne pôsobí v združení takmer od jeho začiatku a posledné roky je čelnou osobnosťou EUNIS Slovensko. V rámci združenia sa podieľal na mnohých projektoch a pracoval v niekoľkých pracovných skupinách, zúčastnil sa aj európskych kongresov EUNIS, konaných v Írsku, Švédsku, Portugalsku a Lotyšsku. „Ocenenie si veľmi vážim, je to akési symbolické obhliadnutie sa za 20 rokmi budovania základov moderných informačných technológií vo vysokom školstve na Slovensku, kde sme spolu s kolegami z celého Slovenska presadzovali nové pohľady a smerovania. Som rád, že študentom a mladej generácii môžeme dnes ponúknuť to najmodernejšie, vrátane

cloudových systémov, moderných počítačových sietí, kompletne portfólio informačných systémov a pod,“ uviedol Pisarský. Zároveň doplnil, že dané ocenenie je aj istým záväzkom do budúcnosti, nakoľko oblasť informačných technológií sa sústavne dynamicky vyvíja.

EUNIS Slovensko dlhodobo spolupracuje aj s národnými a medzinárodnými organizáciami zaoberajúcimi sa oblasťou IT vo vysokoškolských inštitúciách, predovšetkým s Európskou organizáciou pre univerzitné informačné systémy EUNIS, ktorej je združením členom. Združenie má veľmi úzke vzťahy s partnerským združením EUNIS-CZ, pôsobiace v Čechách, a je tiež oficiálnym partnerom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pri rôznych aktivitách a projektoch v oblasti IKT.

Mgr. Anna POLÁČKOVÁ, PhD.

hovorkyňa PU
Foto: CVT PU

NOVÉ VÍZIE ROZVOJA ATRAKTÍVNEJ SPOLUPRÁCE FAKULTY MANAŽMENTU

V máji 2017 sa prodekan doc. Ing. Ján Dobrovič, PhD., vydal na zahraničnú pracovnú cestu s cieľom posunúť hranice spolupráce Fakulty manažmentu PU. Zúčastnil sa spolu s ďalšími členmi popredných poľských inštitúcií na medzinárodnej vedeckej konferencii s témou „Štátna bezpečnosť v 21. storočí – príležitosti a hrozby“. Organizátorom bola Vysoká škola bezpečnosti vo Varšave a spoluorganizátormi konferencie boli Lvovský regionálny inštitút, Pedagogická univerzita v Krakove. Pri tejto príležitosti navštívil v meste Nisko aj Regionálne centrum pre odborné vzdelávanie – RCEZ. Cieľom stretnutia s riaditeľom RCEZ Wacławom Pielom, bola dohoda podmienok spolupráce a prehĺbenie pracovných vzťahov. Prodekan Dobrovič predstavil Fakultu manažmentu PU v Prešove ako jedinú verejnú univerzitnú fakultu ekonomického a obchodno-podnikateľského typu v regióne. Pri otvorení širokého spektra možností kooperácie dostala priestor aj eventualita ďalšieho vzdelávania v oblasti, vyprofilovanej pre potreby

nového závodu Jaguar, postaveného na Slovensku. Špecializácia „mechatronik“, žiadaná v tejto automobilke, je práve v poľskom „Regionalnom Centru Edukacji Zawodowej w Nisku“ na vysokej úrovni kvality. Fakulta manažmentu ponúkla spoluprácu takéhoto druhu ako prvému práve poľskému partnerovi RCEZ. Prodekan mal možnosť na návšteve vidieť školské a pracovné prostredie a stretnúť sa aj s učňami jednotlivých tried. Pozval našich partnerov do Prešova, aby sa prišli oboznámiť aj s možnosťami vzdelávania a ubytovania počas štúdia. Podpisu zmluvy o vzájomnej spolupráci sa zúčastnil aj starosta mesta Nisko Mgr. Julian Ozimek, plný nadšenia z ďalšej obojstrannej perspektívy. Novými víziami a ich uvedením do praxe otvárame ďalšie skryté možnosti vytvárania vzťahov prospešných pre celú Prešovskú univerzitu, Fakultu manažmentu a jej partnerov.

Ing. Zora MIŠČÍKOVÁ
FM PU

ANDRAGOGIKA PONÚKLA KURZ LEKTOR

Na pôde Katedry andragogiky FHPV PU, sa v dňoch 24. 4. až 9. 5. 2017 uskutočnil kurz ďalšieho vzdelávania s názvom Lektor.

Katedra andragogiky získala oprávnenie uskutočňovať akreditovaný vzdelávací program ďalšieho vzdelávania v roku 2016. V histórii katedry je to po prvýkrát, keď sa katedra rozhodla realizovať komerčne zamerané vzdelávanie. Kurz Lektor je určený pre všetkých, ktorí majú záujem pôsobiť ako lektori v oblasti ďalšieho vzdelávania a chcú rozvíjať svoje lektorské zručnosti. V kurze sa účastníci a účastníci naučia ako a prečo vzdelávať dospelých, ako štruktúrovať obsah vzdelávania, ako sa pripraviť na vzdelávanie, ako efektívne lektorsky vystupovať pred publikom, ako využívať moderné technológie vo vzdelávaní a ďalšie dôležité súčasti lektorskej činnosti. Ponukou tohto kurzu katedra rozširuje svoje aktivity v oblasti vzdelávania dospelých, v ktorej má akreditovaný študijný program andragogika.

Odborný garant kurzu Marek Lukáč z Katedry andragogiky: „Už dlhšie sme na katedre pociťovali potrebu

peniknúť aj do komerčnej sféry vzdelávania dospelých. Tento kurz, a verím, že aj ďalšie, nielen rozširuje edukačné portfólio katedry, ale umožňuje okrem iného tesnejšie prepojenie vysokoškolského vzdelávania a práce vysokoškolského učiteľa s praxou. Lektormi kurzu sú interné učiteľky a učiteľ katedry, ktorí tak majú možnosť sprostredkovať vzdelávaciu realitu študentom odboru andragogika a rozvíjať vlastnú vzdelávaciu i výskumnú činnosť.“ Realizácia kurzu má teda viacero benefitov ekonomickej, edukačnej i vedecko-výskumnej povahy.

Kurz prebiehal v priestoroch FHPV PU a zúčastnilo sa ho deväť účastníkov a účastníčok rôzneho odborného zamerania. Kurz totiž nie je zameraný na získanie novej kvalifikácie, ale dotvára odbornosť absolventa/absolventky o kompetencie vo vzdelávaní dospelých. Teda ktokoľvek, s akoukoľvek odbornou profiláciou, sa môže kurzu zúčastniť, pričom tak

získa možnosť svoju odbornosť ďalej rozširovať ako lektor v praxi vzdelávania dospelých.

Celkový rozsah kurzu je 100 hodín, pričom prezenčná časť kurzu má rozsah 48 hodín. Priebeh kurzu zhodnotila lektorka a interná vyučujúca katedry Silvia Lukáčová: „Pre nás, ktorí už máme skúsenosť s lektorovaním, bol tento kurz výnimočný aj v tom, že sme ho realizovali od A po Z po všetkých stránkach. Môžem úprimne povedať, že kurz bol pre všetkých, tak lektorky, ako aj účastníkov/účastníčky obohacujúci. Počas kurzu sme sa stali jednou dobrou partiou.“ Hodnotenie kurzu zo strany účastníkov kurzu prinieslo tiež dôležitú spätnú väzbu pre organizátorov i lektorov. Absolventka kurzu Katarína Slavkovská: „Vrelo odporúčam daný kurz absolvovať, otvoria sa Vám ďalšie možnosti. Lektori sú skúsení, veľmi príjemní a vedia vytvoriť priateľskú atmosféru.“ František Varga: „Medzi zaujímavosti patrilo, že lektori dokázali nám vzdelávaným ukázať naše ja, kde vľúdny spôsobom poukázali na naše nedostatky, no nezabudli vyzdvihnúť aj naše prednosti. Tento kurz môžem teda spokojne odporúčať aj iným záujemcom o vzdelávanie dospelých.“

Organizácia kurzu i úroveň lektorov boli hodnotené pozitívne, pričom sa objavila požiadavka na ďalšie, rozširujúce a prehľbujúce vzdelávacie aktivity zamerané napr. na manažment vzdelávania dospelých, prezentačné zručnosti a komunikačné tréningy. To sú tiež oblasti, v ktorých katedra plánuje rozšíriť ponuku kurzov v blízkej budúcnosti. Marek Lukáč: „Určite máme záujem rozšíriť ponuku kurzov o tie, ktoré sú v praxi žiadané, najmä ak pociťujeme ústretovosť zo strany vedenia fakulty.“

PhDr. Marek LUKÁČ, PhD.
FHPV PU

STAROSŤ O SEBA V ÉRE GLOBALIZÁCIE

Na konci júna tesne pred prázdninami sa na pôde Filozofickej fakulty PU uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia „Care of the Self in Global Era“, organizovaná v rámci ukončenia APVV projektu „Starosť o seba: Antické problematizácie života a súčasné myslenie“. Konferencia s medzinárodnou účasťou – Pensylvánia, Taipei, Kingston, Klagenfurt, Erfurt, Praha, Nitra, Prešov, Košice – bola organizačne zastrešená spoluprácou Inštitútu filozofie a Inštitútu politológie FF PU.

Spomedzi výnimočných hostí, ktorí navštívili našu univerzitu, musíme spomenúť Hansa-Herberta Kögler z University of North Florida (viacero jeho textov bolo preložených do češtiny, napríklad: *Kultúra, kritika, dialóg*. Praha: FILOSOFIA, 2006; jeho hlavné dielo *The Power of Dialogue. Critical Hermeneutics after Gadamer and Foucault* vyšlo v prestížnom vydavateľstve Massachusetts Institute of Technology (MIT) Press), Fabiana Heubela z Academie Sinica (Tchaj-pej), ktorý zároveň pôsobil aj na frankfurtskom Institut für Sozialforschung (medzi jeho aktuálne knižné počiny patrí napríklad *Chinesische Gegenwartsphilosophie zur Einführung*. Hamburg:

JUNIUS, 2016) a Gordona C.F. Bearnu z Pennsylvánie (jeho posledná väčšia práca *Life Drawing: A Deleuzian Aesthetics of Existence*. Fordham University Press 2013).

Jedným z leitmotívov konferencie bol pokus spojiť výskumné iniciatívy týkajúce sa diela neskorého Michela Foucaulta so súčasnou kritickou teóriou spoločnosti. Avšak keďže konferencia bola koncipovaná interdisciplinárne, zazneli rozmanité príspevky, ktoré sa pokúsili prispieť do diskusie tak z perspektívy environmentálnej filozofie, filozofie pragmatizmu či urbanizmu, ale aj z transkultúrnej perspektívy, t. j. boli predstavené i niektoré pojmy a koncepcie čínskej filozofie. Kľúčovým bol pokus zodpovedať, akým spôsobom a za akých podmienok je agent/individuum/subjekt schopný sa adekvátne starať o seba v podmienkach globalizácie, tak aby zakúšal svoj život ako dobrý, úspešný a naplnený. Vybrané príspevky budú za krátky čas publikované v odbornom časopise Human Affairs, následne môžu čitatelia sami zhodnotiť, do akej miery bola naša snaha úspešná.

Mgr. Ľubomír DUNAJ, PhD.
FF PU

MOBILITY A PROJEKT NA KATEDRE MEDICÍNSKO-TECHNICKÝCH ODBOROV FZO

Rádiológia je klinický odbor, ktorého základným prvkom je zobrazovacia činnosť. Zobrazovacie metódy sú využívané v diagnostike a za ich kontroly sú vykonávané aj terapeutické výkony. V súčasnej dobe narastá potreba využívania moderných zobrazovacích metód, ako je ultrasonografia, CT a MR, ale aj využívanie intervenčných metód v diagnostike a terapii.

Na FZO PU je odbor rádiologická technika novo sa vyvíjajúci študijný program, ktorý funguje dva roky v rámci Katedry medicínsko-technických odborov (MTO) spolu so študij-

tami v EÚ a vo svete. Zamestnanci Katedry MTO sa snažia rozvíjať, vzdelávať a získavať informácie o možnostiach zlepšenia prípravy študentov z fakúlt, kde má tento odbor dlhodobú tradíciu. Pre tento cieľ sme využili možnosti programu Erasmus, ktorý je programom Európskej únie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, zameranom na mobility a spoluprácu vo vysokoškolskom vzdelávaní v Európe.

S veľkým záujmom sme na Katedre MTO v letnom semestri 2016/2017 uvítali v rámci programu ERASMUS+ zahraničné návštevy

S Univerzitou v Olomouci Katedra MTO spolupracuje prvý rok v rámci vedecko-výskumného projektu KEGA č. 014PU-4/2017 pri zriaďovaní špecializovaného laboratória pre podporu výučby odbornej praxe v rádiologickej technike. Teoretická a praktická výučba, vedecko-výskumná spolupráca a výmena pedagogických a odborných skúseností boli cieľom účasti mobility učiteľov ERASMUS+ na Juhočeskej univerzite v Českých Budejoviciach, ktorej sa zúčastnila RNDr. Anna Horňáková, PhD. z Katedry MTO od 17. 4. – 21. 4. 2017.

ným odborom laboratórne vyšetровacie metódy v zdravotníctve. Všetci vyučujúci v tomto odbore sa neustále podieľajú na tom, aby flexibilne reagovali na požiadavky doby a súčasne ich zladili s potrebami študentov a poskytli im čo najlepšie vzdelávanie, kompatibilné s inými univerzi-

zamestnancov vo vysokoškolskom vzdelávaní v termíne od 11. 4. – 17. 4. 2017 Ing. Kamila Honzíkovej zo Západočeskej univerzity v Plzni a doc. MUDr. Jaroslava Vomáčku, PhD., MBA, dekana Fakulty medicínskych vied Palackého univerzity v Olomouci od 8. 5. – 11. 5. 2017.

Katedra MTO bude naklonená každej ďalšej ponuke na spoluprácu či už v pedagogickej, alebo vedecko-výskumnej oblasti, ktorá bude pre ňu znamenať novú výzvu do budúcnosti.

RNDr. Anna HORŇÁKOVÁ, PhD.
FZO PU

NOVÉ SKÚSENOSTI Z ÚČASTI NA UČITEĽSKEJ MOBILITE ERASMUS+

V letnom semestri akademického roku 2016/2017 (13. – 18. 3. 2017) sa doc. Ing. Dana Kiselačková, PhD., a Ing. Beáta Šofranková, PhD., členky Katedry financií Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove, zúčastnili učiteľskej mobility ERASMUS+, ktorá umožňuje vysokoškolským učiteľom zúčastňovať sa krátkodobých prednáškových pobytov na partnerských univerzitách v krajinách Európskej únie. Partnerskou univerzitou bola Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějoviciach a dva ústavy tejto vysokej školy – Ústav podnikovej stratégie a Ústav znelectva a oceňovania.

Na spoločnom stretnutí s Ing. Evou Simotovou (zástupkyňou riaditeľa pre pedagogickú činnosť Ústavu podnikovej stratégie), vedúcim Katedry ekonómie Ing. Lukášom Polaneckým a členkou katedry Ing. Romanou Píchovou, DiS., došlo k vzájomnej výmene odborných znalostí a skúseností v edukačnej i výskumnej činnosti, ako aj o programe výučby a ďalších pracovných stretnutiach počas nášho pobytu. Ďalšie pracovné stretnutie sme absolvovali v Ústave znelectva a oceňovania s riaditeľkou Ing. Veronikou Machovou a s odbornou asistentkou Ing. Simonou Haškovou, PhD., kde sme sa oboznámili so zameraním tohto ústavu, možnosťami vzájomnej spolupráce v oblasti výskumu, publikačnej a edukačnej činnosti a došlo aj k upresneniu prednáškovej činnosti počas našej učiteľskej mobility. Prednášky sa venovali problematike hodnotenia výkonnosti podnikov, efektívnosti investičných projektov, controllingu investícií a rizík, podnikateľským stratégiám a európskym trendom rozvoja inovačnej stratégie a medzinárodného podnikania, ako aj prezentácii Fakulty manažmentu PU v Prešove, jej študijných programov a možností medzinárodnej výmeny študentov. Počas pobytu sme mali

možnosť zúčastniť sa aj prednášky ministra financií Českej republiky Andreja Babiša na tému „Fiškálna a daňová politika“.

Navštívili sme aj Čínske centrum Vysokej školy technickej a ekonomickej v Českých Budějoviciach a stretli sme sa s MgA. Josefom Kordom, vedúcim Čínskeho centra a s Ing. Evou Klikovou, ktorá je lektorkou tradičného čínskeho zdravotného cvičenia. Počas spoločného stretnutia sme sa dozvedeli o činnosti Čínskeho centra, ktoré funguje od apríla 2016 a je výsledkom dlhodobej spolupráce s čínskymi univerzitami – North China University of Technology, Shanghai University of International Business and Economics, Henan University. Čínske centrum ponúka kurzy čínštiny, tradičného čínskeho zdravotného cvičenia QI GONG a TAIJI QI-GONG, organizuje kultúrne večery so zameraním na Čínu a spoznávanie jej kultúry i gastronómie.

Na záver môžeme konštatovať, že účasť na učiteľskej mobilite ERASMUS+ prispela k začiatku novej zahraničnej spolupráce, čoho výsledkom je aj účasť Ing. Simony Haškovej, Ph.D., na Katedre financií Fakulty manažmentu PU v letnom semestri v rámci učiteľskej mobility ERASMUS+, ďalej vzájomná dohoda o možnostiach ďalšej spolupráce v rámci nových medzinárodných výskumných projektov a pozvanie na konferenciu v jeseni 2017 do Českých Budějovic.

Absolvovaním učiteľskej mobility ERASMUS+ sme získali nové odborné znalosti a skúsenosti, ktoré podporia zlepšenie kvality a inovácie vzdelávacieho procesu a na druhej strane sme sa posunuli v oblasti rozvoja vzájomnej spolupráce v oblasti vedy a výskumu, publikačných aktivít a spoločných stretnutí s novými zahraničnými partnermi.

Ing. Beáta ŠOFRANKOVÁ, PhD.
FM PU

LETNÁ ŠKOLA KRITICKEJ TEÓRIE V BERLÍNE

Od 17. do 21. júla sa zúčastnil Mgr. Ľubomír Dunaj, PhD., odborný asistent Inštitútu politológie FF PU, medzinárodnej Letnej školy kritickej teórie s príspev-

kom *Revolution or Transformation? The Post-socialist Experience with an (Un)successful Social Change*. Akciu organizovala Humboldtova univerzita, priamo v historickom centre Berlína, v spolupráci s Institut für Sozialforschung (Frankfurt nad Mohanom) a New School for Social Research (New York). Téma tejto letnej školy bola „Progres, regres a sociálna zmena“ a v rámci jednotlivých prednášok, seminárov a diskusií sa hľadali odpovede na otázky: Existuje niečo také ako morálny či sociálny

pokrok? Ako uchopujem fenomény, ktoré môžu byť chápané ako príklady, indície sociálneho regresu? A ako vôbec sme schopní konceptualizovať sociálnu zmenu?

Výber miesta nebol (celkom) náhodný, dvaja z najvýznamnejších kritických teoretikov prvej generácie Frankfurtskej školy – Walter Benjamin a Herbert Marcuse – sa totiž narodili priamo v Berlíne, nehovoriac o tom, že s dejinami univerzity sú spätí dvaja z troch najvýznamnejších ideových „otcov“ Frankfurtskej školy – a teda G.W.F. Hegel, ktorý na univerzite pôsobil v rokoch 1818 – 1831 a Karl Marx, ktorý na univerzite študoval. Dnes možno nájsť vo vestibule hlavnej budovy jednu z najznámejších Marxových myšlienok, slávnu 11. tézu o Feuerbachovi („Filozofi svet doteraz len rôzne interpretovali, ide však o to, zmeniť ho“). Len pre úplnosť možno doplniť,

že tým tretím ideovým východiskom Frankfurtskej školy bolo dielo Sig-munda Freuda.

Vo veľmi príjemnej atmosfére a za účasti najvýznamnejších predstaviteľov súčasnej kritickej teórie, ako napríklad Amy Allen, Jay Bernstein, Hauke Brunkhorst, Axel Honneth, Rahel Jaeggi, Terry Pinkard, Alessandro Pinzani, Martin Saar a ďalší, sa postupne prediskutovali rôzne koncepcie od Kanta a Hegela cez Adorna až po Foucaulta a Habermasa. Množstvo podnetov, ktoré z týchto diskusií vzišli, ťažko zhrnúť do krátkeho textu. Na budúci rok sa chystá pokračovanie, tentokrát pod názvom „Ideológia a kritika“, potenciálnym záujmom – zvlášť z oblasti sociálnej a politickej filozofie, politológie a sociológie – možno túto akciu len a len odporučiť.

Mgr. Ľubomír DUNAJ, PhD.

FF PU

ZBOR NOSTRO CANTO SPIEVAL PUCCINIHO OPERU

Na záver posledného koncertu 62. ročníka medzinárodného hudobného festivalu Košická hudobná jar zaznela romantická operná prvotina Giacomu Pucciniho (1858 – 1924) *Le Villi*. V tejto opere vedľa Maďarského symfonického orchestra z Miškolca a jeho šéfdirigenta Tamása Gála, dvoch maďarských sólistov – Beatrix Fodor, János Bándi, a košického barytonistu Mariána Lukáča účinkovali dva slovenské vysokoškolské spevácke zbory: *Collegium technicum* z Technickej univerzity v Košiciach a miešaný spevácky zbor Prešovskej univerzity v Prešove *Nostro Canto*. Pod umelecké naštudovanie zborového partu

Pucciniho opery sa podpísala Mgr. Tatiana Švajková, PhD., ktorá obe telesá umelecky vedie od rokov 2001 a 2010. Ich výkon bol mimoriadne vyvážený a jednoliaty, vokálne party voči symfonickému orchestru a exponovaným sólam zneli veľmi kultivovane a sviežo. Napriek mladému veku skladateľa (25 rokov) v dobe písania tejto dvojdejstvej opery s intermezzom je to dielo autorsky zrelé, hýri pucciniou-farebnosťou nástrojových skupín a ich kombinácii. Hlavným motívom tejto veristickej opery je láska a jej nástrahy – odlúčenie a zvädzanie neživých bytostí (víl, resp. sirén), čo spôsobuje v deji a celom hudobnom priebehu viacero zápletiok. G. Puccini hudobne vykreslil reálny i nereálny svet: na jednej strane prisúdil hlavným predstaviteľom neobyčajne klenuté, lyricky krásne belcantové melódie, ktoré obohatil o dramatické recitatívne monológy a dialógy v sprievode orchestra, na strane druhej v partitúre

nechal vyznieť priesačne čistým zborovým plochám nádherných nadpozemských bytostí – právom boli tieto zborové vstupy obsadené dramaturgiou festivalu mladými hlasmi dvoch vysokoškolských zborov. Neživý svet, ktorý veristicky „zatočil“ s trojicou hlavných dramaticky koncipovaných rolí, inscenoval G. Puccini často akoby na pozadí deja, ale o to viac boli účinnejšie. Hlavným hudobným elementom opery sa stala tanečnosť. Bohato klenuté árie hlavnej milenckej dvojice (a rozvážne koncipovanej árie otca hlavnej hrdinky) striedali tanečné scenérie často až symfonickej podstaty. Dramatizmus opery tkvel práve na prerode tanečných rytmov, ktoré prešli od nevinnej zábavy až do smrtonosného tanca víl a neživých bytostí, ktoré mali potrestať vinníka. Práve v tenorovom parte vrcholila táto puccinioufarská opera, ktorá zaznamenala predierajúce sa majstrovstvo skladateľa. V jej priebehu často bolo možné započuť náznaky neskorších a majstrovských Pucciniho oper – *Manon Lescaut* či *Bohémy*. Obecenstvo festivalu ocenilo neutíchajúcim potleskom všetkých účinkujúcich.

Mgr. Renáta KOČIŠOVÁ, PhD.

FF PU

PREŠOVSKÍ GEOGRAFI NA POTULKÁCH V SLOVENSKOM RAJI

Geografi z Fakulty humanitných a prírodných vied PU ostali verní tradičným turistickým výstupom do okolia Prešova, ktoré organizuje Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky pre svojich študentov a pedagógov. Tentokrát ich túlavé topánky zaviedli do jednej z najkrajších prírodných oblastí na Slovensku – NP Slovenský raj.

Pokračovanie tradície

Posledný marcový deň patril na Katedre geografie a aplikovanej geoinformatiky turistickému výstupu, ktorý nadviazal na viaceré predošlé výstupy prešovských geografov za krásami blízkeho i vzdialenejšieho okolia Prešova. Po spoznávaní Slanských vrchov, Čergova, Bachurne či Čiernej hory sa geografi z Prešova tentokrát rozhodli spoznávať zákutia Slovenského raja, ktorý bezpochyby patrí k najkrajším národným parkom na Slovensku. Výstupu sa zúčastnilo takmer 30 účastníkov, predovšetkým z radov študentov geografie.

Atraktivita trasy

Východiskovým bodom tohto výstupu sa stala obec Hrabušice, ktorá je jednou zo vstupných brán do NP Slovenský raj. Prvým cieľom výstupu bol prechod prielomom Hornádu, ktorý bol vytvorený činnosťou meandrujúcej rieky rovnomenného názvu a je považovaný za jeden z najkrajších a turisticky najatraktívnejších kaňonov na Slovensku. Druhým a azda najnáročnejším cieľom tohto turistického výstupu sa stala Kláštorská roklina, ktorá patrí spolu s roklinou Suchá Belá ku krajinkársky najkrajším roklinám Slovenského raja. Práve

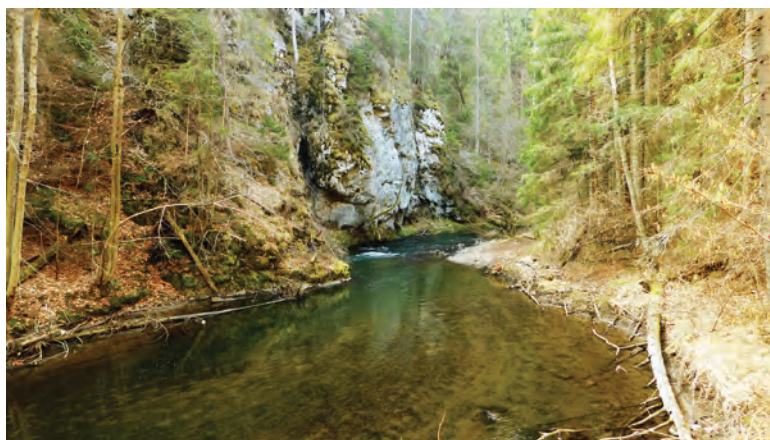
tieto dve rokliny sú najznámejšie ciele turistov v tomto rozlohou druhom najmenšom národnom parku Slovenska. Prechod touto roklinou ponúkol viaceré úseky po zaistených rebríkoch, ktoré spolu s viacerými vodopádmi umocňovali pekné dojmy z tohto výstupu. V závere rokliny dosiahli účastníci výstupu planinu s ruinami kartuziánskeho kláštora, ktorého vznik sa datuje do 13. storočia a je dodnes svedectvom o silnej duchovnosti jeho predošlých obyvateľov. Po chvíľke oddychu a obhliadke kláštora či tunajšieho symbolického cintorína pokračovali geografi za svojím posledným cieľom výstupu, ktorým bol Tomášovský výhľad. Táto skalná plošina patrí k najvyhľadávanejším miestam Slovenského raja, a to najmä kvôli nádherným panoramatickým výhľadom na krásy Slovenského raja a nášmu najvyššiemu pohoriu – Vysokým Tatram. Prajné jarné počasie ešte viac umocnilo príjemnú atmosféru

z tohto miesta, ako i z celého výstupu, ktorý geografi ukončili zostupom do Spišských Tomášoviec. Študentom boli počas viacerých zastávok podávané odborné informácie o fyzicko-geografických, humánno-geografických a kultúrno-historických reáliách regiónu, v ktorom bol výstup realizovaný. Študenti tiež mali na trase možnosť pracovať s mapovými podkladmi a modernými GPS technológiami, ktoré sú na katedre využívané v rámci rôznych terénnych praktík, ktoré študenti počas svojho štúdia geografie absolvujú.

Záujem zo strany študentov

Výstupu v Slovenskom raji sa zúčastnil najvyšší počet účastníkov zo všetkých výstupov prešovských geografov, čím sa potvrdzuje potreba osobného kontaktu so študentmi a dôležitosť prepojenia vysokoškolského štúdia s praxou – v tomto prípade s terénom, v ktorom si môžu študenti overiť jednotlivé skutočnosti získané počas prednášok či seminárov priamo na mieste – „in situ“. Narastajúci záujem o tieto výstupy z radov študentov sú záväzkom pre pokračovanie realizácie tejto myšlienky aj v nasledujúcich akademických rokoch.

Mgr. Viktor VERBA
Mgr. Tomáš PASTERNAK
FHPV PU

Okrúhle životné jubileum slovenského geografa, dekana FHPV PU a bývalého rektora Prešovskej univerzity prof. RNDr. René Matloviča, PhD., LL.M je príležitosťou bližšie si priblížiť jeho doterajšiu životnú dráhu a hlavné výsledky jeho pedagogickej, vedeckovo-výskumnej a manažérsko-organizačnej činnosti.

Prof. Matlovič sa narodil 31. júla 1967 v Prešove. Vo svojom rodisku vychodil základnú školu a gymnázium. V r. 1985-1990 študoval na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor geografia a kartografia. Spracoval diplomovú prácu „*Geografická analýza a prognóza vnútornej štruktúry mesta Prešov*“, spracovanej pod vedením doc. RNDr. Jána Paulova, CSc. Vysokoškolské štúdium ukončil jubilant s vyznamenaním a bol mu udelený akademický titul doktor prírodných vied (RNDr.). Za vynikajúce výsledky štúdia mu bola priznaná Cena rektora Univerzity Komenského. V r. 1990 nastúpil na prešovské geografické pracovisko – vtedajšiu katedru geografie Pedagogickej fakulty Univerzity P.J. Šafárika v Prešove - ako vedecký pracovník. V r. 1992 – 1997 absolvoval externú formu doktorandského štúdia na Fakulte biológie a vied o Zemi Lodžskej univerzity v Poľsku pod vedením školiteľa prof. Stanisława Liszewského. V r. 1997 úspešne obhájil dizertačnú prácu „*Struktura*

JUBILEUM PROF. RENÉ MATLOVIČA

przestrzenna miasta. Metodologia badań. Przykład miasta Preszowa“ a získal vedecko-akademickú hodnosť philosophiae doctor (PhD.) v odbore humánna geografia. V r. 2000 sa úspešne habilitoval na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave obhajobou habilitačnej práce „*Geografické štúdium intraurbaných štruktúr v konceptuálnom rámci urbanizácie*“ a bol mu udelený titul docent v odbore humánna a regionálna geografia. V r. 2006 sa na domácej fakulte inauguroval na základe inauguračnej prednášky na tému „*Geografia ako platforma symbiózy idiografického a nomotetického spôsobu produkcie poznatkov*“. V r. 2007 ho prezident SR vymenoval za univerzitného profesora v odbore geografia. Naďalej pôsobil na katedre, od r. 1997 už súčasťou Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity, vo funkcii odborného asistenta (1997-2000), docenta (2000-2004), mimoriadneho profesora (2004-2007) a riadneho profesora (od r. 2007). V ďalšom období si jubilant rozširoval svoju kvalifikáciu v oblasti manažmentu a práva, predovšetkým v súvislosti s vykonávaním zodpovedných akademických funkcií. V r. 2013 absolvoval A Senior Executive Programme „*Leadership in Higher Education*“ na Oxford Academy for Education and Development v Oxforde v Anglicku. V r. 2017 získal na Warsaw Management University, Faculty of Law and Administration) profesijný titul „Master of Laws“ (LL.M).

Jubilanta charakterizuje pomerne široké spektrum výskumných záujmov, ktoré pretavil do celkového počtu 307 publikačných výstupov, z nich je 7 monografií, 56 pôvodných vedeckých štúdií uverejnených v zahraničí a 75 pôvodných vedeckých štúdií uverejnených v domácich publikáciách. Na tieto publikácie eviduje jubilant celkovo 1 117 citácií, z toho je 220 registrovaných v citačných databázach Scopus alebo Web of Science a 380 citácií je v zahraničných publikáciách. Hodnota jeho Hirschovho indexu je 16 (podľa databázy Google Scholar). V rámci vedeckovo-výskumnej a publikačnej činnosti je možné vyčleniť tieto záujmové orientácie jubilanta: urbán-

na geografia; regionálna geografia, lokálny a regionálny rozvoj a turizmus; geografia relígií, politická a kultúrna geografia; populačná geografia, demografia a rómske štúdiá; história, teória a metodológia geografie a genealógia geografického myslenia. Bol vedúcim 3 medzinárodných výskumných grantových projektov (OSF-RSS, VN/JH, APVV SK-RO) a 5 domácich grantových projektov (VEGA) a participoval na riešení ďalších 17 výskumných projektov (VE, VEGA, KEGA, AV). Z výstupov je možné spomenúť autorstvo, resp. spoluautorstvo monografií „*Zakarpatsko*“ (1995), „*Geografia priestorovej štruktúry mesta Prešov*“ (1998), „*Geografia relígií*“ (2001), „*Geografia obyvateľstva Slovenska so zreteľom na rómsku minoritu*“ (2005), spoluautorstvo vysokoškolských učebníc „*Trasy za poznaním Slovenska*“ (1998), „*Geografia verejnej správy*“ (1999), „*Regionálny rozvoj pre geografov*“ (2010), „*Geografické myslenie*“ (2015). Výsledky výskumov prof. Matlovič prezentoval na svetových a kontinentálnych vedeckých kongresoch organizovaných IGU, EU-GEO a AAG: Glasgow (IGU, 2004), Amsterdam (EUGEO, 2007), Tunis (IGU, 2008), Bratislava (EUGEO, 2009), Londýn (EUGEO, 2011), Kolín nad Rýnom (IGU, 2012), New York (AAG, 2012), Berlín (IGU, 2013), Krakov (IGU, 2014), Budapešť (EUGEO, 2015) a Boston (AAG, 2017). Pedagogické pôsobenie jubilanta je späté s vyučovaním rozličných predmetov z oblasti humánnej a regionálnej geografie. Zaviedol viaceré nové predmety – napr. Geografiu relígií, Syntetické koncepty v geografii, Paradigmy geografického myslenia. Bol autorom koncepcie a garantom študijných programov geografia v regionálnom rozvoji. Neskôr vytvoril koncepciu a garantuje študijný program geografia a aplikovaná geoinformatika na prvom a druhom stupni a regionálna geografia a regionálny rozvoj na treťom stupni. Garantuje aj konania na udelenie titulov docent a profesor v odbore geografia. Jeho pedagogická činnosť sa neobmedzila len na domácu fakultu. Prednášal na Filozofickej fakulte PU, Fakulte manažmentu PU, Prírodovedeckej fakulte UPJŠ

v Košiciach. Bol hosťujúcim profesorom na Université des Sciences et Technologies de Lille vo Francúzsku a pôsobil aj na poľských vysokých školách (UR Rzeszow, PWSTE Jarosław). Prof. Matlovič absolvoval tiež viaceré krátkodobé prednáškové pobyty v mnohých európskych i mimoeurópskych krajinách. Prednášal v Česku (Karlova univerzita v Prahe, Univerzita Palackého v Olomouci), Francúzsku (Université Science et Technologies Lille 1), Rumunsku (univerzita v Oradei), Slovinsku (univerzita v Maribore), Japonsku (Tokyo International University), Taiwane (Soochow University in Taipei) a Kanade (University of Toronto). Ako školiteľ doktorandského štúdia vytvoril vlastnú vedeckú školu a vychoval 8 úspešných doktorandov. V uplynulom období jubilant zastával zodpovedné akademické funkcie. V r. 2000-2007 bol prodekanom Fakulty humanitných a prírodných vied PU pre vedu, umenie a doktorandské štúdium. V r. 2007-2015 vykonával dve funkčné obdobia funkciu rektora Prešovskej univerzity v Prešove. *V tomto období došlo k významnému rozvoju výskumne a edukačnej infraštruktúry, dobudovaniu nového sídla rektorátu. Významným výsledkom bolo udržanie statusu univerzitnej vysokej školy v rámci komplexnej akreditácie a prijatie PU do medzinárodných organizácií (EUA, DRC, ACEU, EMUNI). Od r. 2015 je prof. Matlovič dekanom Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove. Okrem toho bol aktívnym aj v kultúrnom živote mesta, najmä počas svojho pôsobenia ako predseda Kolégia evanjelickej inteligencie východného Slovenska v r. 1998-2000. V rámci vedeckých a manažérskych aktivít je dôležité uviesť jeho pôsobenie ako prezidenta Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV v r. 2006-2014. Ako jeden z mála slovenských geografov je od r. 2012 členom riadiaceho výboru jednej z komisií Medzinárodnej geografickej únie – IGU Commission on „The Dynamics of Economic Spaces“. V r. 2011-2016 bol viceprezidentom ACEU- Alliance of Central-Eastern European Universities. Veľmi významnou súčasťou aktivít jubilanta je posudzovateľská a ex-*

pertná činnosť. V r. 2003-2012 bol členom pracovnej skupiny Akreditačnej komisie – poradného orgánu Vlády SR pre fyziku a vedy o Zemi a vesmíre. V r. 2005-2008 bol členom komisie VEGA č. 3 pre vedy o Zemi a vesmíre. Od r. 2016 je podpredsedom KEGA – Kultúrnej a edukačnej agentúry a podpredsedom jej komisie č. 3 pre obsahovú integráciu a diverzifikáciu vysokoškolského štúdia. Jubilant svoje skúsenosti uplatnil aj pri výbere najtalentovanejších doktorandov na Slovensku. V r. 2009-2014 bol členom hodnotiacej komisie v rámci programu „Podporujeme individuality“ nadácie Intenda. Bol a je členom mnohých vedeckých rád slovenských a zahraničných vysokých škôl a fakúlt. Je hlavným redaktorom vedeckého časopisu Folia Geographica a členom redakčných rád popredných vedeckých periodík (napr. Acta Geographica Universitatis Comenianae, Acta Universitatis Lodzianae, Folia Geographica Socio-oconomica, Acta Universitatis Palackianae Olomouciensis, Geographica, Annales Universitatis Mariae Curiae-Sklodowska. Sectio Balcaniensis et Carpathiensis, Czasopismo Geograficzne, Geografie – The Czech Journal of Geography, Geografický časopis, Geojournal of Tourism and Geosites, Journal of Economic Development, Environment and People, Journal of Innovation and Entrepreneurship, Peregrinus Cracoviensis, Prace Geograficzne UJ). Prof. Matlovič ako expert participoval na atlasovej tvorbe. Lektoroval časť Sídla v *Atlase krajiny Slovenskej republiky*, vydanom v r. 2002. Bol posudzovateľom *Atlasu obyvateľstva Slovenska*, vydanom v r. 2006. Bol členom vedeckej rady *Historického atlasu Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku*

z r. 2011. Ako odborný poradca participoval na príprave *Atlasu rómskych komunít na Slovensku 2013*. Zapojil sa aj do posudzovania učebníc. Lektoroval učebnicu Zemepisu pre 8. ročník základnej školy, ktorej prvé vydanie bolo v r. 1994. Posudzovateľská činnosť jubilanta zahŕňa aj kvalifikačné postupy. Prof. Matlovič bol predsedom 3 inauguračných komisií (v jednom prípade na Karlovej univerzite v Prahe) a 4 habilitačných komisií. Oponoval 2 inauguračné konania, 8 habilitačných prác, z toho 3 v zahraničí (Brno, Krakov, Wrocław) a 25 dizertačných prác. Za uvedené aktivity získal prof. Matlovič celý rad ocenení. Spomenúť môžeme Cenu mesta Prešov za rok 2011, Pamätnú medailu pri príležitosti 95. výročia založenia Univerzity Komenského v Bratislave v r. 2014, Pamätnú medailu a diplom pri príležitosti 50. výročia geografického pracoviska Fakulty geografie, turizmu a športu Univerzity v Oradei (Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism si Sport) v r. 2014, Striebornú medailu Prešovskej univerzity v Prešove v r. 2015, Ocenenie Najlepší v cestovnom ruchu Prešovského kraja v kategórii Vzdelávanie v r. 2015 a Cenu predsedu Prešovského samosprávneho kraja za rok 2016. Valné zhromaždenie Poľskej geografickej spoločnosti na svojom zasadnutí 26. mája 2017 mu jednomyselne schválilo udelenie čestného členstva tejto spoločnosti.

prof. RNDr. Eva MICHAELI, PhD.
FHPV PU

Srdečne blahoželáme

CESTOVNÝ RUCH V REGIONÁLNEJ PRAXI

Katedra turizmu a hotelového manažmentu Fakulty manažmentu PU zorganizovala dňa 24. apríla 2017 odborný seminár pod názvom „Cestovný ruch v regionálnej praxi“, ktorý bol prioritne určený nielen pre študentov bakalárskeho študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, ale aj pre ďalších zúčastnených z radov študentov všetkých študijných programov a pedagógov fakulty. Všetkých pozvaných hostí najprv predstavila a na pôde fakulty privítala vedúca katedry Ing. Anna Šenková, PhD. Vo svojom krátkom príhovore zdôraznila potrebu prepájania teórie s praxou a aktivity katedry, ktoré tomu napomáhajú. Následne odovzdala slovo dekanovi fakulty prof. Ing. Róbertovi Štefkovi, Ph.D., ktorý pozdravil všetkých zúčastnených a vyjadril spokojnosť, že takéto podujatia sú organizované a podporované vedením fakulty. S hlavnou prednáškou na tému „Skúsenosti a odporúčania pre rozvoj cestovného ruchu na zachránených hradných zrúcaninách – príklad z hradu Ľubovňa“, vystúpil Dalibor Mikulík, riaditeľ Ľubovnianskeho múzea. Predstavil históriu a súčasnosť hradu Ľubovňa, ktorý bol v minulosti z veľkej časti ruinou, teda vo fáze väčšiny dnešných hradov

a predstavuje pre niektoré z nich model vízie a princípu, na ktorom by chceli dnešné hrady – zrúcaniny fungovať v budúcnosti. Ladislav Babuščák, správca hradu Šariš, so svojou prezentáciou na tému „Šarišský hrad – od obnovy ku prevádzke“, priblížil prácu na obnove tejto kultúrnej pamiatky od roku 2011, kde sa organizujú najväčšie hradné podujatia v regióne. Tomáš Haviar z OZ Kamenná veža prezentoval možnosti využitia hradu Kamienica v cestovnom ruchu. Na tejto zrúcanine sa po 10 rokoch končia záchranné aktivity a v tejto súvislosti Občianske združenie Kamenná veža začína riešiť možnosti využitia hradu a smerovania kultúrnych aktivít cez hradné slávnosti, vytvorenie informačno-múzejného centra a nových foriem spolupráce v rámci regiónu. Vďaka obnove hradov stúpol aj počet hradných slávností. Každý hrad má osobité podmienky a možnosti organizovania podujatí. Množstvo podujatí dáva priestor na zostavenie spoločného kalendára hradných podujatí v regióne alebo možnosť vytvorenia týždňového festivalu na viacerých hradoch súčasne, čo by mohlo prilákať hostí s prenocovaním v regióne. V roku 2017 sa termíny hradných slávností neprekrývajú – je

to príležitosť na spoluprácu organizátorov podujatí s cieľom navzájom si zdieľať návštevníkov. To bola aj hlavná myšlienka vystúpenia manželov Runy a Stanislava Tkáčikovcov za Kultúrhrad Šariš. Martin Sárossy, predseda OZ Rákociho cesta, sa zameral na oblasť podpory a využívania cestovného ruchu na obnovených hradných zrúcaninách v regióne Šariš, kde od roku 2011 bola zo spoločného programu Ministerstva kultúry SR a Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) podporená obnova hradných zrúcanín so zapojením nezamestnaných. Hlavnou myšlienkou jeho vystúpenia bola vízia prevádzky a údržby hradných zrúcanín po skončení dotačnej schémy Ministerstva kultúry SR a ÚPSVR. Počas seminára prebiehala aj diskusia, počas ktorej jednotliví prezentujúci odpovedali na otázky zúčastnených. Na záver v rámci stretnutia s členmi Katedry turizmu a hotelového manažmentu sa diskutovalo o možnostiach ďalšej aktívnej spolupráce, napr. v podobe riešenia seminárnych alebo záverečných prác, možnosti praxe študentov a pod.

PaedDr. Milena ŠVEDOVÁ, PhD.

Ing. Anna ŠENKOVÁ, PhD.

FM PU

NOVÝ DOKTORANDSKÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM NA FAKULTE MANAŽMENTU

Fakulta manažmentu PU má priznané právo uskutočňovať doktorandský študijný program „Environmentálny manažment“ v študijnom odbore 4.3.3 environmentálny manažment v dennej aj externej forme a udeľovať akademický titul PhD. Garantom študijného programu je prof. Ing. Danica Fazekašová, PhD., a kogarantmi sú doc. Ing. Peter Adamišin, PhD., a doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD. Doktorandské štúdium v danom študijnom odbore sleduje a hodnotí odborová komisia, ktorá bola na návrh garantky vymenovaná dekanom fakulty po schválení vo vedeckej rade fakulty. Členmi odborovej komisie doktorandského štúdia sú prof. Ing. Danica Fazekašová, PhD. – predsedníčka, Fakulta manažmentu PU v Prešove, prof. h. c. prof. Ing. Ondrej Hronec, DrSc. – Fakulta manažmentu PU v Prešove, prof. RNDr. Eva Michaleli, PhD. – Fakulta humanitných a prírodných vied PU v Prešove, prof. Ing. Dagmar Samešová, PhD. – Fakulta ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene, prof. Ing. Jaroslav Škvarenina, CSc. – Lesnícka fakulta TU vo Zvolene, prof. Ing. Róbert Štefko, PhD. – Fakulta manažmentu PU v Prešove, prof. RNDr. Nadežda Številová, PhD. – Stavebná fakulta Technickej univerzity v Košiciach, doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. – Fakulta manažmentu PU, doc. PhDr. Miroslav Frankovský, CSc. – Fakulta manažmentu PU v Prešove, doc. Ing. Emília Huttma-

nová, PhD. – Fakulta manažmentu PU v Prešove, doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD. – Fakulta manažmentu PU v Prešove.

Študijný program v sebe zahŕňa vo vyučovacích predmetoch celý obsah opisu študijného odboru 4.3.3 environmentálny manažment definovaný AK. Štruktúra študijných predmetov 3. stupňa je vymedzená odborným profilom absolventa študijného programu z pohľadu požadovaných teoretických vedomostí a doplnujúcich vedomostí, schopností a zručností. K jadrovým a profilačným témam a oblastiam v tomto odbore patria predmety udržateľný rozvoj – vybrané state, štatistika a metodológia vedeckého výskumu, environmentálny manažment – vybrané state a základy vysokoškolskej pedagogiky. Povinne voliteľné predmety vytvárajú ponuku 5 predmetov pre študentov, z ktorých si povinne doktorandi vyberajú minimálne 2 predmety. Absolvent doktorandského štúdia získa spôsobilosť samostatne, tvorivo a komplexne riešiť problematiku, ktorá súvisí s teoretickými otázkami environmentálneho manažmentu v životnom prostredí, ako aj s ochranou prírody a racionálnym využívaním prírodných zdrojov, ekologizáciou vybraných odvetví a vedecky rozvíjať odbor.

Školiace pracovisko – Katedra environmentálneho manažmentu FM PU, disponuje adekvátnym systémom zabezpečenia kvality, ktorý u všetkých absolventov študijného programu pre 3. stupeň garantu-

je zvládnutie požiadaviek a úloh na štandardnej úrovni. Členovia Katedry environmentálneho manažmentu ako katedry s dominantným podielom na zabezpečovaní daného študijného programu intenzívne vyvíjajú aktivity v grantovej oblasti. V súčasnosti sú na katedre riešené projekty VEGA, KEGA a Medzinárodný vyšehradský fond Visegrad University Studies Grant, zamerané na prierezové oblasti environmentálneho manažmentu. V roku 2016 katedra získala grant z Nórskeho finančného mechanizmu, zameraného na analýzu a hodnotenie stavu zložiek životného prostredia v prihraničnej oblasti SR – UA. Okrem uvedených výskumných projektov katedra v dominantnej miere participovala na implementácii projektu z OP Vzdelávanie, ktorého cieľom bolo skvalitňovanie vysokoškolského štúdia aj v oblasti environmentálneho manažmentu. Z uvedených projektových schém bolo vybudované Laboratórium environmentálnych analýz, ktoré je vybavené modernou prístrojovou a laboratórnou technikou a slúži na realizáciu experimentálnych prác.

prof. Ing. Danica FAZEKAŠOVÁ, PhD.
FM PU

AMBASÁDOR DIGITÁLNEJ GARÁŽE OD GOOGLU NA UNIPO

Digitálna garáž je bezplatná online vzdelávacia platforma od americkej spoločnosti Google Inc. Jej úspešné absolvovanie a následné získanie certifikátu nielenže potvrdzuje znalosti v oblasti online marketingu, ale aj posilňuje digitálne zručnosti. Pomáha ľuďom naštartovať ich kariéru, zvýšiť sebadôveru, ale taktiež nadobudnúť potrebné vedomosti, ktoré aplikovaním do praxe môžu zabezpečiť perspektívny rast a dlhodobý rozvoj firmy.

Kurz je primárne určený študentom a mladým ľuďom, ktorí chcú začať s úspešným podnikaním v digitálnom svete, alebo tým, ktorí si hľadajú prácu a majú záujem zvýšiť úroveň svojich vedomostí a zároveň aj šancu svojím životopisom zaujať. Pomáha uspieť v online sociálnych médiách, vyhľadávateľoch a ďalších oblastiach v prostredí internetu.

Ako to vlastne celé funguje? Stačí sa len jednoducho zaregistrovať na webových stránkach Digitálnej garáže a následne je vám k dispozícii online vzdelávací plán, ktorý zahŕňa 23 tém z oblasti digitálneho marketingu. Plán je možné dokončiť tak, že po naštudovaní jednotlivých lekcí si overíte svoje znalosti prostredníctvom krátkych zábavných kvízov. Nadobudnutím poznatkov všetkých lekcí sa odomknú certifikačné otázky, ak ich úspešne zodpoviete, máte

nárok stiahnuť si certifikát jednoducho online. Rozsah celého kurzu je približne 8 hodín, ale absolvovať ho je možné aj periodicky. Digitálna garáž nachádza svoj význam nielen v oblasti vzdelávacieho systému, ale z nasledujúcich dôvodov má jednoznačné výhody aj z pohľadu uplatnenia študentov v praxi. Počas absolvovania kurzu si osvojujú základné poznatky v oblasti online marketingu a tie následne aplikujú v rôznych praktických situáciách, korešpondujúcich s reálnou praxou. Certifikát môžu študenti zakomponovať do svojich životopisov, čo im poskytne kvalifikačnú výhodu v prípade uchádzania sa o zamestnanie.

Na našej univerzite máme ambasádora Digitálnej garáže od spoločnosti Google. Je ním doktorand Mgr. Jakub Horváth z Fakulty manažmentu, ktorý je jedným z 21 ambasádorov z celého Slovensku a jediný v rámci Prešovskej univerzity.

V priebehu akademického roka 2017/2018 budú prebiehať rôzne aktivity súvisiace s Digitálnou garážou a Googlom, do ktorých sa môžete zapojiť. Plánované sú rôzne prednášky, workshopy a iné aktivity, ktoré vám pomôžu nielen zdokonaľiť sa v oblasti online marketingu, ale zažijete pritom kopec zábavy.

Tešiť sa môžete aj na prednášky certifikovaných trénerov spoločnosti Google, ktorí sú pozvaní na Fakultu manažmentu a bližšie informácie sa neskôr dozviete na webových stránkach fakulty studujmanazment.sk a FB stránke.

Začať so vzdelávaním v oblasti online marketingu či rozšíriť si svoje obzory a zvýšiť svoju kvalifikáciu si môžete na webových stránkach Digitálnej garáže.

Ak máte ohľadom Digitálnej garáže akékoľvek otázky, neváhajte kontaktovať nášho ambasádora na e-mailovej adrese: jakub.horvath@smail.unipo.sk

Mgr. Jakub HORVÁTH
FM PU

NA LITERÁRNYM MAJÁLESE VYSTÚPILI AJ HOSTIA Z FF

Nultý ročník literárneho festivalu v prešovskom Libresso Books & Coffee bol úspechom. Počas celého popoludnia až do neskorého večera si návštevníci mohli vychutnať pestrý program, na ktorom sa podieľali mnohé známe tváre.

Majáles otvorilo krátko po štrnástej prešovské bábkové divadlo BABADLO so svojim literárno-dramatickým pásmom pre deti. V ňom deti zaujali ukážkami z Rozprávok o psíkovi a mačičke.

Hostia z Košíc (Marcel Lacko, Dalimír Stano a Martin Vlado) počas besedy predstavili svoju básnickú tvorbu a priestor bol aj na otázky z publika. O piatej prišiel rad na typický britský čaj — v „libressáckom“ podaní to však bolo Čau o piatej s Katkou Koščovou, ktorá čítala úryvky diel slovenského magického realistu Václava Pankovčína. V rámci diskusie s názvom „Sú vedy o jazyku a knihách skutočnými vedami?“ predstavili svoj názor aj členovia Filozofickej fakulty PU.

V rámci Literárneho klubu vystúpili aj Ján Milčák a Agda Bavi Pain. Diskusiu s týmito autormi moderoval majiteľ jedného zo slovenských vydavateľstiev Koloman Kertész Bagala. Na festivale ste sa mohli zatúlať medzi prezentačné stránky viacerých vydavateľov, ako Divé Buky, Európsky dom poézie Košice, Face, Albatros, Slovart, Staviarsky, Abies či Martin Dudáš.

Hudobnú prestávku vyplnil Peter Horváth hrou na gitare. Jeho unikátne texty vlastných skladieb vyčarovali úsmev na tvárach všetkých účastníkov, ktorí netrpezlivo čakali na záver programu v podobe Literárneho PubQuizu. Počasie prialo počas celého dňa, preto sa aj kvíz odohrával pri svetle sviečok na terase kníhkaviarne. Počas celého programu ste v týchto priestoroch mohli priniesť, vymeniť, predať či kúpiť knihy v Burze kníh a ak vám náhodou cez deň vyhladlo, občerstvenie zabezpečili Ako Repa, Dobré

z cesta a bardejovský kočovný pivovar BERHET. „Atmosféra bola veľmi príjemná a priestor ideálny na takéto druh podujatí. Napriek tomu, že som na takejto akcii bola prvýkrát, cítila som sa veľmi príjemne. Očakávala som síce, že sa na diskusiách zúčastní trochu viac ľudí, koniec koncov to však vôbec nevadilo a celé mi to prišlo vďaka tomu osobnejšie a priateľskejšie,” povedala Barbora Girmanová, účastníčka nultého ročníka Literárneho majálesu.

Článok prevzatý z online vydania Unipo Press

Bc. Viktória KOŠSOVÁ
FF PU
Foto: Gabriel Horváth

ROZHÝBALI SME VEREJNOSŤ

... je to predsa našim poslaním, nielen vychovávať budúcich učiteľov či trénerov, ale tiež vytvárať aktivity pre verejnosť a podporovať športovanie v našom okolí. Ako každoročne letné mesiace sú plné týchto akcií, na ktorých spolupracujeme alebo ktoré primárne organizuje Fakulta športu PU. Vždy je to pre nás výzva, priestor pre motiváciu detí a dospelých a priestor na nabranie praktických skúseností s organizovaním podobných akcií pre našich študentov.

Začali sme 6. apríla **Jarným behom**. Ozaj, vedeli ste, že OSN vyhlásila tento deň za Medzinárodný deň športu pre rozvoj a mier? Pri tejto príležitosti sa v našom areáli stretlo 65 bežcov a bežkýň. Najlepšia žena zabehla 4 400 metrov v čase 16:45 min. a najlepší muž si poradil s traťou dĺžkou 7 km za 23 min. Každoročne na tomto podujatí víťame aj našich absolventov, čo nás nesmierne teší. Dňa 27. apríla sme spoluorganizovali **Detskú športovú olympiádu materských škôl**. Súťažilo 84 detí z 21 materských škôl, osemnásť bolo z Prešova, ďalšie z Lipian, Kendíc a Petrovian. Plné publikum ich spolužiakov dotváralo jedinečnú športovú atmosféru, ktorú toto podujatie každoročne má.

O deň neskôr sme v športovej hale privítali staršiu generáciu, ktorá opäť pod piatimi olympijskými kruhmi bojovala v **Olympijskom päťboji o putovný pohár primátorky mesta Prešov**. Do súťaže sa zapojilo spolu 135 aktívnych seniorov z 27 senior-

ských organizácií a združení mesta Prešov. Aj v tejto vekovej kategórii má súťaženie bojovnú príchuť a v športovej hale je vždy príjemná atmosféra a množstvo divákov – kamarátov. Zmyslom podujatia je podporiť seniorov k športovaniu nielen v tento jediný deň, ale najmä počas prípravy na toto podujatie. Disciplíny a ich pravidlá zverejňujeme skôr, aby tí, ktorí nechcú prípravu zanedbať, mohli poctivo trénovať.

Jedenásteho mája sme spolupracovali na behu s názvom **VSE CITY RUN**. Bol to charitatívny beh pre širokú športovú i nešportovú verejnosť. Hlavným mottom tohto podujatia je: „Výhráva jeden, pomáha každý“. Počas celého dňa sme v meste zabezpečovali sprievodné akcie, najmä beh na bežiacom páse, poobede sme pripravili trať na hlavný beh. Sme radi, že aj s našou pomocou sa podarilo Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska vyzbierať finančnú hotovosť. Každoročne sa veľkej účasti teší aj akcia s názvom **Beh olympijského dňa**, ktorá prebieha v areáli PU a jej okolí. Od rána sa deti s pedagogickým dozorom zhromažďujú pred atletickým štadiónom, aby ukázali svoje bežecké schopnosti v čo najlepšom svetle. Tohto roku pretekalo spolu 296 žiakov od predškolákov až po juniorov. Pre tých najmenších si organizátori pripravili 200-metrovú a pre starších 1 500-metrovú, resp. pre juniorov až 3 000-metrovú trať. V podvečerných hodinách podujatie ukončili muži, ženy a veteráni behom

na 5 500 metrov. V tento deň sa konali aj záverečné preteky a ukončenie úspešného projektu pohybovej intervencie pre verejnosť **Kráčame za zdravím**. Prevažne ženy mesta Prešov sa v priebehu 11 týždňov mohli zapojiť do 30 cvičebných jednotiek a lepšie spoznať okolie našej univerzity.

Leto už tradične patrí Športáčikovi – výchovno-vzdelávaciemu táboru, ktorý už šesť rokov organizujeme pre deti vo veku 6 – 11 rokov. Cieľom tábora je ponúknuť deťom široké a podnetné spektrum pohybových činností, ktoré ich budú motivovať, baviť a zároveň podporia rozvoj ich fyzickej, ale aj psychickej stránky osobnosti. O tábor je z roka na rok väčší záujem, rodičia sa starajú o to, aby ich deti trávili čas letných prázdnin aktívne. Animátori sa snažia vytvárať rôznorodé aktivity a zoznamovať deti s novými, možno menej známymi hrami. Zabaviť, zaujať a niečo nové naučiť takmer 160 detí počas štyroch týždňov nie je vôbec jednoduché. K športu sa človek dostáva už od malička. Od útleho detstva deti pohybom rastú, učia sa nové veci a prostredníctvom príjemných zážitkov si pestujú trvalý vzťah k všetkým pohybovým aktivitám. Preto tvoríme koncept nami organizovaných pohybových aktivít od najmenších cez dospelých až po seniorov.

Mgr. Lenka TLUČÁKOVÁ, PhD.
FŠ PU

FINÁLOVÝ DEŇ FUTBALOVEJ MINILIGY

Dňa 25. apríla sa na pôde Prešovskej univerzity konal finálový deň 9. ročníka Futbalovej miniligy Prešovskej univerzity. Tradičný futbalový turnaj prilákal veľa divákov a priaznivcov športu, bojovné vyvrcholenie si prišlo pozrieť 200 fanúšikov. Finálový deň začal zápasom o tretie miesto. PARTIZAN porazili ALL STARS 14 : 12 a po minulo sezónnom zlate získali bronzové medaily. V poslednom zápase tohto ročníka išlo naozaj o všetko. JAŠČURKY si zmerali svoje sily s tímom VALHALLA. Konečný

výsledok 9 : 6 potvrdil tesné, ale za to zaslúžené víťazstvo JAŠČURIEK. Za zmienku stojí fakt, že družstvo JAŠČURIEK bolo vo finále po tretí raz za sebou a s tromi víťazstvami sa vyrovnali doposiaľ najúspešnejšiemu družstvu miniligy – ČUDLÍKOM. Celé podujatie sa nieslo v športovom a priateľskom duchu. Novinkou finálového dňa bola charitatívna akcia zameraná na pomoc Centru včasnej intervencie, ktoré sa stará o zdravotne znevýhodnené deti a pomáha tiež ich rodinám priamo v domovoch.

Celý výtazok z dobrovoľného vstupného a výcapu bol venovaný práve tomuto centru. Spolu sa vyzbieralo 100 €.

Organizátori ani tento rok nezabudli na prítomných divákov, pre ktorých si v prestávkach pripravili rôzne súťažné úlohy. Odmenou pre nich boli zaujímavé vecné ceny. Do 9. ročníka Futbalovej miniligy PU sa prihlásilo celkovo 16 tímov, ktoré vytvorilo spolu 202 študentov. Všetky tímy boli ocenené a najlepšie tri mužstvá dekoroval garant Futbalovej miniligy PU PaedDr. Juraj Mihalčín, PhD.

Finálový deň bol ideálnou príležitosťou pre výber 12 najlepších hráčov a 2 brankárov, ktorí reprezentovali túto súťaž na Slovenskom pohári v malom futbale 8. mája vo Zvolene. Registrácia na jubilejný 10. ročník Futbalovej miniligy PU bude spustená v septembri tohto roku. Organizátori vyslovili túžbu, že v ďalšom semestri sa do tejto obľúbenej súťaže zapojí ešte väčší počet študentov, z ktorých vzídu noví slovenskí reprezentanti v malom futbale.

Patrik SEMANEK
študent FF PU

VÝSKUM A ŠLACHTENIE RASTLÍN NA KATEDRE EKOLÓGIE A ĎALŠÍ PATENT PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

„Žiadna iná investícia nepriniesla v USA
taký zisk ako šľachtenie rastlín.“

(Briggs and Knowles 1967. In Chloupek 2008)

Poľnohospodárske ekosystémy, čiže agroekosystémy predstavujú špecifické ekosystémy zahŕňajúce plodiny pestované na ornej pôde, ako aj trvalé kultúry zastúpené ovocnými sadmi, vinohradmi a chmeľnicami, tvorené taktiež ekosystémami lúk a pasienkov. Súčasťou agroekosystémov je aj sprievodná vegetácia obklopujúca obhospodarované plochy, t. j. rôzne remízky, solitéry, lemy lesných porastov či odvodňovacie kanály a poľné cesty. Na trvalých kultúrach a ornej pôde sa pestujú plodiny v monokultúre, čiže z ekologického pohľadu sa jedná o stálu prevahu jedeného rastlinného druhu. Nejde o stopercentne čistú monokultúru, pretože sem selektívne prenikajú aj nežiadúce druhy či už v podobe producentov – buriny, alebo konzumentov – vo všeobecnosti ide hlavne o škodcov. Jednotlivé druhy plodín pestované v agroekosystéme poskytujú človeku zdroje potravín a surovín, čiže z tohto ekosystému sa odčerpáva značné množstvo biomasy. Z tohto dôvodu je potrebné zabezpečiť dodatočné zdroje energie v podobe hnojív, prípravkov na ochranu rastlín, ako aj energií spotrebovaných používaním mechanizačných prostriedkov pri základných agrotechnických operáciách. Kým prírodné ekosystémy si vystačia so základným zdrojom energie – slnečným žiarením, agroekosystémy sú okrem slnecnej energie závislé od spomínanej dodatočnej energie. V dôsledku toho sú veľmi nestabilné. Faktorov nestability poľnohospodárskych ekosystémov je viacero. Veľmi významným prvkom nestability je pestovanie len obmedzeného počtu druhov poľnohospodárskych plodín a pestovanie len niekoľkých komerčných odrôd, po ktorých je dopyt na trhu. Hovoríme o nízkej agrobiodiverzite, čiže rôznorodosti pestovaných druhov či odrôd rastlín. Hlavnou príčinou tohto stavu sú ekonomické a politické zmeny, ktoré sa odohrali počas kolektizácie v päťdesiatych rokoch minulého storočia a neskôr hlavne po roku 1989, ktoré spôsobili výrazné zmeny v systémoch hospodárenia a využívania genofondu rastlín.

„Pád starovekej civilizácie Mayov v Mexiku v 10. storočí nášho letopočtu sa pripisuje monokultúrnemu pestovaniu kukurice na terasách, kde dochádzalo k značnej pôdnej erózii a hlavne rozšíreniu chorôb a škodcov v dôsledku nízkej genetickej diverzity.“

(Chloupek 2008).

Z evolučného pohľadu je proces formovania biodiverzity základom pre existenciu života na našej planéte. Premennivosť je základom vzniku variability, ktorá je dôležitá pre formovanie biodiverzity a tá je zdrojom východiskových materiálov pre tvorbu odrôd. Za najdôležitejší zdroj genetickej premenlivosti v prírodných podmienkach sa považujú mutácie a hybridy. Túto variabilitu využíva človek odpradávna v procese tvorby nových odrôd. Okrem zdrojov prírodnej variability vie človek rozširovať rôznorodosť na genetickej úrovni použitím rôznych metód (mutagéniza, hybridizácia, čiže kríženie, polyploidizácia, biotechnologické postupy až využívanie molekulárnych metód či tvorbu geneticky modifikovaných rastlín). Rôznymi šľachtiteľskými postupmi vie získať variabilitu pretransformovať do novej odrody určitého druhu rastlín. Výskum a šľachtenie špeciálnych druhov rastlín je realizovaný Katedrou ekológie FHPV PU v Prešove už niekoľko rokov. Významnými úspechmi tejto činnosti sú novo registrované odrody, ktoré predstavujú v rámci výskumných výstupov kategóriu patriacu na úroveň patentu. Pri rumančeku kamilkovom (*Matricaria recutita* L.) sa uplatnila metóda selekcie a následného hodnotenia potomstiev selektovaných rastlín metódou „stredného záhonu“. Pri mäte piepornej (*Mentha x piperita* L.) sa pri šľachtení použila metóda klonovej selekcie. Pri láskavci metlinatom (*Amaranthus cruentus* L.) bola zvolená metóda indukcie mutácií gama žiarením s následná selekcia mutantných línii. Rumanček kamilkový LIANKA sa vyznačuje vysokým obsahom silice a v nej vysokým obsahom α -bisabololu (55,0% a viac) a nízkym obsahom α -bisabolol oxidov A a B (cca. 1,0 %). Nová odroda mäty piepornej KRISTINKA je špecifickým chemoty-

pom v rámci tohto druhu s vysokým obsahom silice a v nej s dominantnou zložkou mentolom (70,0% vo vňati, 80,0% a viac v listoch). Prvá slovenská odroda láskavca metlinatého PRIBINA má fixovanú vysokú hmotnosť tisíc semien (0,96g) a zlepšené nutričné vlastnosti. Tieto odrody boli registrované v roku 2013.

V decembri roku 2016 bola registrovaná druhá odroda láskavca (*Amaranthus hypochondriacus* L. x *Amaranthus hybridus* L.) s názvom ZOBOR, ktorá bola taktiež vyšľachtená metódou mutagénizy. Ide v poradí o štvrtý patent tejto formy duševného vlastníctva na Prešovskej univerzite. Nová odroda láskavca ZOBOR sa vyznačuje vysokou hmotnosťou tisíc semien. Ide o ďalší hmotný realizačný výstup výskumu v prípade registrácie láskavca Zobor (v roku 2013 odrody Pribina) v rámci zmluvy o spolupráci, uzatvorenej medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a Ústavom genetiky a biotechnológií rastlín, Centrom biológie rastlín a biodiverzity Slovenskej akadémie vied v Nitre. Všetky odrody predstavujú kategóriu publikačného výstupu AGJ „Patentové prihlášky, prihlášky úžitkových vzorov, prihlášky dizajnov, prihlášky ochranných známok, žiadosti o udelenie dodatkových ochranných osvedčení, prihlášky topografií polovodičových výrobkov, prihlášky označení pôvodu výrobkov, prihlášky zemepisných označení výrobkov, prihlášky na udelenie šľachtiteľských osvedčení“. „Systém právnej ochrany nových odrôd rastlín je samostatnou formou ochrany duševného vlastníctva a zodpovedá úrovni patentovej ochrany.“ (Bátorová, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky Nitra) Vyšľachtením, registráciou a následným zavedením týchto nových odrôd špeciálnych druhov rastlín do pestovateľskej praxe sa môže zvýšiť biodiverzita agroekosystémov, čo sa môže následne pozitívne prejaviť na zvýšení ich ekologickej stability.

„Minoritné plodiny môžu zvýšiť agrobiodiverzitu aj biodiverzitu bezstavovcov (napr. opelovači a pod.) v agroekosystémoch.“

(Šarapatka a i. 2010)

Ing. Jozef FEJÉR, PhD.
FHPV PU

Odroda mäty piepornej (*Mentha × piperita* L.) „Kristínka“.

VYŠLACHTENIE NOVEJ ODRODY MÄTY PIEPORNEJ „KRISTÍNKA“

Výrazný úspech na medzinárodnej úrovni zaznamenali šľachtitelia liečivých rastlín z Katedry ekológie FHPV PU, ktorých odroda mäty

piepornej (*Mentha × piperita* L.) s názvom „Kristínka“ dostala právnu ochranu na území celej Európskej únie. Predmetné rozhodnutie, osvedčenie a registrovaný opis odrody udelil Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín (CPVO) so sídlom v Angers vo Francúzsku na základe viacročného testovania rastlinného materiálu na odrodovú odlišnosť, vyrovnanosť a stálosť (DUS testy). Platnosť uvedených dokumentov je až 25 rokov. Pozoruhodný výsledok výskumnej práce pramení zo skutočnosti, že je to prvé osvedčenie liečivej rastliny zo Slovenska, resp. Československa udelené implementovaným Európskym odrodovým úradom, ktorý vykonáva svoju činnosť od roku 1995. Od uve-

deného roku totiž bolo touto inštitúciou spracovaných už viac ako 53 000 žiadostí a udelených vyše 41 000 práv Spoločenstva k odrodám rastlín. Originálnosť rastlín mäty piepornej odrody „Kristínka“ spočíva jednoznačne vo veľmi vysokom zastúpení mentolu, až 77 % v silici, ktorej obsah sa pohybuje do 2,5 % v suchej mätovej vňati. V modernom prírodnom liečiteľstve má táto bylina veľký význam pre jej uvoľňovanie krčov, uľahčenie a povzbudenie trávenia. Ročná spotreba mätovej vňate na výrobu rôznych druhov bylinných čajov firmou Agrokarpaty, s. r. o., Plavnica je 5 ton. Po diskusii so zástupcami spoločnosti je záujem o dodávku 150-tisíc sadeníc našej odrody „Kristínka“, ktoré by sa použili na jej pestovanie.

Na druhej strane mentol, ako jedna z 200 prírodných látok vyskytujúcich sa v silici, sa využíva na potlačenie citlivosti nervových zakončení (pocit chladu), pôsobí na zvýšenie sekrécie žľáz. Popísal sa jeho priaznivý účinok pri tráviacich ťažkostiach, pri poruchách pečene a obličiek. Ročný dovoz čistého mentolu len do USA podľa štatistík predstavuje 1 500 ton o celkovej finančnej hodnote vyše 20 miliónov USD.

Podľa literárnych údajov ročná produkcia mätovej silice vo svete predstavuje okolo 2 367 ton, pričom jej finančná hodnota je viac do 100 miliónov USD. Najvýznamnejšími producentmi na svete sú USA, severná Afrika, Veľká Británia, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Holandsko a Brazília. Najväčším vývozcom a hlavným dodávateľom mätovej

silice na svetový trh sú Spojené štáty americké, pričom cena exportovanej produkcie často prevyšuje 50 miliónov USD ročne a viac ako polovica produkcie sa používa na výrobu žuvačiek (z 1 kg silice sa ochutí približne 100-tisíc kusov žuvačiek).

Na Slovensku firma Calendula, a. s., v Novej Lubovni potrebuje na svoje účely ročne 1 700 kg mätovej silice. Predbežné rokovania s jej zástupcami potvrdili záujem až o 300 kg silice s profilom látkového zloženia odrody „Kristínka“, ktoré sa následne využijú v kozmetickom a potravinárskom priemysle.

Na záver je možné konštatovať, že Prešovská univerzita, ako majiteľka tejto odrody liečivej rastliny, má veľmi dobré predpoklady na predaj originálneho typu sadeníc rastlín, drogy (suchých listov a vňate) a mätovej silice, po ktorej je veľký dopyt ďalších pestovateľov a spracovateľov nielen na Slovensku.

doc. RNDr. Ivan ŠALAMON, CSc.
FHPV PU

FAKULTA MANAŽMENTU SKÚMALA KVALITU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

“Slovensko – Ukrajina: Spolupráca naprieč hranicou“

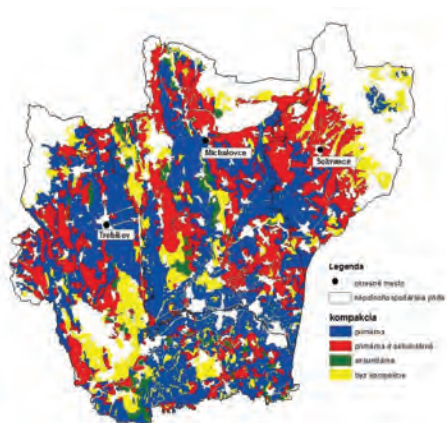
Projekt s názvom „Analýza a hodnotenie stavu zložiek životného prostredia v prihraničnej oblasti SR – UA pre zabezpečenie trvalej udržateľnosti územia“ bol realizovaný v období august 2016 – apríl 2017 v celkovej výške 139 626 eur. Terénny výskum sa realizoval na pohraničnom území Slovenska a Ukrajiny, konkrétne v okresoch Michalovce, Sobrance, Trebišov na slovenskej strane a na ukrajinskej strane pohraničia v rajónoch Užhorodský, Perechynský a Veliky Bereznyansky. Z pôdnej analýzy sa na slovenskej

strane pohraničného územia o. i. preukázala malá členitosť terénu, z čoho vyplýva aj skutočnosť, že až 78,8 % poľnohospodárskej pôdy sa nachádza na rovine a 13,8 % na miernych svahoch; prevaha pôdy bez skeletu (cca 86 %), výskyt v okrajových polohách pôd silne skeletovitých či zaujímavé zrnitosťné zloženie. Vzhľadom na charakter tunajších pôd sa ako výrazne limitujúci parameter ich produkčnej schopnosti prejavila náchylnosť na utláčanie – kompakciu. Jedným z výstupov projektu bolo aj vybavenie Laboratória environmentálnych analýz viacerými prístrojmi použiteľnými predovšetkým v teréne pri zbere samotných vzoriek. Pomocou týchto zariadení, ku ktorým môžeme zaradiť, napr. multifunkčný prístroj na meranie teploty rosného bodu a kvality ovzdušia, prenosný prístroj na meranie pH vodivosti rozpusteného kyslíka a teploty, boli analyzované vybrané zložky životného prostredia (pôda, ovzdušie, voda) vo vyššie uvedenej oblasti.

Bližšie informácie o projekte je možné nájsť na webových stránkach norwagrants.sk, eeagrants.sk. Slovensko – Ukrajina: Spolupráca naprieč hranicou – projekt je financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a spolufinancovaný zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

PhDr. Roman VAVREK, PhD.
FM PU

POMENOVALI SME NOVÝ DRUH ŽIVOČÍCHA

Naši kolegovia z Katedry ekológie FHPV PU popisujú nové, pre vedu doteraz neznáme druhy živočíchov. Jeden z nich je pomenovaný aj po dcérke nášho výskumného pracovníka.

Možno ste už v médiách zachytili informácie o tom, že vedci popísali nový druh organizmu. Často sa to prezentuje ako ojedinelý, fantastický úspech a väčšina z pracovníkov našej univerzity pravdepodobne ani netuší, že aj niektorí z ich kolegov sú autormi popisov nových druhov.

Senzácie chytivú verejnosť najčastejšie upútajú správy o nových druhoch, ktoré nesú pomenovanie po nejakej známej osobnosti, hudobnej skupine etc. Napríklad podľa účesu Donalda Trumpa pomenovali nový druh motýľa, po skupine Pink Floyd garnáta, po Beatles mnohoštetinavca, po Harrym Potterovi kraba, po Lady Gaga osu, po pápežovi Jánovi Pavlovi II. chrobáka...

Už spomínaní kolegovia z Katedry ekológie spolu s vedcami z Entomologického oddelenia Národného múzea v Prahe spolupracujú už niekoľko rokov a v ich poslednom zaujímavom vedeckom výstupe popisujú nový druh muchy čelade kútovkovitá (vedecky Psychodidae – drobné dvojkrídle tvory, len niekoľko milimetrov veľké a nápadne pripomínajú motýle), ktorý bol získaný počas našej expedície v Arménsku.

Tento novo popísaný druh sa volá *Thornburghiella veve*. „Thornburghiella“ je rodový názov a „veve“ je názov druhu odvodený od mena dcérky nášho spolupracovníka – Veroniky. Tento pozoruhodný výsledok však nie je ojedinelý. Naši vedci sú autormi popisov viacerých nových druhov. Ani jeden z nich nenesie meno celebrity (okrem Veroniky :-D), sú pomenované po krajine nálezu (Arménsko – *Campsicnemus armeniacus*) alebo lokalite nálezu (Nyahururu – mesto v Keni – *Neoariseumus nyahururuensis*)...

Nechajte sa prekvapiť, aké mená budú mať ďalšie nové druhy, na ktorých popise pracujeme. Už teraz totiž vieme, že vo vzorkách zo spomínanej expedície v Arménsku či v Keni (podporené projektom ITMS: 26110230119 – „Inovácia vzdelávacieho a výskumného procesu ekológie ako jednej z nosných disciplín vedomostnej spoločnosti“), ktorými disponujeme, sa nachádzajú zástupcovia viacerých nových druhov, čakajúci na opis a publikovanie.

Ing. Jozef OBOŇA, PhD.
Mgr. Peter MANKO, PhD.
FHPV PU

Riečka Šipot – krásny prítok Uhu

NAŠLI SME NOVÉ DRUHY HMYZU PRE UKRAJINU

Nájsť nový druh živočícha pre krajinu v Európe, to sa nestáva každý deň, no nájsť ich hneď desiatky, to už je niečo. Takýmto pozoruhodným výsledkom sa môžu pochváliť vedci z Katedry ekológie FHPV PU, spolupracujúci s viacerými poprednými svetovými entomologickými pracoviskami. Ešte v roku 2015 sa im podarilo uspieť v silnej konkurencii zahraničných projektov a získať podporu neziskovej organizácie FAN (B) – *Förderkreis für allgemeine Naturkunde (Biologie)* na svoj projekt s názvom „*Ephemeroptera, Plecoptera, Diptera biodiversity trip along the Uzh river, Ukraine*“ a mohli tak plánovať a realizovať cesty na Ukrajinu, kde nazbierali množstvo zaujímavého entomologického materiálu. Necestovali pritom ďaleko – rieka Uh (na Ukrajine Už) pramení na Slovensku, po prekročení hranice tečie stále relatívne blízko nej a pod Užhorodom sa vracia opäť

na Slovensko. Okrem samotnej rieky zbierali materiál aj v jej prítokoch, ktoré boli obvykle zaujímavejšie z pohľadu získaných vzoriek, ale aj na pohľad krajšie (najmä v oblastiach bez ľudských sídel). Celkovo zbierali

na takmer 30 lokalitách – cez deň zber vzoriek lariev vodných bezstavovcov a smýkanie dospelcov v okolí riek a v noci, ak to počasie dovolilo, zber dospelých jedincov na svetlo v blízkosti miest nocovania.

Mohutný tok Uhu sa v roku 2015 premenil na takmer suché koryto. To málo vody, čo v ňom zostalo, bolo v dolnej časti toku 32 až 36 °C teplé...

V roku 2017 sa už dostávajú aj prvé výsledky ich náročnej práce v podobe troch vedeckých výstupov. Hneď vo forme vedeckého článku, v ktorom publikujú nálezy 16 nových druhov dvojkrídleho hmyzu pre Ukrajinu, sa im podarilo uverejniť v prestížnom zahraničnom karentovanom časopise (kategórie A) *Annales de la Société entomologique de France (N.S.)*(1). Druhý rukopis venovaný desiatke prvonálezov viacerých druhov dvojkrídlcov z viacerých čeľadí je publikovaný v kvalitnom zahraničnom entomologickom časopise (2). Tretí rukopis, ktorý je prijatý do tlače aj vďaka *Grantovej agentúre pre doktorandov a mladých vedecko-pedagogických pracovníkov Prešovskej Univerzity v Prešove* a bude publikovaný v prestížnom zahraničnom karentovanom časopise (kategórie A) *Zookeys*, sa venuje ďalším 35 prvonálezom múch čeľade Psychodidae z Ukrajiny (3). Tieto a podobné publikácie sú dôležité z pohľadu poznávania biodiverzity, ktorá je v súčasnosti tak často skloňovaným pojmom. Územie Ukrajiny je z tohto pohľadu zaujímavé z niekoľkých hľadísk. Na jednej strane sa tu stále nachádzajú jedny z posledných zvyškov relatívne málo narušených ekosystémov v Európe, ktorých zachovanie a ochrana sú dôležité nielen z pohľadu Ukrajiny, ale aj celej Európy. Žiaľ, aj v prípade nášho východného suseda platí, že najmenej si prírodné bohatstvo vážia tí, ktorí ho majú najviac a snažia sa ho zmeniť na bohatstvo v inej (peňažnej) forme, nezriedka nepremysleným a nezodpovedným drancovaním. Aby tomu bolo možné zabrániť,

je nevyhnutné čo najlepšie poznať východiskový stav, čomu vyššie uvedené publikácie výrazne napomáhajú. Ďalším dôležitým faktorom je fakt, že územie Ukrajiny (najmä jej západná časť) je kvôli dlhodobu malej intenzite výskumu mnohých skupín živočíchov aj v 21. storočí v podstate „terra incognita“. Aj preto bolo možné niekoľko kilometrov od hraníc so Slovenskom nazbierať takýto zaujímavý materiál a publikovať ho vo forme kvalitných výstupov. Dodnes nebol všetok materiál identifikovaný, no podobné výsledky sú očakávané (a sčasti už predbežne potvrdené) aj v rámci iných skupín hmyzu. Očakávame tak, že prestížnym (najlepšie impaktovaným) periodikám budú ponúknuté ďalšie kvalitné rukopisy týkajúce sa fauny Ukrajiny. Keďže je však táto práca časovo veľmi náročná, ešte chvíľu potrvá, kým vás o nich budeme môcť informovať.

Vzhľadom na úspech projektu, rozľahlosť a neprebádanosť Ukrajiny už teraz títo členovia Katedry ekológie FHPV pripravujú ďalšiu etapu jej faunistického výskumu zameraného najmä na faunu vodných tokov a priľahlých biotopov. Verme, že aj táto bude aspoň taká úspešná ako prvá. Pri získavaní materiálu nám boli nápomocní aj kolegovia Mgr. Ľuboš Hrivniak, doc. Ruslan Mariychuk a dr. Rado Smolák, ktorým aj touto cestou ďakujeme za pomoc a spoluprácu.

Ing. Jozef OBOŇA, PhD.
Mgr. Peter MANKO, PhD.
FHPV PU

Vodopád na riečke Vojvodin

PEDAGOGICKÁ FAKULTA SPOLUPRACUJE SO SEVERNÝM ÍRSKOM

Na fotografii zľava: PaedDr. Lucia Hrebeňárová, Ph.D., prof. Melanie Giles, Stephen Gallagher, Ph.D., BCBA-D, prof. Michael Keenan, Ph.D., BCBA-D

V súvislosti s neustálou potrebou zavádzania inovatívnych trendov a postupov do pedagogickej a špeciálnopedagogickej praxe Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove už dlhšie spolupracuje pri prenose dobrej praxe a implementovaní aplikovanej behaviorálnej analýzy s prof. Michaelom Keenanom, BCBA-D z Ulster University v Severnom Írsku.

Michael Keenan je profesor v odbore behaviorálna analýza na Katedre psychológie Ulster University a certifikovaným behaviorálnym analytikom. Je zakladateľom prvého magisterského kurzu v aplikovanej behaviorálnej analýze v Severnom Írsku a taktiež prvej rodičovskej charity PEAT, ktorá sa zameriava na vzdelávanie rodičov v aplikovanej behaviorálnej analýze. Je členom správnej rady Cambridgského centra pre behaviorálne štúdiá a nositeľom viacerých ocenení za svoj prínos v oblasti aplikovanej behaviorálnej analýzy a porúch autistického spektra, medzi ktoré patria, napríklad Award for Promoting Equality of Opportunity (British Psychological Society), The Distinguished Community Fellowship (Ulster University), The Personal Achievement Award (New York State Association for Behavior Analysis), Award for Public Service in Behavior Analysis (Society for Advancement of Behavior Analysis), The Michael Hemmingway Award (Behavior Analysts Certification Board), Award for International Dissemination of Behavior Analysis (Society for the Advancement of Behavior Analysis) a The International Advocacy Award (Autism Speaks).

Aplikovaná behaviorálna analýza ako vedná disciplína systematicky využíva metódy založené na vedeckých princípoch správania na efektívne učenie, sociálne žiaduce správanie či odstránenie problémového správania. Poskytuje vedecký základ pre pochopenie významu a funkcie správania a dosiahnutie zmien správania tam, kde je to žiaduce. V medzinárodnom kontexte je považovaná za vedecky overený a efektívny prístup v edukácii rôznych skupín detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, predovšetkým detí a žiakov s poruchami autistického spektra, ale aj ďalšími vývinovými poruchami.

Na Slovensku doposiaľ absentuje možnosť vysokoškolského štúdia v aplikovanej behaviorálnej analýze, a tak v pedagogickej a špeciálnopedagogickej praxi chýbajú vyškolení odborníci v tejto oblasti, ktorí by boli nápomocní pedagógom, ale aj rodinám s deťmi s poruchami autistického spektra, mentálnym postihnutím, poruchami pozornosti a aktivity a inými vývinovými poruchami. S cieľom rozšírenia informácií o možnostiach aplikovanej behaviorálnej analýzy ako vedecky overeného prístupu v edukácii a sociálnej inklúzii detí s poruchami autistického spektra a ďalšími vývinovými poruchami sa PF PU doposiaľ spolupodieľala na organizovaní viacerých odborných seminárov pod vedením domácich, ale predovšetkým zahraničných lektorov v oblasti aplikovanej behaviorálnej analýzy, zameraných na študentov, odbornú verejnosť, ale aj rodičov detí s vývinovými poruchami; zavede-

ní povinne voliteľných predmetov v študijných programoch špeciálna pedagogika a pedagogika psychosociálne narušených a nadviazaní spolupráce s behaviorálnou analytickou Mgr. Ivanou Trellovou, BCBA, ktorá sa spolupodieľa na výučbe týchto predmetov. V procese implementácie aplikovanej behaviorálnej analýzy na Slovensku, ktorá je v našich podmienkach stále novým prístupom v špeciálnej edukácii, je však nevyhnutné vytvoriť priestor na intenzívnu odbornú komunikáciu medzi odborníkmi, rodičmi, vzdelávacími inštitúciami a predstaviteľmi decíznej sféry v oblasti školstva a sociálnych vecí tak, aby sa vytvoril priestor na vznik študijného programu v rámci bakalárskeho, magisterského, ale aj doplnujúceho vzdelávania pedagógov a špeciálnych pedagógov v praxi. Ulster University v Severnom Írsku má vyše 25 000 študentov, z toho viac ako 2000 medzinárodných študentov z viac ako 80 krajín. Patrí medzi 5 najlepších britských univerzít. Podpísanie novej interinštitucionálnej zmluvy Erasmus+ medzi PF PU a Ulster University v Severnom Írsku prispeje k prenosu dobrej praxe aj v oblasti aplikovanej behaviorálnej analýzy. Umožní zvýšiť kvalitu a atraktivitu vysokoškolského štúdia v študijných odboroch špeciálna pedagogika a elementárna pedagogika a otvorí nové možnosti nielen pre rodiny s deťmi s vývinovými poruchami, ale predovšetkým pre odborníkov s cieľom zvýšenia ich kompetencií pri výchove a vzdelávaní týchto detí a tým zefektívnenia ich školskej, ale aj sociálnej inklúzie do spoločnosti.

Vo februári tohto roku sa v rámci tejto novej zmluvy uskutočnila prvá učiteľská mobilita členky Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU na Katedre psychológie Ulster University v Severnom Írsku, v rámci ktorej sa posilnila vzájomná spolupráca s prof. Michaelom Keenanom, Ph.D., BCBA-D, a Stephenom Gallagherom, Ph.D., BCBA-D, v implementovaní aplikovanej behaviorálnej analýzy v rámci vysokoškolského štúdia a jej sprístupneniu do špeciálno-pedagogickej praxe. Vzájomná spolupráca bola podporená aj na stretnutí s vedúcou Katedry psychológie prof. Melanie Giles, Ph.D. Profesorka Melanie Giles prejavila taktiež záujem o mobilitu študentov študijného programu psychológia v rámci PU v Prešove. Na Katedre psychológie pracuje pod jej vedením 33 pedagogických a vedeckých pracovníkov, z toho 9 profesorov. Katedra je známa partnerským prístupom voči svojim študentom a cieľným zameraním na dosiahnutie ich akademickej excelentnosti. Ponúka im študijné programy v bakalárskom, magisterskom a doktorandskom stupni štúdia. Študijné programy sú prepojené na potreby trhu práce, čím si študenti zlepšujú možnosti pracovného uplatnenia získavaním špecifických zručností v rôznych pracovných oblastiach. Postgraduálne študijné programy sa zameriavajú na aplikáciu psychológie v oblasti zdravia a sociálnej oblasti. Katedra psychológie je vybavená viacerými výskumnými a experimentálnymi laboratóriami a rôznymi technológiami, napríklad eye-tracking technológiou, ktoré sú prístupné aj študentom rôznych stupňov štúdia pri ich výskume. Vo výskumnej oblasti sa v spolupráci s centrami excelentnosti zaoberá viacerými výskumnými témami v oblastiach, ako behaviorálna neuroveda a behaviorálna analýza, zdravie, duševné zdravie, edukácia a kvalita života, psychotraumatológia a iné.

PaedDr. Lucia Hrebeňárová, Ph.D.
PF PU

NEZABÚDAME ANI NA PREŠOV

Tvoriví zamestnanci Katedry ekológie FHPV PU robia už dlhodobo kvalitnú vedu. Dôkazom toho sú ich publikačné výstupy (v podobe karen-tovaných článkov, prípadne článkov evidovaných v databázach SCOPUS a WOS), v ktorých sú ekológovia v rámci Prešovskej univerzity už tradične najlepší. V roku 2016 sa im podarilo publikovať celkovo 22 takýchto článkov, čo je takmer 1/3 z celkového počtu „impaktovaných“ článkov celej našej alma mater za uplynulý rok. Ekológovia nezabúdajú ani na mesto Prešov. V aktuálnom článku publikovanom v prestížnom zahraničnom časopise indexovanom v databáze SCOPUS sa bližšie pozreli na fontány v meste Prešov a najmä na vodné bezstavovce, ktoré v nich žijú. Napriek mnohým skúsenostiam v tejto oblasti boli sami prekvapení, čo v nich našli. V týchto zaujímavých a pritom takmer neznámych extrémnych vodných biotopoch zaznamenali vedci Katedry ekológie 66 rôznych druhov vodných bezstavovcov. Navyše vo fontánach našli aj nový druh pakomára s vedeckým názvom *Zavrelimyia nubila*, ktorý doposiaľ na našom území nebol zaznamenaný.

Nesporne zaujímavý bol aj nález lariet epidemiologicky významných dvojkrídlavcov (komárov a pakomárikov), ktorých krv sajúce dospelé samičky sú schopné roznášať pôvodcov rôznych ochorení aj na našom území! Našťastie nie je dôvod na obavy, keďže firma, ktorá sa stará v Prešove o fontány, vykonáva svoju prácu poctivo a vysoko kvalitne, a preto je len minimálna šanca, že sa tieto larvy dožijú dospelosti. Tieto a ešte mnoho iných zaujímavých poznatkov, ktoré publikovali vedci z Katedry ekológie o fontánach v meste Prešov, predstavuje nie len slovenský, ale i svetový unikát. Aj keď sa fontány vyskytujú takmer v každom veľkom meste vo svete – doposiaľ sa im nik nevenoval. Táto práca predstavuje len zlomok z veľkého množstva kvalitných vedeckých prác a projektov, ktoré sa riešia a realizujú na Katedre ekológie. O ďalších zaujímavých projektoch a vedeckých aktivitách prešovských ekológov budeme priebežne informovať.

Ing. Jozef OBOŇA, Ph.D.
RNDr. Lenka DEMKOVÁ, Ph.D.
FHPV PU

PREZENTÁCIA PUBLIKÁCIE ŠTUDENTI VYŠŠÍCH TRIED PREŠOVSKÉHO KOLÉGIA

Rok 2017 priniesol viacero významných jubileí. V tomto roku si pripomíname 500. výročie začiatku reformácie, ktorá sa stala najvýznamnejším fenoménom duchovného vývoja západnej a strednej Európy v období raného novoveku. Okrem tohto známeho jubilea však nesmieme zabudnúť aj na ďalšie. V roku 1667, teda pred 350 rokmi, totiž bola hornouhorskými stavmi založená vyššia škola v Prešove, ktorá sa zaradila k najpoprednejším vzdelávacím inštitúciám v Uhorsku. Ako jediná evanjelická vysoká škola poskytovala štúdium teológie, filozofie a práva domácim aj zahraničným študentom, pričom v nej pôsobili významné vedecké a pedagogické osobnosti doby, ktoré vychovali množstvo evanjelických duchovných a vzdelancov. Kolégium nestratilo význam ani v neistých pomeroch konca 17. storočia a v 18. storočí, v období tzv. „tichej rekatolizácie“. Po vydaní Tolerančného patentu v roku 1781 sa škola vrátila do pôvodnej budovy na námestí v Prešove a získala status vysokej školy a v roku 1804 bolo povýšené na dištriktuálne kolégium, kde

prebiehala výučba a kurzy teológie a práva. Aj napriek skutočnosti, že sa kolégium nikdy nestalo univerzitou, ho môžeme označiť za jednu z najvýznamnejších vysokoškolských inštitúcií v krajine, ktorá vychovala niekoľko generácií evanjelických farárov, ba aj svetských osobností, nielen evanjelického vierovyznania. Vo vyšších triedach kolégia študovalo mnoho mladých ľudí rôzneho stavu a sociálneho pôvodu z celej krajiny. Katalóg s menami študentov a s ich osobnými a študijnými údajmi pripravil výskumný tím venujúci sa dejinám vysokého školstva v Uhorsku na Maďarskej akadémii vied a na Univerzite Loránda Eötvösa v Budapešti. Tento katalóg bol v roku 2015 publikovaný v podobe dvojazyčnej monografie, ktorá sa stala jedenástym pokračovaním novej edície publikácií venovaných dejinám vysokého školstva v Uhorsku. Monografia s názvom *Študenti vyšších tried prešovského kolégia 1667 – 1850* bola 17. mája 2017 prezentovaná v priestoroch Rákociho paláca v Prešove v rámci podujatia z cyklu *Napísané je*, ktorého organizátorom bolo Krajské múzeum

v Prešove v spolupráci s Prešovskou univerzitou v Prešove. Prezentácia sa konala za účasti obidvoch autorov publikácie, ktorými sú odborný spolupracovník spomenutého výskumného tímu a zostavovateľ katalógu študentov Dr. Alex Durovics a rektor Prešovskej univerzity v Prešove, Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., a vedúceho projektu a výskumného tímu, Dr. h. c. doc. Dr. László Szögího.

Na začiatku prezentácie privítal účastníkov a hostí podujatia zástupca riaditeľky Krajského múzea v Prešove JUDr. Mgr. Jozef Kušnír. Následne prevzala slovo Mgr. Annamária Kónyová, PhD., ktorá stručne predstavila prezentovanú publikáciu, pozostávajúcu z troch väčších celkov. Prvá kapitola, ktorej autorom je prof. Peter Kónya, je venovaná dejinám evanjelického kolégia do polovice 19. storočia. Druhá časť, ktorej autorom je Alex Durovics, predstavuje analýzu dostupných údajov o študentoch, ktoré sa výskumnému tímu podarilo zhromaždiť prostredníctvom rozsiahleho archívneho výskumu nielen v Prešove, ale aj v zahraničí. Tretou kapitolou je samotný katalóg študentov, obsahujúci 3 975 mien s dostupnými údajmi, ktorý je doplnený registrami, uľahčujúcimi hľadanie a identifikáciu študentov v katalógu. Po krátkom predstavení publikácie bolo slovo odovzdané Lászlóvi Szögimu, ktorý predstavil rozsiahly projekt venovaný dejinám vysokého školstva v Uhorsku a peregrinácii (navštevovanie univerzít) z Uhorska na európske univerzity, v rámci

ktorého sa výskumnému tímu pod jeho vedením podarilo zhromaždiť a sčasti aj publikovať niekoľko desiatok až stoviek tisíc mien študentov, študujúcich na rôznych univerzitách európskeho kontinentu. Ako uviedol, databáza študentov sa neustále rozrastá a študenti takej významnej uhorskej školskej inštitúcie akou prešovské kolégium nepochybne bolo, sú tiež dôležitou súčasťou pripravovanej celkovej databázy. Po ňom prevzal slovo zostavovateľ katalógu mien študentov vyšších tried kolégia Alex Durovics, ktorý krátko predstavil pramene, z ktorých získaval mená študentov a údaje o nich, a hovoril o zásadách zostavovania katalógu, ale aj o problémoch a ťažkostiach, ktoré sa pri výskume vyskytli. V záverečná časť podujatia bola venovaná diskusii, v rámci ktorej dostali účastníci možnosť položiť svoje otázky autorom publikácie a prezentujúcim. Záverom je možné skonštatovať, že monografia Študenti vyšších tried prešovského kolégia 1667 – 1850 sa stretla v rámci tohto podujatia s pozitívnym ohlasom, čo potvrdzuje aj fakt, že účastníci si exempláre, ktoré boli k dispozícii, rýchlo rozobrali. Prezentovaná publikácia do veľkej miery obohatila doterajšie znalosti o evanjelickom kolégiu v Prešove a môže poslúžiť ako výborné východisko pre ďalší, širokospektrálny výskum nielen v oblasti histórie, ale aj iných vedných odborov.

Mgr. Tibor DOHNANEC, PhD.

FF PU

Foto: Archív Krajského múzea v Prešove

DOKTORANDSKÉ ŠTÚDIUM – SÚČASNOSŤ A PERSPEKTÍVY

Napriek tomu, že problematika doktorandského štúdia je aktuálnou celosvetovou témou vzhľadom na význam doktorandov pre konkurencieschopnosť hospodárstva krajiny, na Slovensku je vo výskumnej oblasti marginalizovaná. Na podnet dekana FF PU prof. PhDr. V. Gluchmana, CSc., bola vypracovaná výskumná úloha Grantu mladých vedeckých pracovníkov č. 1/GMVP/2013 so zameraním na doktorandské štúdium na Filozofickej fakulte. V apríli 2014 boli poskytnuté výsledky SWOT analýzy doktorandského štúdia vedeniu fakulty. Čiastkové ciele o motivácii, strese, kvalite života a pracovnej etike doktorandov boli výskumne spracované a výsledky boli uverejnené v zborníku vedeckých prác s názvom *Doktorandské štúdium – súčasnosť a perspektívy I.* (2017). O vzniku zborníka by sme radi informovali prostredníctvom nasledujúcich riadkoch.

Vo februári 2017 sme v spolupráci s Asociáciou doktorandov Slovenska oslovili učiteľov a doktorandov slovenských a českých univerzít s pozvánkou k publikovaniu v nekonferenčnom zborníku vedeckých prác, zameranom na aktuálnu situáciu a víziu doktorandského štúdia. Vzhľadom na rôznorodosť prijatých príspevkov sme vytvorili dva rovnomené zborníky. Zborník vedeckých prác *Doktorandské štúdium – súčasnosť a perspektívy I.* (2017) obsahuje výskumné štúdie zamerané na psychologické aspekty (kvalita života a stres, motivácia doktorandov a príčiny predčasného ukončenia štúdia, pracovná spokojnosť a pracovná etika doktorandov, úroveň kognitívnych schopností doktorandov), ale

aj na didaktické a filozofické aspekty tohto typu štúdia. Ďalšie práce sa venujú kritickému zhodnoteniu pomeru žien a mužov vo vede a nedostatkom externého PhD. štúdia. Autori navrhujú konkrétne riešenia ohľadom zlepšenia aktuálneho stavu. Do nekonferenčného zborníka recenzovaných príspevkov *Doktorandské štúdium – súčasnosť a perspektívy II.* (2017) sme zaradili prevažne teoretické štúdie s praktickými implikáciami, opisujúce fungovanie doktorandského štúdia v rôznych odboroch. Autori sa zaoberajú ekonomickým postavením absolventov, možnosťami angažovania sa doktorandov počas štúdia, významnosťou 3. stupňa vysokoškolského vzdelania pre zdravotné sestry, analýzou pedagogických možností a prípravy doktorandov, autoevalvačným procesom doktoranda počas štúdia, opisujú aktuálny stav vyťaženia doktorandov a možnosti uplatnenia absolventov z archeológie, práva či z Ozbrojených síl SR. Zborník obsahuje aj opis bezpečnosti pracovného prostredia doktoranda a analýzu vplyvu jeho „neskúsenosti“ pri realizovaní experimentov. Štúdie oboch zborníkov prinášajú originálne a vedecky hodnotné pohľady na skúmanú problematiku. Zborníky boli uverejnené v auguste 2017 v digitálnej knižnici UK PU v sekcii Filozofickej fakulty. Sú určené uchádzačom o štúdium, doktorandom, školiteľom a v neposlednom rade vedeniu fakulty. Veríme, že budú inšpiráciou ku konkrétnym krokom, ktoré pomôžu zlepšiť súčasný stav doktorandského štúdia.

Mgr. Jana LUKÁČOVÁ, PhD.

FF PU

VÝSTAVY SÚ PENTIMENTÁ

K prezentácii diplomových
prác študentov KVVaU
IHSVU FF PU v Prešove
za rok 2017

Dovolil som si „poslovenčiť“ v umeleckých kruhoch pomerne známy pojem, pochádzajúci z talianskeho pentirsi (pokánie). Označuje úkaz, keď sa krycí pigment – vrstva maľby, stane transparentnou a odhaľuje črty diela, časti kompozície, detaily spodnejších vrstiev. Táto chemická reakcia v priebehu niekoľkých desiatok rokov i niekoľkých storočí poskytuje fascinujúce pozorovania zmenených zámerov maliara. V dielach, kde sa takéto spriesvitnenie nekoná, si vieme dnes pomôcť laserovými a röntgenovými technológiami.

Je rozhodne zaujímavé vidieť fázy vzniku obrazu. Čo ak by sme vedení túžbou poznať, čo je pod povrchom, sledovali celú výstavu? Mohli vnímať prípravu, zábery, prístupy, strasti všetkých vystavujúcich. Koordinátorov, spolupracovníkov, organizátorov? Ako by to ovplyvnilo náš dojem z výstavy ako celku?

V novembri roku 2016 sa vo výstavných priestoroch Univerzity knižnice PU predstavili zaujímavou výstavou kolegovia, pedagógovia Katedry hudby a výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty našej univerzity. Je pozoruhodné, že všetci zúčastnení výtvarníci sú absolventmi dnes už

päťdesiatšesťročnej katedry, ktorá v období mesiacov máj – august tohto roku predstavila výtvarné práce aktuálnych absolventov, končiacich štúdium odboru výtvarné umenie letným semestrom 2017. Tieto výstavy absolventov nezvykli mať názvy. Ak by ale bolo nutné teraz, actum est toľto podujatiu určiť titul vzťahujúci sa na „pentimentálny“ akcent tohto príspevku, bolo by viac ako vhodné priznať mu i rozmer „spriesvitnenia“ do budúcnosti. O vrstvách nastávajúcich mesiacov a rokov, o smerovaní a existencii ľudí na zmieňovanej katedre. Pre tých priaznivcov najstaršej školy s touto profiláciou na Slovensku, sledujúcich situáciu, v ktorej sa ocitla, tu nie sú potrebné žiadne dodatky. Zaneprázdnených kolegov iných odvetví nie je potrebné zaťažovať sférou edukácie umením na Katedre výtvarnej výchovy a umenia Filozofickej fakulty PU. Určitý, radšej nešpecifikovaný druh uznania však patrí tým, ktorí našli v sebe istotu a vieru pochovávať ju zaživa. Pentimentá výstav odhaľujú hľadania rozmanité v obsahových zámeroch i možnostiach foriem. Pre mňa bol v tejto výstave prítomný akcent vzťahu k tradičnosti, remeselnosti.

Exponované práce obsahovali tieto atribúty v rôznych obmenách a prechádzali celým výstavným priestorom – konfekčná práca, módný doplnok z recyklovateľného materiálu, hĺbkotlačová grafická kolekcia, typografické hľadanie knižnej obálky, „vreckový“ paraván, papierové reliéfy, fotografické kolekcie manipulovaného obrazu s mýtickými motívmi i filozofickými dotykmi východných kultúr. A niekoľko vydarených maliieb. Káčer Donald zrovnoprávnený s Monou Lisou a umiestnený na plátne, fantazijné krajiny zadané na plátne, éterickom i ironickom príbehu až po kompozície inšpirované dramatickou tvorbou Z. Bekšínského. Za vystavenými prácami, rovnako aj pred nimi, stoja študenti, učiteľia, pomocníci. Nie sú menovaní. Je po skončení výstavy, po aktívnych pokusoch zvládnuť predsavzaté výtvarné odhodlanie, je po „kríze“ školy, ktorú ukončili a ktorá ich uvádza do praxe a verí, že o nich bude čo najskôr počuť. V jednej sprístupnenej časti vrstvení tejto výstavy cítim rozlúčku so zanikajúcou, vzápätí novovznikajúcou katedrou. Či by nám už teda spriesvitnili pigmenty v pojidlách chemicky, či by

nám pomohol infračervený detektor, určite by v tej celej „doboške“ zúčastnených neprekvapujúco zažiarila sila pomoci UK PU, vzniku výstav na jej vlastnej pôde. Avšak aj na samotnej pôde mesta Prešov, so slovenskými a zahraničnými dosahmi, ohlasmi. Nebudem menovať ani pána riaditeľa, ochotných pracovníkov, zväčša milých dám. Šéf tejto inštitúcie je neprehliadnuteľný vďaka svojej vonkaj-

šej postave a vnútornej podstate. Je vo všetkých vrstvách všetkých výstav. Iba obdiv jeho archetypu – pomocníkovi takéhoto druhu. Je mi ctou vnímať s ním a ďalšími súčasnosť kultúrnejšiu, vďaka obetavému prístupu k tým, čo tvoria, píšú, prezentujú „humánne presahy duší“. Dnes už sa prestáva dbať na smerovanie spoločenského úzu. Ako tu chceme ďalej žiť – vo vzájomnom

porozumení alebo sa vzájomne „rezať a vešať“, ako spieva Karel Plíhal. Voľba prvého spôsobu predpokladá, že bude evidentný, citelný na všetkých slušných školách.

Mgr. Jaroslav Ondo, PhD.

FF PU
Foto: UK PU

ANNA ELIAŠOVÁ:

**Ak si človek stanoví ušľachtilé ciele,
spoja sa s ním aj nebesá**

Dr. h. c. prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD. – pôvodným povoláním pôrodná asistentka s vysokoškolským vzdelaním vo všetkých stupňoch, bola v januári 2009 vymenovaná prezidentom SR za profesorku ošetrovateľstva a v tom istom roku jej bol udelený čestný titul Doctor honoris causa Užhorodskej národnej univerzity. Zaslúžila sa o vznik Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá svoju históriu začala písať v akademickom roku 2002/2003 ako prvá fakulta na Slovensku vychovávajúca a vzdelávajúca zdravotníckych pracovníkov. Profesorka bola členkou evalvačnej komisie pred vstupom do Európskej únie, je členkou poradného zboru Ministerstva zdravotníctva SR, členkou expertnej skupiny pre posudzovanie študijných programov, ako aj členkou Národného programu pre vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek pri SKSaPA. Bola taktiež menovaná za odborného experta Akreditačnej komisie pri MZ SR pre odbor pôrodná asistencia. Životným krédom prof. Anny Eliašovej je citát francúzskeho prozaika Romaina Rollanda: „Nič v živote človeka nie je také ťažké, čo by vlastným úsilím nemohol dosiahnuť.“

Začínali ste ako pôrodná asistentka, dnes stojíte na čele Fakulty zdravotníckych odborov. Prečo ste sa vydali touto cestou, čo Vás k tomu viedlo?

Ako 14-ročná som mala pred sebou vážne rozhodnutie – voľbu, akú cestu môjho ďalšieho vzdelávania si vyberiem. Pôvodne som chcela byť

učiteľkou. Kedže pochádzam z mnohopočetnej rodiny (mám siedmich súrodencov), energiu a entuziazmus vo mne prebudila práve moja veľká rodina. Rodičia nás okrem výchovy viedli cestou k zodpovednosti, úcte a vzájomnej pomoci a myslím, že to ma motivovalo zasvätiť svoj život pomáhaniu iným. Povolanie pôrod-

nej asistentky i sestry je určitým poslaním, založeným na vede, láske, porozumení, nekonečnej trpezlivosti a v neposlednej miere výsostne ľudským a nadľudsky zodpovedným. No musím povedať, že pri vykonávaní tohto povolania ma trápil tradičný pohľad na profesiu pôrodnej asistentky a jej nedocenené postavenie v spo-

ločnosti, aj keď bola vysoko vzdelaná. V minulosti bolo vzdelávanie pôrodných asistentiek orientované skôr medicínskym ako ošetrovateľským smerom. Lekár bol postavený do roly všemohúceho a pôrodná asistentka ako „slúžka“ pre každého – pacientku/klientku aj lekára. Takto som to vnímala ja. Chcela som prekonať tento komplex menejcennosti, začala som tvrdo na sebe pracovať, aby som neskôr mohla potiahnuť kolegyne do iných dimenzií a ponúknuť im nové možnosti. Na Strednej zdravotníckej škole (SZŠ) v Prešove som učila 17 rokov a zároveň som si neustále zvyšovala a prehľbovala pedagogické aj manažérske vzdelanie. Po zmenách v spoločnosti v roku 1989 prišli nové výzvy – vzdelávať a vychovávať zdravotníckych pracovníkov v zmysle kritérií Európskej únie. Na SZŠ sme v čase, keď som pôsobila ako riaditeľka, medzi prvými na Slovensku otvorili odbory v nadstavbovej pomaturitnej forme štúdia. Stále to však nebolo štúdium na vyššom stupni, štandardné vo vyspelej Európe. Vtedy skrsla v mojej hlave strategická myšlienka pretransformovať vzdelávanie v pomaturitnom štúdiu na SZŠ na štúdium vysokoškolské, korelujúce so vzdelávaním sestier a pôrodných asistentiek v ostatných európskych krajinách. Vychádzala som zo skutočnosti, že školstvo má na Slovensku dlhodobú tradíciu. No každá doba prináša niečo nové a nebolo by správne, keby sme aj v školstve nezachytili to, čo prináša súčasnosť. Ak si človek stanoví ušľachtilé ciele, spoja sa s ním aj nebesá a mne v období transformácie

týchto štúdií na vysokoškolské vzdelávanie boli naozaj nebesá naklonené a s podporou mnohých zaniatených ľudí a vtedajších kolegov bola moja snaha korunovaná úspechom. V roku 2002 sme spoločne vytvorili prvú vysokoškolskú inštitúciu, vzdelávajúcu zdravotníkov v nelekárskych študijných odboroch na Slovensku, ktorá dáva sestram, pôrodným asistentkám a ostatným zdravotníckym pracovníkom iný status a posúva ich do inej, kvalitatívne vyššej roviny. Pri splnení podmienok vyplývajúcich z dokumentov EÚ boli zaradené medzi regulované povolania (sestra, pôrodná asistentka), ktorých vzdelanie je uznané vo všetkých krajinách EÚ. FZO PU v tomto roku oslávi 15. výročie svojej existencie a dnes môžeme o nej hovoriť ako o inštitúcii, ktorá napriek neľahkým podmienkam napreduje, vyvíja sa a vychováva absolventov, ktorí sú profesijnou praxou vyhľadávaní a žiadaní.

Ako si spomínate na Vaše vysokoškolské štúdium?

Po skončení SZŠ v Prešove v odbore ženská sestra som vedela, že svoj život zasvätim najmä pôrodníctvu a ošetrovateľstvu. V roku 1986 som absolvovala štúdium na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, a to učiteľstvo odborných predmetov pre stredné zdravotnícke školy, odbor pedagogika – starostlivosť o chorých. V mojich spomienkach vždy ostane úcta k pedagógom, ktorí boli a budú navždy mojimi vzormi, či to boli pedagógo-

via z FF UK, ale hlavne z Lekárskej fakulty UK Bratislava. Tento typ štúdia bol prvýkrát otvorený ako medziodborové štúdium na Filozofickej fakulte a Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a zhodou okolností patrím medzi prvých absolventov tohoto štúdia.

Zaslúžili ste sa o vznik FZO PU, ktorá svoju históriu začala písať v akademickom roku 2002/2003 ako prvá fakulta na Slovensku vychovávajúca a vzdelávajúca zdravotníckych pracovníkov. Aké spomienky sa Vám spájajú s týmto obdobím?

Byť zakladateľom, budovateľom či tvorcom niečoho nového je vždy výzvou. Vyžaduje si to veľa entuziazmu, trpezlivosti, sily, ale predovšetkým podpory a pochopenia. Každý s tým máme svoje skúsenosti. Nebolo tomu inak ani v prípade vzniku FZO PU, kedy na základe súhlasného stanoviska Akreditačnej komisie a povolení MŠ SR vykonávať štátne skúšky v študijnom odbore ošetrovateľstvo a pôrodná asistancia mohla fakulta vzniknúť. Začiatky boli skromné – ľudsky i materiálne. Fakulta nemala vlastnú budovu a na prechodný čas sídlila v budove Strednej zdravotníckej školy v Prešove. Záležalo na ústretovosti všetkých zainteresovaných a po dvoch rokoch nastal deň, kedy slávnostným prestrihnutím pásky a odovzdaním symbolického kľúča z rúk vtedajšieho rektora Prešovskej univerzity, prof. PhDr. Františka Mihinu, CSc., sme sa presťahovali do zrekonštruovaných priestorov so sídlom na Partizánskej ulici. Písal sa rok 2004. Z dôvodu veľmi pozitívneho ohlasu odbornej verejnosti i študentov na existenciu fakulty sme začali uvažovať, ale i aktívne pracovať na vzniku a realizácii ďalších študijných programov. V súčasnosti fakulta poskytuje vysokoškolské vzdelávanie v dennej a v externej forme v akreditovaných študijných programoch v bakalárskom stupni štúdia: ošetrovateľstvo, pôrodná asistancia, fyzioterapia, dentálna hygiena, urgentná zdravotná starostlivosť, laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve a rádiologická technika, v magisterskom stupni štúdia v študijných

programoch: ošetrovatelstvo, pôrodná asistencia a fyzioterapia. Na základe vykonania rigorózných skúšok má právo udeľovať titul PhDr. v študijnom programe *ošetrovatelstvo a fyzioterapia*. Okrem vysokoškolského vzdelávania fakulta poskytuje aj špecializačné štúdium v zdravotníckom povolani sestra v špecializovaných odboroch *ošetrovateľská starostlivosť v odboroch vnútorného lekárstva, anesteziológia a intenzívna starostlivosť a ošetrovateľská starostlivosť v komunite*. Študenti absolvujú prevažnú časť praktickej výučby na štrnástich klinikách FNsP J.A. Reimana v Prešove i v zmluvných zdravotníckych zariadeniach Prešovského kraja, ktoré umožňujú študentom

bezprostredný kontakt s pacientom a modernými liečebnými metódami, takže výučba predstavuje unikátne prepojenie teórie s praxou.

Je niečo, čoho ste sa museli vzdať po nástupe do riadiacej funkcie?

Po skončení strednej zdravotníckej školy v Prešove, som pracovala na gynekologicko-pôrodníckom oddelení NsP v Poprade ako ženská sestra. Po troch rokoch som sa opäť vrátila do Prešova, kde som stretla svoju životnú lásku – manžela Ladislava a narodili sa nám dve dcéry – Michaela a Martina. Po splnení si rodičovských povinností moje kroky

opäť viedli na SZŠ, kde som pôsobila ako stredoškolská učiteľka a 12 rokov ako jej riaditeľka. Od vzniku fakulty pôsobím vo funkcii dekanke. Či to bolo vedenie strednej školy, ale najmä funkcia dekanke fakulty – za všetkým stála a je obrovská obeta a drina. Skúste si predstaviť, ako je mama, ktorá musí odchádzať od detí. Nemôžem povedať, že by moji najbližší preto trpeli, lebo akýmisi spôsobom som to vedela „ukočírovať“. Doteraz som nezabudla na prebdené noci nad knihami, ustavičné cestovanie, zdokonaľovanie sa. K tomu, kde som teraz, mi pomohla predovšetkým pokora, ktorej ma naučilo moje povolanie. Každá funkcia so sebou prináša klady aj zápory. Funkcia dekana fakulty si vyžaduje celého človeka. Za čas pôsobenia v tejto funkcii som mohla rozvinúť svoje manažérske schopnosti, byť príkladom všetkým pedagógom i nepedagogickým pracovníkom. Niekoľkokrát som povedala, že človek zmôže sám toho veľmi málo. Ja som mala to šťastie, že mám úžasný tím spolupracovníkov, ktorí svojim prístupom a zodpovednou prácou posúvajú fakultu vždy o stupienok vyššie.

Kde vidíte Vašu fakultu o niekoľko rokov? Aké sú Vaše ďalšie vízie a plány?

I napriek ťažkej situácii, v ktorej sa zdravotníctvo nachádza, stredobodom nášho záujmu bude i naďalej vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, vyžadujúce si systematickú prípravu so zreteľom zlepšiť kvalitu poskytovaných služieb tým, ktorí sú na ňu najviac odkázaní. Mojou snahou bude rozšíriť ponuku študijných programov, zaviesť dištančno-e-learningové vzdelávanie, aktivovať študijné programy v anglickom jazyku, vypracovať kritériá podmienok získania vedecko-pedagogických titulov *docent* a *profesor* v študijnom odbore ošetrovateľstvo. Moje plány zahŕňajú i realizáciu 3. etapy rekonštrukcie a dostavby priestorov FZO, naďalej vytvárať študentom podmienky pre praktické vyučovanie vo FNsP J.A. Reimana v Prešove a v zdravotníckych zariadeniach. V neposlednom rade mojou prioritnou snahou bude naďalej vytvárať priaznivú atmosféru na pracovisku.

Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek pri príležitosti Medzinárodného dňa sestier ocenila tento rok na celonárodnej úrovni tridsať jeden sestier a pôrodných asistentiek. Mimoriadne ocenenie Biele srdce za celoživotný prínos v oblasti ošetrovateľstva bolo udelené práve Vám. Aké boli Vaše pocity pri preberaní tohto významného ocenenia?

V takých chvíľach človek nerozmýšľa, najprv to v ňom musí odznieť. Prežila som chvíle, ktoré vo mne vyvolali mnohoročnosť pocitov, spojených s jedinečnosťou a neopakovateľnosťou. V prvom rade to bol pocit veľkej zodpovednosti, zamyslenia sa nad tým, čo všetko som za tie roky v školstve prežila, čím všetkým prešla. Zároveň to bola obrovská radosť, ale aj dojatie z toho, že ľudia, ktorí dali návrh na ocenenie si moju prácu vážia, že si niekto vašu prácu všima a dokáže ju aj ohodnotiť. Ďalším momentom bol aj pocit zodpovednosti do budúcnosti. Ocenenie ma totiž veľmi zaväzuje k tomu, aby som svoju prácu ešte viac zlepšila, lebo vždy sa veci dajú robiť kvalitnejšie, využiť svoje skúsenosti a odovzdať ich mladším, aby mohli neskôr pokračovať v mnou začatou dielom. Predovšetkým musím povedať, že ocenenie, ktoré som si

prevzala a ktoré si veľmi vážim, nepatrí len mne – a tak ho aj vnímam. Patrí všetkým mojim kolegyniam a kolegom z FZO PU v Prešove, ktorí poctivou, každodennou prácou spojenou s nemalým úsilím a entuziazmom plnia náročné a vysoké ciele, ktoré sme si postavili.

Čo považujete za Váš najväčší životný úspech či už v pracovnej alebo osobnej sfére?

Povedané slovami klasika: „To, čím si, nie je len tvoja zásluha!“ Uvedomujúc si vážnosť tohto výroku skláňam sa pred všetkými, ktorí mi to nezištne umožnili. Je to predovšetkým moja rodina – manžel a moje dve dcéry s rodinami, ktorí mi popri svojej náročnej práci a povinnostiach vytvorili vhodné podmienky a prostredie k zmobilizovaniu svojich síl a naplneniu mnou vytýčeného cieľa. Ako pôrodná asistentka i ako dekanka fakulty mám po celý svoj život pred sebou múdre slová Cicera: „Kormidelník si za cieľ svojho snaženia stanoví šťastnú plavbu, lekár zdravie svojich pacientov a vojvodca víťazstvo.“ Podobne si „správca fakulty“ (familiárne povedané) ako svoj cieľ určí blaho spolupracovníkov i študentov. Cicero to považoval za najväčšie a najlepšie dielo na svete. Ja to považujem za najspoľahlivejší motív poctivej, každodennej práce v prospech nás všetkých.

Mojím životným krédom je a navždy bude citát R. Rollanda: „Nič v živote človeka nie je také ťažké, čo by vlastným úsilím nemohol dosiahnuť.“ Dnes môžem s hrdosťou konštatovať, že moja a naša cesta za vzdelaním a poznaním bola správna a som veľmi pyšná na mojich blízkych, moju rodinu, mojich pedagógov, ostatných pracovníkov, no hlavne našich absolventov, pokračovateľov nami začatého diela. Verím, že cesta späť neexistuje, je len cesta v ústrety budúcnosti a naše sestry, pôrodné asistentky a ostatní zdravotnícki pracovníci dostali jedinečnú šancu, ktorá ich bude posúvať vždy ďalej a vyššie.

Zhovárala sa
Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

ÚSPEŠNÍ ABSOLVENTI PU

Prečo študovať na PU? Ako ich štúdium na PU obohatilo? Odpovedajú naši úspešní absolventi

doc. PhDr. Radoslav ŠTEFANČÍK, MPol., Ph.D.

**Dekan Fakulty aplikovaných jazykov
Ekonomickej univerzity v Bratislave**

Absolvent Filozofickej fakulty PU

Politológiu v kombinácii s nemeckým jazykom a literatúrou som na Filozofickej fakulte PU študoval v rokoch 1997 – 2002. Bolo to v období, kedy sa rozhodovalo o smerovaní krajiny, o tom či sa obráti smerom k autoritárskemu východu, alebo uprednostní rodinu západoeurópskych demokracií. Politika ma mimoriadne zaujímala a som rád, že mi práve miestna katedra politológie, ale aj prešovská pobočka Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku poskytla dostatok možností na realizáciu práve v oblasti analyzovania politických procesov. Z pohľadu môjho nasledujúceho kariérneho života som nemohol urobiť nič lepšie, ako vyštudovať politológiu spolu s nemeckým jazykom. Práve táto kombinácia predurčila môj nasledujúci profesionálny život či už ako štipendistu Spolkového snemu Nemecka, úspešného uchádzača o rôzne študijné alebo postdoktorandské štipendiá na rakúskych i nemeckých vysokých školách alebo výskumných inštitúciách, alebo momentálne ako dekana Fakulty aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Mgr. Lukáš BEER

Úspešný slovenský atlét

Absolvent Fakulty športu PU

K atletike som „pričuchol“ v 12 rokoch, keď ma otec prihlásil na športové gymnázium. Po úspešných talentových skúškach som sa stal žiakom Športového gymnázia v Košiciach. Prvé štyri roky som mal všeobecnú atletickú prípravu a až po štyroch rokoch som sa zameral už len na skok do výšky, pretože táto disciplína ma jedine zaujala a tejto disciplíne sa venujem od 15 rokov. Tréningy mám každý deň okrem nedele a v prípravnom období mám aj dvojfázové tréningy, to znamená aj 10 tréningov za týždeň. Tie prebiehajú nielen na atletickom štadióne, ale aj v posilňovni a v rôznom členitom teréne (les, kopce...). Za najlepšieho trénera osobne považujem môjho aktuálneho trénera Mgr. Matrina Bercela, PhD., ktorý ma vďaka jeho schopnostiam a skúsenostiam posunul na úplne inú úroveň. Za atleticky vzor považujem švédskeho skokana do výšky Stefana Holma, lebo je ako ja nižšieho vzrastu, meria 182 cm a aj napriek tejto malej nevýhode dokázal vysoko skákať. Za môj najväčší úspech považujem 6. miesto na svetovej univerziáde v Gwan-gju v roku 2015 a 5. miesto na Banskobystrickej latke v roku 2017. Môj jednoznačný cieľ do budúcnosti je prekonanie hranice 230 cm a splniť si môj životný sen, zúčastniť sa na olympijských hrách v Tokiu v roku 2020.

Mgr. Iveta LAZOROVÁ, dipl. p.a.

**Prezidentka Slovenskej komory sestier
a pôrodných asistentiek**

Absolventka Fakulty zdravotníckych odborov PU

Som reprezentantkou generácie sestier a pôrodných asistentiek, ktorých vzdelávanie sa zásadne menilo po vstupe Slovenska do Európskej únie.

Bakalárske štúdium pôrodnej asistencie v externej forme som absolvovala na Fakulte zdravotníckych odborov PU v Prešove, ktorá sa v tom čase ešte stále budovala a prechádzala náročným obdobím, kedy sa vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek presúvalo na akademickú pôdu, tvorilo sa úplne niečo nové, čo dovtedy na Slovensku nemalo históriu, tvorili sa vzdelávacie kurikulá, získavali sa informácie, nadväzovali kontakty, začala sa formovať vedecká báza. Táto zmena vzdelávania si vyžiadala nielen kvalitných, zaneítených a odhodlaných pedagógov, s ktorými som mala možnosť sa stretnúť, ale priniesla aj nesmierne množstvo nových teoretických poznatkov, názorov, vízií, mali sme pocit, že sa nám otvárajú nové, nepoznané možnosti uplatnenia sestier a pôrodných asistentiek v starostlivosti o našich pacientov. Obdivujem za to všetkých odborníkov, ktorí stáli za vznikom tejto fakulty, pretože venovali veľa času, síl a svojich schopností na to, aby vybudovali kvalitnú fakultu, ktorej absolventi

nachádzajú uplatnenie ako uznávaní odborníci nielen doma, ale aj v zahraničí.

Z môjho pohľadu boli roky strávené na Fakulte zdravotníckych odborov PU v Prešove náročné, no krásne, pretože sme sa navzájom nesmierne obohacovali, povzbudzovali a pomáhali si. Priniesli nám nielen kvalitné vzdelanie, ale aj veľa príležitostí na formovanie názorov a postojov či podnetné diskusie.

Pomaly sa mení aj naše postavenie v zdravotníckom tíme a myslím, že nielen ja, ale aj moje kolegyně vďačíme za veľa tejto inštitúcii. Dala nám nielen nové, rozšírené teoretické vedomosti, ale hlavne v nás dokázala vzbudiť presvedčenie, že máme svoju cenu, že sme potrebné a nenahraditeľné, naučila nás vážiť si samých seba, svoju prácu, svoje vedomosti, obhajovať svoje postoje a v neposlednom rade nás naučila aj byť zodpovednými za svoje rozhodnutia. Ja osobne môžem s určitosťou povedať, že zásadným spôsobom ovplyvnila moje profesionálne smerovanie, za čo som veľmi vďačná všetkým, ktorí sa na tom podieľali.

Mgr. Miloš ORTUTA

**Regionálny riaditeľ v spoločnosti
Winners Reality, s. r. o.**

Absolvent Fakulty manažmentu PU

Už ako študent 1. ročníka gymnázia som vedel, že raz chcem byť úspešný manažér a riadiť veľkú spoločnosť. Preto aj moje kroky pri výbere vysokej školy viedli na Fakultu manažmentu PU, odbor personálny manažment. Dnes môžem povedať, že tieto kroky boli správne. Na fakulte učí viacero odborníkov z praxe, v mnohých prípadoch mladí a dynamickí ľudia, ktorí nám počas štúdia dali veľa teoretických, no hlavne praktických vedomostí a tiež reálny pohľad na podnikanie a vedenie ľudí. Ich prednášky, ako aj semináre boli preto obohatené o prípadové štúdie z praxe, ktoré som časom vedel zužitkovať. Roky na fakulte boli pre mňa obdobím formovania rozhodnutia, ktorá oblasť bude pre mňa prácou, ale aj životným štýlom. Vyhral marketing a riadenie ľudí.

**Doktorand Jihočeskej univerzity
v Českých Budejovicích**

*Absolvent Fakulty humanitných
a prírodných vied PU*

Zamestnanec Entomologického ústavu Biologického centra AV ČR Na Prešovskú univerzitu v Prešove v som nastúpil v roku 2009. Študoval som odbor Všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácii na Katedre ekológie. Ihneď po úspešnom ukončení bakalárskeho štúdia som pokračoval v rovnomennom odbore magisterského stupňa. Tak, ako už pred nastúpením na vysokú školu, aj počas celého obdobia štúdia ma fascinovala voda, presnejšie ryby a hmyz. Ústretový prístup vyučujúcich mi vždy umožnil prepojiť záujmy a školské povinnosti. Počas štúdia som sa preto zaoberal potravou rýb, v rámci bakalárskeho štúdia pod vedením Dr. Branislava Hrabkovského a neskôr pod vedením

Dr. Petra Manka. Štúdium na Prešovskej univerzite, mi okrem dôležitých poznatkov, dalo tiež možnosť zapojiť sa do práce v teréne a získavať tak neoceniteľné skúsenosti nadobudnuté z praxe. V tejto súvislosti patrí veľká vďaka prof. Jánovi Koščovi, Dr. Petrovi Mankovi, Dr. Jozefovi Oboňovi a Dr. Jurajovi Hajdú. V súčasnosti študujem Entomológiu na Jihočeskej univerzite v Českých Budejovicích ako doktorand, zároveň som zamestnancom Entomologického ústavu Biologického centra Akadémie vied Českej republiky, kde sa venujem štúdiu diverzity podeniek z Kaukazu a priľahlých oblastí. Ekológia je nesmierne zaujímavá „multi“ veda a s odstupom času konštatujem, že mi Prešovská univerzita poskytla pevný základ pre ďalší rozvoj v tomto odbore.

Mgr. Viera PASTEROVÁ, PhD.

**Riaditeľka Zariadenia sociálnych
služieb Jason, Spišská Stará Ves**

*Absolventka Pravoslávnej bohosloveckej
fakulty PU*

Rozhodnutie študovať na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte – aspoň čo sa týka štúdia – bolo pre mňa tým najlepším rozhodnutím v mojom živote. Už odmalička som bola vychovávaná a vedená tak, aby som pomáhala iným. Počas štúdia na gymnáziu som spočiatku venovala všetko úsilie pre získavanie poznatkov v oblasti práva, keďže som chcela byť nápomocná ľuďom v tomto smere. Ibaže život mi do cesty poslal vzácneho človeka a ten ma nasmeroval na PBF PU v Prešove. Na skúškach som mala v tom čase možnosť vidieť aj takých uchádzačov, ktorí neboli prijatí, a preto som bola nesmierne vďačná Bohu za to, že mne sa dostalo tej cti a možnosti študovať odbor, ktorý som si napokon zvolila ako jediný a chcela som sa výlučne venovať iba jemu. Už v prvom semestri som si vytýčila cieľ študovať naozaj zodpovedne, so stopercentným záujmom o oblasť sociálnej práce, aby som poznatky dokázala aplikovať v praxi. V období môjho štúdia bola sociálna práca ako študijný odbor veľmi uznávaná. Napokon v spojení s predmetmi pravoslávnej teológie

to bola dokonalá symbióza, a tak ma štúdium naplňovalo natoľko, že ani neviem, ako rýchlo mi tieto roky na fakulte ubehli. Dodnes patrí moja nesmierna vďaka a obdiv inšpiratívnym prednášajúcim v odbore sociálnej práce, napríklad pani prof. B. Balogovej a mnohým ďalším, ktorých prednášky, poučenia a celkový prístup formovali a dodnes formujú moju osobnosť. Počas tých niekoľkých rokov štúdia som stihla spoznať aj Pedagogickú fakultu v Hradci Králové v rámci programu Erasmus, ako aj následne nádherné Grécko, jeho kultúru a jazyk počas štúdia gréčtiny. Na pôde PBF PU som spoznala aj skvelých ľudí – spolužiakov, mnohých súčasných kolegov s nesmiernymi darmi. V živote som mala a dodnes mám veľké šťastie na múdrych nadriadených so srdcom, ktoré sa vie rozdávať. A tieto vzory ma neustále kreujú s vedomím byť užitočnou a s nasadením všetkých vedomostí i profesionálnej pokory.

PaedDr. Roman VOJTECHOVSKÝ

Moderátor Správ RTVS v slovenskom posunkovom jazyku na Dvojke

Absolvent Pedagogickej fakulty PU

Už v posledných ročníkoch na Základnej škole pre žiakov so sluchovým postihnutím v Lučenci som sa rozhodol, že pôjdem na vysokú školu. Na ktorú, to som vtedy ešte netušil. Práve dlhoročný riaditeľ školy, pán Ondrej Matuška, mi odporučil Pedagogickú fakultu Prešovskej univerzity v Prešove, odbor pedagogika mentálne postihnutých. Dal som na jeho radu a neľutoval som. Bral som to ako novú výzvu, keďže som bol vraj prvým študentom so špecifickými potrebami na našej fakulte. Na štúdium som nastúpil v roku 1999 a úspešne som aj doštudoval. Prešovský vysokoškolský život bol nezabudnuteľný. Prežil som úžasných päť rokov a popri štúdiu a vzdelávaní som aj športoval, tancoval, stretával sa s rovesníkmi pri rôznych aktivitách, s pedagógmi na vyučovacích hodinách, s nepočujúcimi mimo školy, absolvoval som rôzne kurzy a exkurzie, trávil čas v knižnici atď. Na pôde Pedagogickej fakulty som viedol tiež kurz posunkového jazyka. Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity, ako aj život v Prešove mi dali naozaj veľa. Myslím, že slovami sa to ani nedá opísať.

Mgr. Peter Krajňák

Štátny tajomník Ministerstva školstva vedy, výskumu a športu SR

Absolvent Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU

Rozhodol som sa študovať teológiu na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU, ktorá ponúka nielen kvalitné štúdium, ale otvára aj nové obzory a formuje ducha. Bolo to krásnych päť rokov, naplnených štúdiom, spoznávaním nových ľudí, formoval sa môj svetonázor a kryštalizovali sa moje postoje. Získal som dobré vzdelanie, stretol mnoho skvelých ľudí, spoznal som život Cirkvi zvnútra a intenzívne prenikol do jej podstaty ako božsko-ludskej ustanovizne, ktorá vedie do večného života. Dnes môžem konštatovať, že štúdium na GTF je zaujímavé, veľmi obohacujúce a pokiaľ svoje študentské povinnosti beriete vážne, posunie vás veľmi dopredu, odborne i ľudsky. Svoje nadobudnuté vedomosti uplatňujem aj v pracovnom živote, a to ma naplňuje pocitom, že som sa rozhodol správne.

ŠTUDENTI RUSISTIKY SA ZÚČASTNILI OLYMPIÁDY V KALININGRADE

Medzinárodnej olympiády z ruského jazyka, literatúry a kultúry, ktorá sa konala v dňoch 3. – 4. júna 2017 na pôde Baltskej federálnej univerzity Immanuela Kanta v Kaliningrade sa zúčastnilo okolo 70 študentov z rôznych krajín sveta. Boli tu študenti zo Slovenska, Poľska, Litvy, Nemecka, Španielska, Mongolska, Angoly, Konga, Vietnamu, Sudánu, Tadžikistanu, Turkmenistanu a iných krajín. Na tejto olympiáde boli aj naše študentky magisterského stupňa štúdia Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty PU spolu s našou internou doktorandkou.

Olympiáda sa začala slávnostným otvorením, na ktorom sa súťažiacim prihovorili organizátori, pedagógovia BFU I. Kanta, riaditeľka Inštitútu humanitárnych vied Tatiana Cvigun a iní. Olympiáda bola tematicky zameraná na ekológiu, t.j. Človek v prírode, nakoľko rok 2017 bol v Rusku vyhlásený za rok ekológie. Súťažiaci boli rozdelení do troch kategórií, podľa jazykovej úrovne, na akej ovládajú ruský jazyk. Prvú úroveň predstavovali začiatocníci, druhú pokročili a tretiu študenti, pre ktorých je ruský jazyk materinským jazykom. Olympiáda trvala dva dni. Prvý deň sme vyplňali písomné zadania, zamerané na kreativitu a tvorivé myslenie a prácu s ruským jazykom. Druhý deň bola ústna časť, v rámci ktorej súťažiaci vystúpili s príspevkom na tému *S akým zvieraťom a rastlinou sa stotožňujem* a prečo? Po dokončení písomnej časti nasledovala exkurzia po Kaliningrade. Navštívili sme najvýznamnejšie miesta a pamiatky Kaliningradu, k akým nepochybne patrí múzeum svetového oceánu, múzeum jantáru, ostrov Immanuela Kanta, na ktorom je katedrála a mohyla tohto významného filozofa, a mnohé iné. Po skončení ústnej časti nasledovalo slávnostné ukončenie olympiády, počas ktorého boli ocenení najlepší z najlepších. Všetci sme odchádzali ako víťazi. Pedagógovia BFU I. Kanta vyzdvihli prácu každého jedného študenta. Niektorí si odniesli účastnícky certifikát, iní diplom v nominácii a ďalší diplom za prvé, druhé alebo tretie miesto. V našej kategórii sa na prvých dvoch

miestach umiestnili študenti z Poľska a na treťom študentka z Chorvátska. V nominácii *Najlepší rečník* som si diplom odniesla ja, interná doktorandka Inštitútu rusistiky FF Prešovskej univerzity v Prešove. Po oficiálnej časti nás čakala ešte jedna exkurzia, tentokrát k Baltskému moru do mesta Svetlogorsk.

Faktom je, že ruský jazyk skutočne spája ľudí z rôznych krajín sveta, že má svoje miesto v rámci univerzitných programov v Poľsku, Litve, Chorvátsku, Nemecku, Španielsku, Vietname, dokonca i v afrických krajinách a, samozrejme, aj na Slovensku. Olympiáda nebola len o *nabíľňovaných* vedomostiach, ale o schopnosti samostatne myslieť, tvoriť, využiť svoje znalosti z ruského jazyka a ruskej kultúry. Zadania boli rôznorodé a zaujímavé. Pedagógovia dokázali vytvoriť príjemnú a uvoľnenú atmosféru. Napriek časovému ohraničeniu nikto nepracoval pod stresom a pri ústnej časti sa všetci navzájom počúvali.

Veľká vďaka patrí ruskej lektorky Mgr. Tatiane Uchanovovej z Kazanskej federálnej univerzity, ktorá nás pripravovala na olympiádu, ale aj vedeniu Inštitútu rusistiky FF Prešovskej univerzity v Prešove. Práve takéto podujatia pomáhajú študentom prekonať strach z cudzieho jazyka, umožňujú im spoznať iných rusistov, nadviazať nové priateľstvá a naučiť sa niečo nové o iných krajinách a ich kultúrach.

Gabriela Turisová: „Pre mňa bolo veľkou výzvou zúčastniť sa takejto olympiády, získala som veľa užitočných

skúseností, hlavne ako vystupovať pred publikom, ako ovládať a potlačiť stres pred vystupovaním na verejnosti. Spoznala som veľa nových ľudí, videla nádhernú krajinu a spoznala jej zaujímavú históriu, aktívne a bez problémov som využívala živý ruský jazyk v komunikácii s Rusmi a cudzincami, čo ma nesmierne teší a motivuje v ďalšom štúdiu ruského jazyka. Som vďačná, že som sa mohla zúčastniť olympiády a vidieť Kaliningrad naživo, pre mňa je to veľký prínos v profesionálnom raste, nakoľko študujem nemecký a ruský jazyk a Kaliningrad

je úzko spätý s oboma jazykmi. Každému, kto študuje ruský jazyk, by som odporučila, aby sa zúčastnil takejto olympiády a preveril svoje schopnosti a možnosti, videl v čom je dobrý, ale aj to, na čom môže ešte popracovať, aby bol ešte lepší. Je to výborná životná skúsenosť.“

Alena Jacková: „V prvom rade nové skúsenosti, nové priateľstvá a hlavne istú prax, keďže som musela rozprávať v cudzom jazyku a cez tento jazyk som sa snažila nadviazať aj nové kontakty. Naučila som sa vystupovať pred inými sebaistejšie.

Motivovalo ma to k tomu, aby som sa naďalej zdokonaľovala v ruskom jazyku a získavala stále viac a viac nových informácií. Taktiež som mala možnosť vidieť a dozvedieť sa viac o kultúrnych a historických pamiatkach Kaliningradu, čo ma veľmi potešilo, keďže druhým predmetom v mojej kombinácii je dejepis.“

Bc. Alena JACKOVÁ
Bc. Gabriela TURISOVÁ
Mgr. Jana HUŤOVÁ
FF PU

KONFERENCE PLNÁ BAREV

Študenti z Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci zorganizovali už v poradí VI. medzinárodnú študentskú vedeckú konferenciu. „Konference plná barev“ sa konala v dňoch 17. – 19. mája 2017 v rámci VIII. medzinárodnej kinantropologickej konferencie Pohyb a zdraví 2017. Slovo študentská naznačuje, že konferenciu organizujú študenti a prezentujúcimi sú taktiež študenti. Hlavnými témami bolo uvoľňovanie žiakov z hodín telesnej výchovy, využitie slín v športe, v rámci projektu Epischool odborníci prezentovali skúsenosti učiteľov so žiakmi s epilepsiou, projekt Kliko bol zasa zameraný na rozvoj sociálnych a občianskych kompetencií žiakov a priestor v podstate dostala rôznorodá „paleta“ tém prezentovaných študentmi telovýchovných fakúlt. Z Fakulty športu PU v Prešove sa konferencie zúčastnil interný doktorand Mgr. Martin Jesenský s témou „Aktivita svalstva telesného jadra počas modifikovaných stabilizačných cvičení“, ktorý na diagnostiku svalovej aktivity telesného jadra použil elektromyografickú metódu. Výsledky príspevku prispievajú k spresneniu výberu cvičení u ľudí s bolesťami v driekovej časti chrbtice a pri rehabilitácii športovcov. V novovybudovanom Aplikačnom centre Baluo a v hlavnej budove fakulty sa konali okrem prezento-

vaných príspevkov tiež tematické workshopy a vzdelávacie aktivity. Prvý večer konferencie prebiehal v uvoľnenej atmosfére otvárací banket. V sprievodnom programe mali účastníci možnosť využiť priestory plavárne, posilňovne a pohybových štúdií s najmodernejším vybavením. V areáli aplikačného centra mohli navštíviť aj dve testovacie haly, lyžiarsky trenažér, lezeckú stenu, diagnostické centrum a reštauráciu. Finálny galavečer konferencie sa konal v Umeleckom centre, barokovej budove bývalého jezuitského konviktu, ktorá je jednou z najstarších súčastí olomouckej univerzity. V hojnej účasti cez 250 ľudí nechýbali ani zahraniční hostia, napríklad Donna Goodwin z Univerzity of Alberta v kanadskom Edmontone alebo Andrew McKune z austrálskej Univerzity of Canberra. Svoj pohľad na projekt „Duálna kariéra“ priniesol bývalý volejbalový reprezentant Petr Zapletal, ktorý v súčasnosti pôsobí ako tréner a manažér Volejbalovej akadémie Olomouc. Prezentoval priebeh a prípravu na novú životnú etapu už počas konca jeho športovej kariéry a ako pomáhajú ostatným. Z bohatého programu konferencie si určite každý účastník vybral témy, ktoré ho zaujali a obohatili.

Mgr. Martin JESENSKÝ
denný doktorand FŠ PU

ERASMUS V PRAHE

Po vybavení všetkých potrebných záležitostí súvisiacich s vycestovaním na študentskú mobilitu Erasmus som 14. februára 2017 pricestoval do hlavného mesta Českej republiky Prahy. Na ďalší deň som sa prihlásil na študijnom oddelení a v nadväznosti nato sa uskutočnilo spoločné stretnutie Erasmus študentov Geografickej sekcie Přírodovědeckej fakulty Univerzity Karlovej. Celé stretnutie, na ktorom sme sa dozvedeli základné inštruktážne informácie súvisiace s priebehom letného semestra, organizoval ESN (Erasmus Student Network) klub Přírodovědeckej fakulty. Po tomto stretnutí nasledovala prehliadka budovy fakulty, vrátane geografickej knižnice a jedinečnej mapovej zbierky. Pred začiatkom výučby som sa stretol s koordinátorom katedry RNDr. Jiřím Vágnerom, PhD., s ktorým som prešiel podrobnejšie môj študijný plán. Vzhľadom na obsahový charakter vybraných predmetov som bol zaradený na Katedru sociálnej geografie a regionálneho rozvoja. Vo všeobecnosti je náš vzdelávací systém podobný českému, výnimkou je väčšia elektronizácia výučby a iný spôsob výberu predmetov. Povinné predmety nie sú viazané na konkrétny ročník, len ich musí študent absolvovať počas príslušného stupňa štúdia. Pri povinne voliteľných predmetoch si študent vyberá z veľkého množstva ponúkaných predmetov a tým pádom sa môže viac profilovať na určitú špecializáciu. V prípade, že si predmet zapíše málo študentov, vo väčšine prípadov vyučujúci vyjdú v ústrety a dovoľia študentovi predmet absolvovať individuálne. Ja som mal tú výhodu, že ako študent Erasmusu som si predmety mohol navoliť z bakalárskeho aj magisterského stupňa štúdia a aj z iných katedier, obmedzenie sa týkalo iba toho, že to museli byť predmety z letného semestra. Veľmi chcem oceniť koncept výučby predmetov Tvorba územného plánu a Seminár k aplikovanej demografii I. Na každej jednej prednáške prednášal stále iný odborník z praxe. Predmet Řízení a rozhodování ve veřejné správě viedol RNDr. Tomáš Hudeček, PhD., ktorý bol v rokoch 2013 až 2014 ako 34-ročný primátorom hlavného mesta Prahy. Pre mňa to boli

veľmi zaujímavé a poučné prednášky od človeka, ktorý bol v tak mladom veku na tak významnom poste a mohol nám podať iný pohľad na konkrétnu problematiku z pozície štatutára mesta. Som veľmi vďačný za to, že som sa súkromne mohol stretnúť a diskutovať s jedným z najväčších odborníkov na poľnohospodárstvo, vidiek a voľu v Českej republike Petrom Havlom, ďalej s veľkým odborníkom na demografiu RNDr. Borisom Burcinom, PhD., ale aj s už vyššie spomenutým RNDr. Tomášom Hudečekom, PhD., s ktorým som počas našich niekoľkých stretnutí diskutoval najmä o témach, ktoré ma intenzívne zaujímajú, t. j. samospráva a regionálny rozvoj. Veľmi cennou bola pre mňa aj súkromná exkurzia v Institute plánování a rozvoje hlavního města Prahy, ktorý sa zaoberá tvorbou stratégie, koncepcií, plánovaním, územného plánu a verejného priestoru pre Prahu. Na prácu do školy a učenie na skúšky som využíval priestory Národnej technickej knižnice. Knižnica poskytuje na učenie bezplatne a bez podmienky registrácie svoje priestory 24 hodín denne 7 dní v týždni. Učiť sa dá v samostatných uzatvárateľných miestnostiach s kapacitou od jedného do dvadsať miest a potom v otvorených študovniach s možnosťou prístupu k internetu a s elektrickou zástrčkou k dispozícii na nabíjanie notebooku. Praha ponúka veľa možností na spoločenské a kultúrne vyžitie. V rámci dňa otvorených dverí som sa zúčastnil prehliadky Depa Zličín, ktoré zabezpečuje prevádzku metra na linke B. Súčasťou tejto akcie bola aj komentovaná špeciálna jazda historickej súpravy metra v úseku Depo Zličín – Florenc a späť. Zúčastnil som sa exkurzie v Spalovni odpadu – Zařízení pro energetické

využívání odpadu, kde som mohol zblízka vidieť celý proces spaľovania komunálneho odpadu. Teplo, ktoré vzniká spaľovaním, sa využíva na výrobu elektrickej energie a vykurovanie bytov na priľahlých sídliskách. Ďalšieho dňa otvorených dverí som sa zúčastnil v Senáte Parlamentu Českej republiky. Petrůvská rozhledna, Žižkovská věž a Věž Novoměstské radnice mi umožnili pohľad na Prahu z výšky niekoľkokrát. Panoramatický pohľad na mesto som mal možnosť vidieť z historického opevnenia Vyšehrad, ďalej z Národného pamätníka na Vítkově a z Nuselského mosta. Navštívil som Národní technické muzeum, Muzeum městské hromadné dopravy, modelové koľajisko Království železnic a zoologickú záhradu. Posledný víkend v Prahe som sa zúčastnil akcie Noc v múzeách. Na letisku (Letiště Václava Havla) je možnosť z vyhliadkového balkóna pozeráť priamo na pristávaciu a odletovú dráhu. Lietadlá odlietajú počas dňa z letiska cca každých desať minút, je veľmi záujmové byť bezprostredne blízko tohto dopravného ruchu. V Prahe je veľké množstvo mestskej zelene, častokrát som navštevoval parky Stromovka a Letná. V meste sa v poslednej dobe rozmáha požíciavanie bicyklov. Využil som túto možnosť a navštívil som rôzne zákutia Prahy. Študentská mobilita Erasmus bola pre mňa veľkou osobnou skúsenosťou, získal som nové vedomosti zručnosti a kontakty. Preto odporúčam každému zúčastniť sa Erasmusu a v prípade, ak by niekto potreboval pomoc či radu pri vybavovaní, som mu plne k dispozícii.

Bc. Maroš PETRA – KAJNÁK,
študent FHPV PU

POLITIKA Z PRVEJ RUKY OPTIKOU ŠTUDENTA

Pri návšteve zubára či kaderníka, platení za práce murára alebo stolára, kupovaní najnovšieho smartfónu či sťahovaní zábavnej aplikácie sa dnes pravdepodobne nikto nepozastaví nad tým, ako by tieto činnosti vyzerali, ak by boli teda vôbec možné, bez stáročí snáh významných filozofov a politických mysliteľov. Je azda zbytočné pripomínať, že vďaka politickým mysliteľom dnes žijeme v slobodnej demokratickej spoločnosti. Aj preto ma záujem o dianie v spoločnosti, záujem o veci verejné, vedomosti o svete či záujem o politiku ako takú, no hlavne apel na dejiny, v ktorých hybnou silou boli takmer vždy veľkí politickí myslitelia, dostatočne motivovali k tomu, aby som sa rozhodol pre štúdium politológie. Súčasná vlna protestov namierená proti politikom, strata dôvery verejnosti v politiku ako takú, zvedavosť prečo verejnosť vníma politiku tak negatívne, no najmä túžba a príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami ma dostatočne motivovali k tomu, aby som v dňoch 24. 4. až 5. 5. 2017 v Bratislave absolvoval študentskú stáž v Kancelárii Národnej rady Slovenskej republiky, kde som mal možnosť oboznámiť sa so základnými činnosťami na rozličných úsekoch agendy Kancelárie NR SR. Po príchode do budovy NR SR a oboznámení sa s jej priestormi

vo mne evokovala otázka, čo je asi náplňou práce zamestnancov NRSR, poslancov NR SR, alebo ich asistentov. Po absolvovaní dvojtyždňovej stáže viem, že rozhodne nepijú celé dni kávu a nenakupujú v luxusných nákupných centrách za štátne peniaze. Podieľanie sa na každodennom chode poslaneckých kancelárií NR SR, zúčastňovanie sa mnohých pracovných stretnutí, príprava pracovných podkladov, analýz a dokumentov, príprava legislatívnych noriem je len zlomok toho, čo musia absolvovať všetci tí, ktorí sa podieľajú na chode NR SR. Oboznámenie sa so všetkými pracovnými povinnosťami zamestnancov, účasť na schôdzi Národnej rady SR, zasadnutí Výboru NR SR pre európske záležitosti, stretnutí s vrcholnými štátnymi predstaviteľmi, ale aj stretnutie s predsedom Európskeho parlamentu Antoniom Tajaním mi nielen ukázali ako funguje vrcholová politika, ale donútili ma aj zamyslieť sa nad tým, čo je nutné absolvovať pre chod demokratických štátnych a politických inštitúcií. Čoraz populárnejšia moderná kritika mladých ľudí vrcholných štátnych predstaviteľov cez sociálne siete síce upozorňuje na nespokojnosť verejnosti s politikmi a politikou, po oboznámení sa s chodom politických inštitúcií však musím zastávať domnienku, že je nielen často pod

vplyvom dezinformácií a médií neopodstatnená, ale najmä dehonestuje tvrdú prácu mnohých, ktorí sa neraz na úkor osobného času a života podieľajú na chode spoločnosti. Stáž v Kancelárii NR SR mi nielen ukázala ako funguje jej pracovná agenda, ale aj s akým zanietením je potrebné pracovať na chode funkčného demokratického štátu. Preto sa predtým ako zahájime paľbu negatívnej kritiky na kohokoľvek, kto sa podieľa na chode štátu alebo sa akýmkoľvek spôsobom angažuje v politike, skúsme zamyslieť nad stovkami odpracovaných hodín na úkol osobného voľna, využime príležitosť vidieť chod politických inštitúcií z prvej ruky, rozlíšme koho a akým spôsobom budeme kritizovať, aby sa nám nakoniec slušné spôsoby vo vyjadrovaní, správaní a konaní nestali len prežitkom.

Mgr. Matúš ŽAC
interný doktorand FF PU

ŠTUDENTI MANAŽMENTU NA JARNOM STRETNUTÍ HOTELIEROV A HORECA KONFERENCIÍ

V dňoch 16. – 17. mája 2017 sme sa vďaka aktívnej spolupráci Fakulty manažmentu PU a jej Katedry turizmu a hotelového manažmentu so Zväzom hotelov a reštaurácií (ZHR) SR mali možnosť spolu s vedúcou katedry Ing. Annou Šenkovou, PhD., zúčastniť Jarného stretnutia hotelierov a HORECA konferencie 2017, ktorá sa konala v hoteli Holiday Inn Žilina v Žiline. ZHR SR ponúka už druhý rok možnosť dvom študentom z členských škôl bezplatnú účasť na svojich konferenciách, za čo sme veľmi vďační.

Hlavnou témou konferencie bola Digitálna revolúcia v hoteloch a reštauráciách – Hotelierstvo 4.0. Podujatie začalo už 15. mája večer o 19.00 neformálnym stretnutím vystavovateľov a účastníkov konferencie. Na druhý deň ráno zasadlo Valné zhromaždenie ZHR SR, na ktorom sme mohli sledovať diskusiu účastníkov tak k aktuálnej téme stretnutia, ako aj k aktivitám zväzu a taktiež aj voľbu nového Prezídia zväzu. Prezidentom ZHR SR v nasledujúcom období sa stal Tomáš Ondrčka, riaditeľ hotela Devín. Počas celej konferencie sme mali možnosť vidieť a v niektorých prípadoch aj ochutnať produkty rôznych vystavovateľov (pivo, víno, grilované špeciality, zmrzlina a pod.) Niektoré podniky prezentovali svoje výrobky a služby aj v priamom vystúpení pred účastníkmi konferencie. Pre nás bol najzaujímavejší produkt JULIUS MEINL COFFEE 4.0 – nový kávovar, ktorý vie naraz pripraviť aj viacero druhov teplých nápojov, ale, pravdaže, za pomoci zručného baristu. V úvodnom bloku konferencie, ktorá niesla názov „Hotelierstvo ako inteligentný priemysel“, Lucia Dítěťová a Martin Mravec zo spoločnosti TREXIMA ozrejmili zúčastneným, čo je štvrtá priemyselná revolúcia, označovaná aj ako digitalizácia. Upozornili na dôležité oblasti, ktorým by majitelia a manažment hotelov a reštaurácií v súvislosti s ňou mali venovať veľkú pozornosť. V prednáškach následne pokračovali rôzni odborníci, ktorí pracujú v sférach digitalizácie alebo v sfére služieb. Nás zaujali najmä dve dámy, Jarka Alenová z Pomahameho-

telierum.cz a Dagmar Šubová z Hotela České Žleby, ktoré vo svojich príspevkoch prezentovali, akým spôsobom digitálne trendy vplyvajú na nákupné správanie klientov. Vďaka aplikácii dynamickej cenotvorby a reputačnému manažmentu hotel České Žleby za dva roky zvýšil svoje tržby o 100 %. Večer o pol ôsmej sa hostia obliekli do spoločenských šiat a oblekov a zavítali na Energický večer, ktorý moderoval Štefan Skrúcaný. Prijemnú atmosféru počas večera dotvárala hudobná skupina Rusín Čendeš Orchestra, ktorá sa zúčastnila aj televíznej súťaže Zem spieva. Druhý deň konferencie patrili Smart riešeniam z praxe, prezentujúci svoje príspevky orientovali na konkrétne systémy, aplikácie a iné riešenia

v prevádzkach HORECA. Stretnutie hotelierov trvalo len dva dni, ale nám dalo do života veľa skúseností a znalostí práve od odborníkov, ktorí v tejto sfére pracujú dlhé roky. Sme radi, že pani Ing. Anna Šenková, PhD., vedúca Katedry turizmu a hotelového manažmentu nás predstavila aj generálnemu sekretárovi ZHR SR Mgr. Marekovi Harbulákovi, ktorý je úspešným absolventom našej fakulty. Účasť na takýchto konferenciách odporúčame každému, kto sa zaujíma o nové trendy a dianie v oblasti cestovného ruchu a hotelierstva na Slovensku. Ďakujeme za možnosť, že sme sa takejto konferencie mohli zúčastniť práve my a určite by sme v budúcnosti privítali, aby odborníci z praxe prichádzali so svojimi prednáškami priamo k nám študentom na pôdu Fakulty manažmentu.

Mgr. Patrik Brhlík
Bc. Rudolf Gábris

Ing. Anna Šenková, PhD.
FM PU

KLUB ŠTUDENTOV MANAŽMENTU

Klub študentov manažmentu ako občianske združenie pri Fakulte manažmentu, pod taktovkou PhDr. Martina Mudríka, PhD., aj v akademickom roku 2017/2018 plánuje niekoľko zaujímavých udalostí. Cieľom klubu je aj naďalej vytvárať príjemné študentské prostredie, formovať komunitu a zaisťovať aj baviť študentov popri štúdiu.

Klub vychádza z úspechov minulých rokov, počas ktorých organizoval premietanie filmov, študentský výlet v okolí chaty v Širokom alebo už takmer všetkým známou Manager Party. Tá bude aj tento rok v priestoroch PKO Čierny Orol a to presne 30. novembra. Klub študentov manažmentu samozrejme plánuje pokračovať aj v premietaní filmov a v prípade väčšieho záujmu tiež zorganizovať lyžiarsky zájazd alebo víkendový výlet. Klub študentov manažmentu plánuje rozšíriť svoju činnosť aj pri organizovaní turnajov či workshopov, ako aj reprezentačných aktivít pre fakultu a univerzitu.

O aktuálnych aktivitách klubu sa môžete dozvedieť na facebookovej stránke klubu, kde budú aj naďalej zverejňované kľúčové udalosti Fakulty manažmentu a samotnej Prešovskej univerzity. Dozviete sa o tom, čo pre vás Klub študentov manažmentu plánuje či termíny dekaného a rektorského voľna. Nebudú chýbať ani fotografie, prípadne videá z už uplynulých akcií, ponuky práce a praxe pre samotných študentov.

Akékoľvek vaše tipy a námety na rôzne spoločenské aktivity sú vítané.

Klub študentov manažmentu taktiež robí nábor nových členov. Preto ak sa chcete podieľať na organizovaní rôznych mimoškolských aktivít, zabaviť sa a získať tak jedinečné skúsenosti – kontaktujte nás na Facebooku.

PhDr. Martin Mudrík, PhD.
FM PU

Z ESTETIKY DO DIVADLA HUSA NA PROVÁZKU

Nepreskúmať všetky možnosti, ktoré nám naša alma mater ponúka by bola veľká škoda, pomyslela som si v 2. ročníku magisterského stupňa štúdia na Inštitúte estetiky a umeleckej kultúry FF PU v Prešove. A tak som sa rozhodla, že svoju pracovnú budúcnosť nezverím náhode a vydám sa na Stáž pre absolventov programu Erasmus+. Nemohla som urobiť lepšie. V tomto krátkom článku sa pokúsím trochu priblížiť, čo ma na mojej stáži postretlo a ako to celé dopadlo. Chcela by som len poznamenať, že svoje poznatky zdieľam ako absolvent. Študentské stáže sa určite budú v mnohom líšiť.

Výber mojej hosťujúcej inštitúcie mi trval pomerne dlho. Asi aj preto, že som si ju vyberala starostlivo. Stáž som absolvovala v Centre experimentálneho divadla v Brne, ktoré zastrešuje tri divadlá a jeden projekt: Divadlo Husa na provázku, HaDivadlo, Divadlo U stolu a Projekt CED. Možno budete Provázek poznať ako divadlo, v ktorom začínali veľké herecké osobnosti ako Miroslav Donutil, ktorý v divadle ešte stále hosťuje a Bolek Polívka. Riaditeľom a zároveň tutorom mojej stáže bol prof. Petr Oslzlý, veľká osobnosť českého a slovenského divadelného kontextu. Namiesto štandardných plánovaných dvoch mesiacov sa moja stáž predĺžila na deväť mesiacov. Som rada, že sa tak stalo. Od prvého nástupu na stáž som dostávala veľkú šancu priučiť sa regulárnej divadelnej prevádzke a zároveň preniknúť do súčasného myslenia o divadle v českej spoločnosti. Vhupla som do Divadla Husa na provázku práve v čase, keď štartovali prípravy

na festivale Málo bylo Havla!, ktorý sa konal k nedožitým osemdesiatinám Václava Havla. Nielenže som sa festivalu zúčastnila, ale mala som možnosť na ňom aj spolupracovať. Popritom som hneď od svojho nástupu pracovala v Knižnici a archíve Centra experimentálneho divadla, kde som okrem iného mala možnosť spoznávať bohatú divadelnú minulosť „Provázku“. Musím konštatovať, že problematickou súčasťou mojej stáže bolo bývanie nachádzajúce sa na konci Brna, kde, žiaľ, nejazdili ani električky. Vtipné je, že je to naozaj jediná časť mesta, kde nie je zavedená električková trať. Jedinou útechou mi v tomto prípade museli byť (ne)pravidelné jazdy autobusov. Faktom však zostáva, že ak sa sťahujete do nového mesta a plánujete v ňom zostať dva mesiace, máte úplne mizivú šancu nájsť si príjemné bývanie, kde by ste mali napríklad teplo a práčku. Našťastie som chodila „domov“ iba prenocovať, takže som to zvládla a využívala práčku kolegyne. Keďže som sama obývala garsónku, cítim nemalú potrebu všetkých budúcich stážistov upozorniť, aby si na výbere svojho bývania dali záležať a zvolili si radšej zdieľané bývanie. Ako sa hovorí – človek sa zvyčajne učí na vlastných chybách, ale múdry na chybách iných. Lepšie časy prišli, keď som sa po piatich mesiacoch svojej stáže presťahovala, priblížila sa tak k centru Brna a zamávala samote. Stáž som si predĺžovala dvakrát, a preto by som aj touto cestou rada poďakovala Prešovskej univerzite, ktorá mi také štedré predĺženie umožnila. Po asi troch mesiacoch svojej stáže som dostala ponuku participovať ako

asistentka réžie na novovznikajúcej inscenácii Divadla U stolu s názvom Jób. Skúšalo sa niečo vyše mesiaca a ja som sa stala dievčaťom, ktoré varilo kávu, zapisovalo poznámky, ale aj nahadzovalo hercom texty. Popritom som začala stážovať aj ako asistentka riaditeľa Centra experimentálneho divadla. Zvedavo som teda „chodievala“ z kancelárie do kancelárie a každý deň sa priučala novým veciam. Dva mesiace je pomerne krátka doba na to, aby ste sa zorientovali v inštitúcii, ktorá vás prijala a dokázali spoznať aj kultúrne prostredie mesta. Mne sa to podarilo približne po troch mesiacoch a musím priznať, že Brno som si obľúbila. Stáž mi otvorila dvere aj k ďalšej spolupráci, v ktorej ma Divadlo Bolka Polívky oslovilo k externej producentskej spolupráci na novej inscenácii. Moja stáž skončila v máji 2017, no moja spolupráca s Centrom experimentálneho divadla stále pokračuje. Moja absolventská stáž prebiehala a dopadla nad moje očakávania. Rada by som všetkým študentom, budúcim absolventom a čitateľom tohto článku odkázala, aby nepremrhali šancu využiť stáž, ktorú nám naša univerzita každoročne poskytuje. Je to jedinečná možnosť zapojiť sa do pracovného prostredia ihneď po škole a ešte aj do inštitúcie, ktorú si sami vyberiete. Musím s odstupom času priznať, že sa mi vďaka stáži podarilo vyhnúť sa obáv z budúcnosti a pocitu prázdnoty, ktorý v absolventoch zvyčajne po ukončení školy zostáva. Vedela som, že sa musím pripraviť, pretože ma čaká nová veľká výzva.

Mgr. Vladimíra KALÁTOVÁ
študentka FF PU

ŠTUDENTI GTF NA PÚTI VO VELEHRADĚ

Velehrad, jedno z najvýznamnejších pútnických miest Moravy. O tom sme sa mohli presvedčiť aj my, študenti Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove, pod vedením jej duchovného správcu o. Petra Tírpáka. Naša púť sa začala vo štvrtok 15. júna 2017 v skorých ranných hodinách. Cesta vlakom bola ukončená v Starom Měste u Uherského Hradiště, ktoré bolo s najväčšou pravdepodobnosťou miestom misie solúnskych bratov sv. Cyrila a Metoda. Púť ďalej pokračovala tak, ako sa patrí – pešo po tzv. Pútnej ceste ruženca až na Velehrad. Cestu lemovali polia, lúky a stromy plné čerešní, čo znásobovalo zážitok nás – pútnikov. Nielen krásy končiarov, ale aj modlitba posvätného ruženca počas putovania prispievali k vytvoreniu atmosféry plnej očakávania. Konečným cieľom bolo ubytovacie zariadenie s názvom *Poutní a exerciční dům Stojanov*. Je to priestor ticha a pokoja, ako sa dnes hľadá len málokde. Po ubytovaní sme sa spoločne zišli v kaplnke pútnického domu, kde sa nám katechézou prihovril miestny duchovný správca o. Mons. Vojtech Šíma. Ten v nás svojou rečníckou otázkou osobného vzťahu s Kristom vyvolal presvedčenie a ojazstné stotožnenie sa s tým, že miesto, ktoré sme navštívili, je sväté a my sme jeho súčasťou aspoň na niekoľko dní. Súčasťou duchovného programu prvého spoločného dňa bolo aj slávenie svätej liturgie s našim otcom Petrom. Tá bola slávená v duchu sviatku Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi, ktorý pripadol práve na tento deň. Večera, ktorá bola trochu netradičná pre personál zariadenia, no pre nás asi tá najlepšia, bola v exteriéri pútnického objektu. Práve tam sme v záhrade popri „opekačke“ zaspievali niekoľko piesní, ktoré tak ako oheň hriali pri srdci. Počasie nám prialo a pod holým nebom sme strávili krásny spoločný čas až do zotmenia. Nasledujúci deň sa začal rannou modlitbou Tretieho času. Po raňajkách a predstavení programu dňa sme síce ostali schladení búrkou, ktorá nám ale neprekazila to, čo sme si naplánovali. Po odvoze sme sa dostali do neďalekých Buchlovíc, kde nás

čakala prehliadka krásneho zámku a jeho záhrad. Na tomto mieste boli natočené mnohé české rozprávky či filmy, napr. Čertova nevěsta, Četnícke humoresky či Žabí princ. Prehliadku záhrad sme ukončili v skvelej čokoládovni v záhradnom komplexe, v ktorom je zasadených viac ako 100 exemplárov drevín. Krátku autobusovú zastávku v meste Uherské Hradiště vystriedal opäť pobyt vo Velehrade, kde sme mali naplánovanú prehliadku baziliky Nanebovzatia Panny Márie. Ide o barokovú baziliku postavenú na románskych základoch. Dňa 22. 04. 1990 slávil na nádvorí pred bazilikou svätú omšu sv. Ján Pavol II. V máji 2008 bola bazilika i s príslušnými budovami a celým areálom vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Jej exteriér aj interiérom nás naozaj nadchol. V bazilike je pochovaný i jezuita kardinál Tomáš Špidlík (1919 – 2010), ktorý bol významným odborníkom na sprítualitu kresťanského Východu. O duchovnú správu a chod baziliky sa starajú jezuiti. Je to miesto, ktoré spája kresťanský Východ so Západom, o čom svedčí aj zvláštna úcta k svätým vierozvestcom Veľkej Moravy. Práve v Kaplnke Matky Jednoty (kde je ikona Bohorodičky) sme sa po prehliadke baziliky pomodlili Akatist k sv. Cyrilovi a Metodovi. V následnej katechéze sa opäť prihovril o. Peter, ktorý upriamil našu pozornosť na hľadanie cesty v osobnom živote. Vychádzal pri tom z textu Evanjelia podľa

Matúša, v ktorom je ponúkaná tesná brána namiesto širokej, ktorá vedie do zatratenia. Jeho slová sa dotkli a obohatili nejedného z nás. S miestnym farským spoločenstvom sme sa modlili posvätný ruženec, po ktorom sme boli účastní na svätej omši s účasťou detí a mládežníckeho speváckeho zboru. Práve k nim sme sa po skončení liturgie pridali, aby sme si spoločne zaspievali. Bolo to úprimné a radostné. Spoločná prechádzka po okolí bola ukončením ďalšieho spoločne stráveného dňa, ktorý bol ale jasnou predzvesťou konca nášho putovania po Velehrade. V skorších ranných hodinách sme odchádzali pešo tou istou cestou, po ktorej sme na toto sväté miesto aj prišli. V závere nášho pobytu sme naozaj mohli iba súhlasiť s kardinálom Tomášom Špidlíkom SJ, ktorý povedal toto: *„Velehradská basilika se svým tajemným světlem, které se zdá vycházet z vnitřku chrámu, se svou záplavou zlatých forem a soch světců, působí dojmem „nebe na zemi.“* Pre mňa osobne a verím, že aj pre celú 15 člennú skupinku bola táto púť veľkým duchovným obohatením a krásnym spoločným časom, za čo v neposlednom rade patrí veľká vďaka nášmu duchovnému otcovi Petrovi Tírpákovi a tiež doktorandke našej fakulty Janke Lukáčovej za výbornú organizáciu celej púte.

Mgr. Ivana ORGONAŠOVÁ
GTF PU

CESTA DO STAROVEKEJ OLYMPIE

Medzinárodná olympijská akadémia IOA (International Olympic Academy) organizovala aj v roku 2017 stretnutie mladých účastníkov, na ktorom sa pravidelne raz v roku stretávajú študenti univerzít alebo pracovníci národných olympijských výborov z celého sveta. Spoločne so študentkou FTVŠ sme boli jediní zástupcovia Slovenského olympijského výboru (SOV.) Hlavnou myšlienkou celého stretnutia bolo šíriť olympijské myšlienky medzi mladými z celého sveta. Na prednáškach a v diskusných skupinách sme riešili aktuálne problémy, s ktorými sa stretávame na olympijskej pôde a taktiež sme hľadali aj riešenia, ako odstrániť, resp. „vylepšiť“ olympijské hry ako také. „Sekundárnym“ cieľom bolo spoznávať nových ľudí z celého sveta a odprezentovať kultúru vlastného národa pred priateľmi z iných krajín. Podľa môjho názoru táto skúsenosť bola silná pre každého jedného z nás a vytvárali sa tu naozaj silné priateľstvá. Dvojtýždňové medzinárodné stretnutie mládeže hodnotím viac ako pozitívne. Bola to pre mňa jedinečná príležitosť získať nových priateľov z celého sveta. Tieto dva týždne sme naplno využili na zdieľanie vlastných skúseností, kultúr, zvykov a pod.

V prvých dňoch pobytu bolo pre mňa nemožné poznať aspoň polovicu zo všetkých účastníkov, posledné dva či tri dni sme sa už všetci účastníci dôverne poznali, čo dotváralo vynikajúcu atmosféru celého projektu. Veľmi ma potešilo, že medzi nami účastníkmi bola len minimálna komunikačná bariéra, keďže väčšina účastníkov rozprávala plynulo anglicky alebo španielsky. Pre mňa osobne to bola doteraz najsilnejšia skúsenosť pre moju angličtinu a určite pociťujem drobné zlepšenie aj v tejto oblasti. Z celej starovekej Olympie cítiť históriu a hrdosť. Beh na jedno stadion

spoločne s priateľmi z 88 krajín bol na nezaplatenie. Videl som celkom zachované ruiny a pomyslenie, že tu fungovalo už pred viac ako 2000 rokmi, mi bralo dych. Popisovanie zážitkov by mi zabralo hodiny, skôr odporúčam študentom FŠ PU zúčastňovať sa aktivít a byť nápomocný fakulte, ktorá vie úsilie aj takto odmeniť. Týmto chcem tiež poďakovať vedeniu fakulty a osobitne doc. PaedDr. Viere Bebčákovej, PhD., za možnosť zúčastniť sa tejto akcie.

Patrik Germuš
študent FŠ PU

HARMONOGRAM AKADEMICKÉHO ROKA 2017/2018

Vzdelávacia činnosť na všetkých fakultách Prešovskej univerzity v Prešove sa v akademickom roku 2017/2018 bude riadiť týmto harmonogramom:

ZIMNÝ SEMESTER

Úvod do vysokoškolského štúdia (všetci študenti 1. roč. Bc. štúdia) 11. 09. 2017 – 14. 09. 2017

Presný časový harmonogram je uvedený na webovom sídle každej fakulty

Výučba v zimnom semestri 18. 09. 2017 – 15. 12. 2017

Presný časový harmonogram praxí v ZS je uvedený na webovom sídle každej fakulty

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA

19. 09. 2017

(Slávnostné otvorenie v DJZ o 10.30, rektorské voľno)

TÝŽDEŇ VEDY A TECHNIKY

06. 11. 2017 – 10. 11. 2017

Prezentácia univerzity v ZOC MAX Prešov

08. 11. 2017

Zverejnenie tém záverečných prác školiacim pracoviskom v MAIS

do 30. 11. 2017

Upresňujúci zápis predmetov do LS

13. 11. (14.00) – 30. 11. (12.00) 2017

Skúškové obdobie za zimný semester

18. 12. 2017 – 09. 02. 2018

LETNÝ SEMESTER

Výučba v letnom semestri 12. 02. 2018 – 11. 05. 2018

Výučba v letnom semestri pre končiace ročníky

12. 02. 2018 – 13. 04. 2018

Deň otvorených dverí (univerzitný) 8.00-13.00

14. 02. 2018

Presný časový harmonogram praxí v LS je uvedený na webovom sídle každej fakulty

Zápis do ďalšieho roka štúdia v MAIS

02. 05. (13.00) 2018 – 31. 05. (13.00) 2018

Skúškové obdobie za letný semester

14. 05. 2018 – 29. 06. 2018

Skúškové obdobie za letný semester pre končiace ročníky

16. 04. 2018 – 18. 05. 2018

AKADEMICKÝ PREŠOV

24. 04. 2018 – 27. 04. 2018

UNIPODAY

25. 04. 2018

ŠTÁTNE SKÚŠKY

Riadne termíny štátnych skúšok pre bakalárske a magisterské štúdium

21. 05. 2018 – 29. 06. 2018

Opravné termíny štátnych skúšok pre bakalárske a magisterské štúdium

13. 08. 2018 – 31. 08. 2018

Termín odovzdania diplomovej práce

do 30. 04. 2018

Termín odovzdania bakalárskej práce

do 18. 05. 2018

Uloženie záverečnej práce do EZP systému 7 kalendárnych dní po fyzickom odovzdaní záverečnej práce

SLÁVNOSTNÉ PROMÓCIE – podľa harmonogramu fakúlt

jún – júl 2018

PRIJÍMACIE KONANIE

Bakalárske a magisterské št. programy – 1. kolo

04. 06. 2018 – 13. 07. 2018

Doktorandské št. programy

02. 07. 2018 – 10. 08. 2018

Bakalárske a magisterské št. programy – 2. kolo

13. 08. 2018 – 07. 09. 2018

ZÁPISY študentov na štúdium na AR 2018/19

Bakalárske a magisterské štúdium

11. 06. 2018 – 14. 09. 2018

Doktorandské štúdium

do 31. 08. 2018

Presný časový harmonogram zápisov je uvedený na webovom sídle každej fakulty

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

ZÁPISY študentov na štúdium na AR 2017/18

Bakalárske a magisterské štúdium

12. 06. 2017 – 15. 09. 2017

Doktorandské štúdium

do 31. 08. 2017

Presný časový harmonogram zápisov je uvedený na webovom sídle každej fakulty

OPRAVNÉ ŠTÁTNE SKÚŠKY za AR 2016/17

14. 08. 2017 – 31. 08. 2017

Prešov 7. 03. 2017.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.
rektor Prešovskej univerzity v Prešove

ISSN 1337-9208

www.napulze.unipo.sk